

Smart Farmer ต้นแบบ

อนาคตภาคการเกษตรที่ยั่งยืน

เล่ม 2

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ISBN 978-616-358-364-2

Smart Farmer ต้นแบบ

อนาคตภาคการเกษตรที่ยั่งยืน

เล่ม 2

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ISBN 978-616-358-364-2

Smart Farmer ต้นแบบ อนาคตภาคการเกษตรที่ยั่งยืน เล่ม 2

- ISBN : 978-616-358-364-2
พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 5,000 เล่ม สิงหาคม พ.ศ. 2561
จัดพิมพ์ : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พิมพ์ที่ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำหนังสือ “Smart Farmer ต้นแบบ อนาคตภาคการเกษตรที่ยั่งยืน เล่ม 2” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ องค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบระดับจังหวัด ให้เกษตรกรหรือประชาชน ผู้ที่มีความสนใจ ได้นำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร ตลอดจนเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ Smart Farmer ต้นแบบ ผู้ที่สร้างคุณประโยชน์ ให้แก่ชุมชน มีรายละเอียดเนื้อหาที่นำเสนอถึงปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การเกษตร ได้แก่ การนำนวัตกรรมหรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต การบริหารจัดการ ทั้งด้านการผลิต การตลาด การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และเชื่อมโยงเครือข่าย การขยายผลความสำเร็จของตนเองสู่ชุมชน ตลอดจนเจตนารมณ์ ในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเกษตรจังหวัด ให้เป็นตัวแทนในระดับจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวมเป็น 77 คน 77 ต้นแบบ

กรมส่งเสริมการเกษตรหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ และช่วยเผยแพร่องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ ตลอดจนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ให้คนรุ่นใหม่หันกลับสู่ภาคการเกษตรเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน ภาคการเกษตรของประเทศต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

2561

สารบัญ

	หน้า
หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร	5
พระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร	8
คำกล่าว พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	9
การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กรมส่งเสริมการเกษตร	10
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 จังหวัดชัยนาท	17
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 จังหวัดราชบุรี	37
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง	55
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น	75
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา	101
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่	117
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 7 จังหวัดนครราชสีมา	135
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี	153
Smart Farmer ต้นแบบ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 9 จังหวัดพิษณุโลก	169
คณะผู้จัดทำ	188

หลักการทรงงาน

ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การที่จะพระราชทานโครงการใด โครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการและราษฎรในพื้นที่ ให้ได้ รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน

2. ระเบิดจากข้างใน พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไป พัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การ นำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้าน ที่ยังไม่ทันได้มีโอกาส ได้เตรียมตัว หรือตั้งตัว

3. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอแต่การแก้ปัญหา ของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมีมองข้าม

4. ทำตามลำดับขั้น ในการทรงงานของพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของ ประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วก็จะสามารถทำประโยชน์ ด้านอื่น ๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่ายเน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎร สามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

5. ภูมิสังคม การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับนิสัยใจคอของคนตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความ แตกต่างกัน

6. องค์กรรวม ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (Holistic) หรือมองอย่างครบวงจรในการ ที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและ แนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง ดังเช่น กรณีของ “ทฤษฎีใหม่” ที่พระราชทานให้แก่ ปวงชนชาวไทยเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพแนวทางหนึ่งที่พระองค์ ทรงมองอย่างองค์รวม

7. ไม่ติดตำรา การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ มีลักษณะของการพัฒนาที่อ่อนโยนและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน “ไม่ติด ตำรา” ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม กับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

8. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎรทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำเองได้ หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

9. ทำให้ง่าย (Simplicity) ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้การคิดค้นดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริ ดำเนินการไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และที่สำคัญยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยส่วนรวมตลอดจนสภาพสังคมของชุมชนนั้น ๆ ฉะนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ **Simplicity** จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10. การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนหรือต้องการของสาธารณชน

11. ประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติในพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงส่วนรวมเป็นสำคัญ

12. บริการรวมที่จุดเดียว (One Stop Services) การบริการรวมที่จุดเดียว เป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้นแบบในการบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เพื่อประโยชน์ที่จะมาขอใช้บริการจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายโดยจะมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว

13. ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

14. ใช้ธรรมปราบอธรรม ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การทำน้ำดีขับไล่ น้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดี ตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ การบำบัดน้ำเน่าเสียโดยใช้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ ดังพระราชดำรัสความว่า “ใช้ธรรมปราบอธรรม”

15. ปลูกป่าในใจคน เป็นการปลูกป่าลงบนแผ่นดินด้วยความต้องการอยู่ของมนุษย์ ทำให้ต้องการบริโภคและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง เพื่อประโยชน์ของตนเองและสร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อมไม่รู้จักพอ ปัญหาความไม่สมดุลจึงบังเกิดขึ้น ดังนั้นในการฟื้นฟูธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน

16. ขาดคุณคือ กำไร “...ขาดทุน คือ กำไร Our loss is gain...” การเสีย คือ การได้ประเทศชาติก็จะก้าวหน้าและคนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เน้นมูลค่าเงินไม่ได้...” จากพระราชดำรัส ดังกล่าว คือ หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อ พสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎรซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนได้

17. การพึ่งพาตนเอง การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นตอนต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

18. พออยู่พอกิน การพัฒนาเพื่อให้สกนิกรทั้งหลายประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิตได้เริ่มจากการเสด็จฯ ไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เอง จึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง ในการพัฒนานั้น หากมองในภาพรวมของประเทศมีใช้งานเล็กน้อย แต่ต้องใช้ความคิดและกำลังของคนทั้งชาติจึงจะบรรลุผลสำเร็จ ด้วยพระปรีชาญาณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทำให้คนทั้งหลายได้ประจักษ์ว่าแนวพระราชดำรินในพระองค์นั้น “เรียบง่ายปฏิบัติได้ผล” เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

19. เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่สกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดจนกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้ ดังนี้

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการทำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

20. ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน “คนที่ไม่มีคุณสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่หมกมุ่นไม่มีวินัยจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริงที่สำเร็จ” (พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2522)

“ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ” (พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2533)

21. ทำงานอย่างมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญ ทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยรับสั่งครั้งหนึ่งว่า “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

22. ความเพียร : พระมหาชนก จากพระราชนิพนธ์ พระมหาชนก เป็นพระราชนิพนธ์ที่ทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการคิด ประดิษฐ์ด้วยการทำให้เข้าใจง่าย ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคม ปัจจุบัน อีกทั้งภาพประกอบ และคติธรรมต่าง ๆ ได้ส่งเสริมให้หนังสือเล่มนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ หากคนไทยน้อมรับมาศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติตามรอยพระมหาชนก กษัตริย์ผู้เพียรพยายาม แม้จะไม่เห็นฝั่งก็ยิ่งว่ายทำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรว่ายก็จะตกเป็นอาหารปู ปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่มาช่วยเหลือมีให้จมน้ำ เช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงานมากนักและทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัยมุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

23. รู้ รัก สามัคคี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสามคำที่มีค่าและมีความหมายลึกซึ้ง พร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือ ความรัก เมื่อเรารู้ครบด้วยกระบวนความแล้วจะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่าเราทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

สืบสานพระราชปณิธาน “พอเพียงเพื่อยั่งยืน”

“ตลอดระยะเวลา 70 ปี ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทรงปฏิบัติดีมาก และหลายอย่างได้พระราชทานพระราชดำริ และพระราชทานแนวทางไว้ ก็ขอฝากให้ท่าน ได้ศึกษาพระราชดำริ ศึกษาวิเคราะห์ พระราชปณิธาน และศึกษาพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ทรงปฏิบัติมาอันนี้ จะเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นสิริมงคล และเป็นยิ่งกว่าพระที่คุ้มครองพวกเรา การปฏิบัติตาม หรือการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ ระลึกถึงพระราชดำริ หรือพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นี้ จะเป็นพระ เป็นแสงสว่าง ที่คุ้มครองหรือแนะนำพวกเราต่อไป”

พระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในโอกาสคณะรัฐมนตรีใหม่ เข้าเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต วันที่ 19 ธันวาคม 2559

ที่มา : <http://www.tsdf.or.th/th/philosophy/>

เกษตรกรไทยจะนั่งรอฟ้าฝนอีกต่อไปไม่ได้ จะต้องเป็น “Smart Farmer”

ผ่านมาชานาชาวสวนเรา
จะทำนาตามมีตามเกิด คอยฟ้า คอยฝน
หวังธรรมชาติอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้แล้ว
เราจะต้องเป็น “Smart Farmer”
ต้องนำความรู้ หลักวิชาการ
นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาช่วยด้วย
คือทำน้อยลง แต่ได้ผลผลิตมากขึ้น
ใช้พื้นที่ให้น้อยลง ใช้น้ำให้น้อยลง
แต่ผลผลิตต้องมากขึ้น

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/706409>

การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) กรมส่งเสริมการเกษตร

1. ความเป็นมา

ปี 2555 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาฯ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามนโยบายฯ มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทุกคนได้รับการพัฒนาเป็นเกษตรกรที่มีความรอบรู้รอบด้าน เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านการเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรไทยมีความพร้อม มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพการเกษตร จึงได้กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในการเป็นเกษตรกร มีความรอบรู้ในระบบการผลิตด้านการเกษตรแต่ละสาขา มีการใช้เทคโนโลยีการดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงเครือข่าย และการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด โดยใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และคำนึงถึงคุณภาพความปลอดภัยของผู้บริโภค สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรของประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มาตั้งแต่ปี 2557 และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยยึดหลักการพัฒนา “เกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” บนพื้นฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความภูมิใจในอาชีพการเกษตร มีส่วนร่วมในกระบวนการ และการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่เป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” และใช้กระบวนการกลุ่มเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยกระบวนการพัฒนา คือ การวิเคราะห์จัดทำแผนการพัฒนาตามความต้องการของเกษตรกร การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเชื่อมโยงเครือข่ายและขยายผล รวมไปถึงการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสินค้า เน้นการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ กำหนดกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการที่สำคัญของรัฐบาล โดยในปี พ.ศ. 2561 เป้าหมายการพัฒนา คือ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 20,000 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด มุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้มีแผนการพัฒนาศักยภาพรายบุคคลและแผนพัฒนาการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ที่มีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด และเพื่อสร้างเครือข่าย ขยายผล Smart Farmer ต้นแบบ ที่เป็นต้นแบบการเรียนรู้ที่เข้มแข็งสู่เพื่อนเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

2. แนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer ดังนี้

- 2.1 การสร้างกลไกการขับเคลื่อนงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการปรับปรุงคณะทำงานเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 บูรณาการทุกหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของเกษตรกร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานด้านวิชาการ
- 2.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อรองรับการพัฒนา Smart Farmer โดยปัจจุบันได้พัฒนาระบบเกษตรกรปราดเปรื่อง (www.thaismartfarmer.net) เพื่อรวบรวม ประเมินศักยภาพเกษตรกรและเป็นคลังข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

3. คุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และ Smart Farmer ต้นแบบ (Smart Farmer Model)

3.1 คุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนา Smart Farmer ได้มีมติจากประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2560 ให้มีการปรับปรุงคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยในส่วนของคุณสมบัติทั่วไปด้านรายได้ คือ “มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี” ให้ตัดออก และปรับปรุงคุณสมบัติพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 6 ตัวชี้วัด 15 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียด ดังนี้

ตัวชี้วัดข้อที่ 1 มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่

ตัวบ่งชี้ 1.1 สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือให้คำแนะนำปรึกษาผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ 1.2 สามารถเป็นจุดเรียนรู้ให้กับผู้อื่น

ตัวชี้วัดข้อที่ 2 มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการได้

ตัวบ่งชี้ 2.1 สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ทั้งจากเจ้าหน้าที่และผ่านทางระบบสารสนเทศและการสื่อสารอื่น ๆ เช่น Internet, Mobile Phone เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ 2.2 มีการบันทึกข้อมูลและใช้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์วางแผน บริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ตัวบ่งชี้ 2.3 มีการนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอาชีพของตนเองได้

ตัวชี้วัดข้อที่ 3 มีความรู้และเข้าใจในการบริหารจัดการผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

ตัวบ่งชี้ 3.1 มีความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตแรงงานและทุน ฯลฯ

ตัวบ่งชี้ 3.2 มีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพื่อให้ขายผลผลิตได้

ตัวบ่งชี้ 3.3 มีการจัดการของเหลือจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Waste Management)

ตัวชี้วัดข้อที่ 4 มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

ตัวบ่งชี้ 4.1 มีการผลิตที่ได้มาตรฐาน GAP GMP หรือเกษตรอินทรีย์ หรือการผลิตที่ได้มาตรฐานอื่น ๆ

ตัวบ่งชี้ 4.2 มีกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐาน GAP GMP หรือเกษตรอินทรีย์หรือการผลิตที่ได้มาตรฐานอื่น ๆ

ตัวชี้วัดข้อที่ 5 มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม

ตัวบ่งชี้ 5.1 มีกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (Green Economy)

ตัวบ่งชี้ 5.2 มีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดข้อที่ 6 มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

ตัวบ่งชี้ 6.1 มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร

ตัวบ่งชี้ 6.2 รักและหวงแหนพื้นที่และอาชีพทางการเกษตรไว้ให้รุ่นต่อไป

ตัวบ่งชี้ 6.3 มีความสุขและความพึงพอใจในการประกอบอาชีพการเกษตร

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer คือ ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน 6 ข้อ โดยต้องผ่านการพิจารณาตามตัวบ่งชี้อย่างน้อยหนึ่งตัวบ่งชี้ในแต่ละคุณสมบัติ แต่ถ้าไม่ผ่านคุณสมบัติ Smart Farmer เกษตรกรรายนั้นจะอยู่ในกลุ่ม Developing Smart Farmer

3.2 คุณสมบัติความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือ Smart Farmer ต้นแบบ (Smart Farmer Model) กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดตัวชี้วัดและตัวบ่งชี้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ของ Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 12 ด้าน ได้แก่ ข้าว ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล เกษตรผสมผสาน นาเกลือสมุทร แมลงเศรษฐกิจ สมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุยาว) และสมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุสั้น) โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

ตัวชี้วัดข้อที่ 1 ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานของ Smart Farmer ครบทุกตัวบ่งชี้ของคุณสมบัติ

ตัวชี้วัดข้อที่ 2 ทำกิจกรรมในสาขาดังกล่าวด้วยตนเอง

ตัวชี้วัดข้อที่ 3 ระยะเวลาที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรในแต่ละสาขา

ตัวบ่งชี้

- 3.1 ด้านข้าว มีประสบการณ์ในการทำมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3.2 ด้านพืชผัก มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3.3 ด้านพืชไร่
 - 3.3.1 ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.3.2 ด้านมันสำปะหลัง มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.3.3 ด้านอ้อยโรงงาน มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.3.4 ด้านสับปะรด มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.3.5 ด้านพืชตระกูลถั่ว มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 3.3.6 ด้านพืชน้ำมัน มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3.4 ด้านไม้ดอก มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 3.5 ด้านไม้ประดับ มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 3.6 ด้านไม้ผล มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 7 ปี
- 3.7 ด้านไม้ยืนต้น
 - 3.7.1 ด้านยางพารา มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 10 ปี
 - 3.7.2 ด้านชา มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 3.7.3 ด้านกาแฟ มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 3.7.4 ด้านปาล์มน้ำมัน มีประสบการณ์ในการปลูกไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 3.8 ด้านสมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุยาว)
 - 3.8.1 มีอายุการเก็บเกี่ยวน้อยกว่า 4 ปี มีประสบการณ์การปลูกไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 3.8.2 มีอายุการเก็บเกี่ยวมากกว่า 4 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การปลูกไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 3.9 ด้านสมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุสั้น)
 - 3.9.1 มีอายุการเก็บเกี่ยวน้อยกว่า 1 ปี มีประสบการณ์การปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 3.9.2 มีอายุการเก็บเกี่ยวมากกว่า 1 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การปลูกไม่น้อยกว่า 6 ปี
- 3.10 ด้านเกษตรผสมผสาน มีประสบการณ์การปลูกไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 3.11 ด้านนาเกลือสมุทร มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 3.12 ด้านแมลงเศรษฐกิจ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ตัวชี้วัดข้อที่ 4 มีการปฏิบัติที่ดี

ตัวบ่งชี้

- 4.1 ผลผลิตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด
- 4.2 ใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย
- 4.3 มีแนวคิดและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับ Green Economy และ Zero Waste Agriculture

ตัวชี้วัดข้อที่ 5 มีความโดดเด่น

ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีการคิดค้นเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาด้วยเทคนิค/วิธีการใหม่ ๆ หรือประยุกต์ใช้เทคนิค/วิธีการที่เหมาะสมหรือที่เป็นภูมิปัญญา
- 5.2 มีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจริงเป็นรูปธรรมชัดเจนจากเทคนิค/วิธีการที่คิดค้นหรือประยุกต์ใช้
- 5.3 มีเกษตรกรคนอื่น ๆ ให้ความสนใจเข้ามาเรียนรู้ในเทคนิค/วิธีการที่คิดค้นหรือประยุกต์ใช้

ตัวชี้วัดข้อที่ 6 มีความพร้อมในการเป็นแบบอย่าง
ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีผู้มาขอศึกษาดูงานเป็นประจำ
- 6.2 มีความสามารถในการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้ดีและไม่หวงวิชา
- 6.3 มีความพร้อมและเต็มใจที่จะเป็นจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ

ตัวชี้วัดข้อที่ 7 ความเป็นผู้นำ
ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีบทบาทหรือเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของชุมชน
- 7.2 มีความขยัน ตั้งใจ เสียสละ มีน้ำใจ และมี Service Mind
- 7.3 เป็นที่เชื่อถือยอมรับของคนในชุมชน

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ คือ ต้องผ่านครบทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละ

คุณสมบัติ

4. แนวทางการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

การพัฒนาเกษตรกรทั่วไป โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ประกอบการ (Commercial Farmer)

- ▶ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตร
- ▶ พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรแบบครบวงจร
- ▶ การพัฒนาทักษะการทำเกษตรสมัยใหม่
- ▶ พัฒนาทักษะ Digital
- ▶ พัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการองค์กรและเชื่อมโยงเครือข่าย
- ▶ พัฒนาทักษะการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตร

2. เกษตรยั่งยืน (Subsistence Farmer)

- ▶ สร้างทักษะการจัดการทรัพยากรและพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน
- ▶ การพัฒนาเพื่อยกระดับการเพิ่มมูลค่าสินค้า
- ▶ การสร้างทักษะอาชีพนอกภาคการเกษตร/อาชีพเสริมเพิ่มรายได้

5. กระบวนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5.1 ประเมิน วิเคราะห์ศักยภาพ

เกษตรกร ทำการประเมินตนเอง ตามคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ หรือที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติม โดยจะสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1.1 เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer; DSF)

Developing Smart Farmer หมายถึง เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer เนื่องจากผลจากการประเมิน ยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานครบทั้ง 6 ข้อ ซึ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมตามความต้องการของเกษตรกรแต่ละราย

5.1.2 เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แล้ว (Smart Farmer; SF)

Smart Farmer หมายถึง ผู้ประกอบการเกษตรที่มีการใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัย มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

5.1.3 เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ (Smart Farmer Model; SFM)

Smart Farmer ต้นแบบ หมายถึง เกษตรกรที่ผ่านการพิจารณาเป็น Smart Farmer โดยต้องผ่านทั้ง 15 ตัวบ่งชี้ และผ่านคุณสมบัติของ Smart Farmer ต้นแบบที่แต่ละสาขา กำหนด โดยสาขาที่กรมส่งเสริมการเกษตรรับผิดชอบ มี 12 สาขา ได้แก่ ข้าว ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผล เกษตรผสมผสาน นาเกลือสมุทร แมลงเศรษฐกิจ สมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุยาว) และสมุนไพรและเครื่องเทศ (อายุสั้น)

5.2 การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan - IFPP)

ในอดีตที่ผ่านมาเกษตรกรจะเป็นผู้ผลิตสินค้าเพียงอย่างเดียว ขาดการวิเคราะห์วางแผนด้านความต้องการของตลาดและผู้บริโภค รวมไปถึงสถานการณ์ของคู่แข่งและคู่ค้า ส่งผลให้เกิดภาวะสินค้าเกษตรล้นตลาด การกระจุกตัวของสินค้า ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรให้ตกต่ำซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของเกษตรกรไทย ดังนั้น การประกอบอาชีพการเกษตรในปัจจุบัน เกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตเพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถก้าวข้ามปัญหาดังกล่าวได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายส่งเสริมและผลักดันให้เกษตรกรเป็น smart farmer มองว่าเกษตรกร คือ ผู้ประกอบการด้านการเกษตร (Entrepreneur) โดยเกษตรกรจะต้องมีการวิเคราะห์ตัวตนของเกษตรกร กำหนดแผนการผลิต/แผนธุรกิจของตนเอง หรือเรียกว่า “แผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan - IFPP)” และพัฒนาสู่ระบบกลุ่มการผลิตที่มีแผนการผลิตสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทำการผลิตทางการเกษตรในลักษณะ smart agriculture เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาและสร้างความอยู่ดีมีสุขได้อย่างแท้จริง โดยสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan - IFPP) กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560 โดยมีขั้นตอนการจัดทำ ดังภาพที่ 1

5.3 การพัฒนาตามความต้องการ โดยแบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย ได้ดังนี้

5.3.1 เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer; DSF) มีแนวทางดังนี้

- 1) ประเมิน/วิเคราะห์ศักยภาพ ปรับแนวคิดในการทำอาชีพและจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพและการผลิต
- 2) พัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกร
- 3) เชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) ประเมินผลสู่การเป็น Smart Farmer
- 5) พัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ
- 6) เชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ผู้ประกอบการ

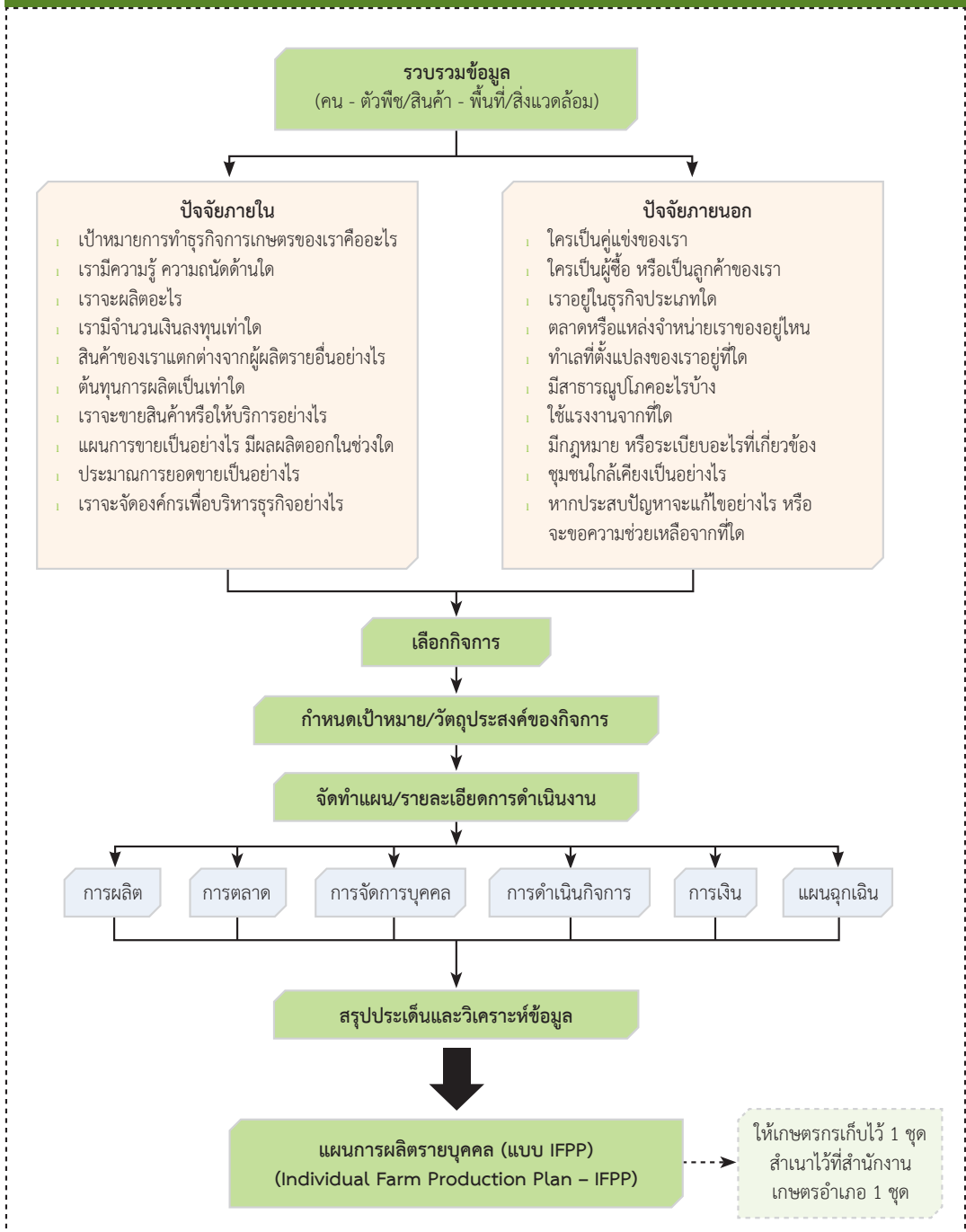
5.3.2 เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แล้ว (Smart Farmer; SF) มีแนวทางดังนี้

- 1) ประเมิน/วิเคราะห์ศักยภาพ
- 2) พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการและทักษะดิจิทัล
- 3) สนับสนุนการรวมกลุ่มทำธุรกิจและพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจ
- 4) ประเมินผลสู่การเป็น Smart Farmer ต้นแบบ
- 5) พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมเกษตร และทักษะดิจิทัล
- 6) พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรครบวงจร
- 7) ยกย่องเป็นผู้ประกอบการสู่สากล

5.3.3 เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ (Smart Farmer Model; SFM) มีแนวทางดังนี้

- 1) ประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ต้นแบบ
- 2) สร้างเครือข่าย Smart Farmer และส่งเสริมการรวมกลุ่ม
- 3) สนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือเครือข่ายของ ศพก.
- 4) ยกย่องเชิดชูเกียรติ/เผยแพร่ผลงาน
- 5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบ
- 6) สนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ บูรณาการจุดจูงงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 7) พัฒนาสู่การทำเกษตรสมัยใหม่

ภาพที่ 1 แผนผังขั้นตอนการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan – IFPP)

ที่มา : คู่มือการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan - IFPP) กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 1
จังหวัดชัยนาท

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
▮ จังหวัดกรุงเทพมหานคร	18
▮ จังหวัดปทุมธานี	20
▮ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	22
ด้านข้าว	หน้า
▮ จังหวัดชัยนาท	24
▮ จังหวัดนนทบุรี	26
▮ จังหวัดสิงห์บุรี	28
ด้านพืชผัก	หน้า
▮ จังหวัดลพบุรี	30
▮ จังหวัดสระบุรี	32
ด้านไม้ผล	หน้า
▮ จังหวัดอ่างทอง	34

Smart Farmer ต้นแบบ กรุงเทพมหานคร

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายมนตรี ใบบเนียม
วัน เดือน ปีเกิด	: 9 มีนาคม พ.ศ. 2510
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมเครื่องกล
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยสยาม
ที่อยู่	: 73/3 หมู่ที่ 1 แขวงจิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์	: 08 1269 0193
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เช่น แผงโซลาร์เซลล์ลดการใช้พลังงานไฟฟ้า นำวัสดุเหลือใช้มาก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น ประดิษฐ์เข็อกกับฟิวเจอร์บอร์ดใช้แทนอุปกรณ์แขวนถุงเพาะเห็ด ประดิษฐ์โครงโรงเรือนเพาะเห็ดขึ้นเองโดย ใช้โรงเรือนแบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นเพื่อทดลองปลูกพืชเมืองหนาว มีองค์ความรู้ทางด้านช่างจึงซื้ออุปกรณ์ต่างๆ มาประดิษฐ์ระบบการให้น้ำพืชเอง สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้จำนวนมาก มีความเป็นนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ในตนเองโดยเก็บข้อมูลการปลูกพืช ข้อมูลดิน การตรวจสอบดิน ทำห้องแล็บวิจัยส่วนตัวไว้ที่บ้าน สำหรับการทดลองต่างๆ ด้วยตนเอง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มีการใช้แผงโซลาร์เซลล์ช่วยลดการใช้ไฟฟ้า มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ต้นกล้วยสับ ใช้เศษวัสดุในสวนของตนมาทำปุ๋ยหมัก และการนำของต่างๆ ที่มีมาประดิษฐ์ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเทคโนโลยีต่างๆ

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : นายมณฑลได้ลงมือจัดการตามแบบของตนเอง โดยไม่จ้างแรงงานจากภายนอก ต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ มีการคิด วิเคราะห์ เก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์นำมาปรับปรุงกระบวนการปลูกพืช ในสวนของตนเองอยู่เสมอ วางแผนบริหารจัดการพื้นที่ในสวนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเพาะปลูก

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการแบ่งส่วนผลผลิตทั้งใช้สอยในครัวเรือน และนำไปขาย หรือแบ่งปันเพื่อนบ้าน

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการส่งผลผลิตขายตามตลาดทั่วไปในบริเวณใกล้เคียง เช่น ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ปากคลองตลาดและตลาดสดใกล้บ้าน รวมถึงจำหน่ายผ่านเครือข่ายในจังหวัดใกล้เคียง แต่ยังไม่มีการทำการตลาดผ่านทางออนไลน์

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น Smart Farmer ศพก. เข้าร่วมโครงการของมูลนิธิอิฐกพัฒนา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาชิก ศบกด. แขวงฉิมพลี – ตลิ่งชัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและองค์ความรู้ได้หลากหลาย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

มีการขยายผลการใช้เทคโนโลยีภายในสวนและการเกษตรผสมผสาน โดยวิธีการนำเสนอผ่านที่ประชุมระดับชุมชน เช่น การประชุมศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงฉิมพลี – ตลิ่งชัน ร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดในงาน Field Day และเป็นศูนย์ศพก.เครือข่าย โดยมีเกษตรกรในพื้นที่ตลิ่งชัน ได้เข้ามาศึกษาหาองค์ความรู้ที่สวนแล้วได้นำไปปรับใช้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **เพื่อ**รักษาพื้นที่การทำเกษตรในเมือง มีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอเพียง เนื่องจากปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ทางการเกษตรลดน้อยลง จึงอยากให้เห็นในเมือง ได้นาเทคนิคการปลูกพืชในพื้นที่จำกัดหรือพื้นที่แคบ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถเก็บผลผลิตในครัวเรือนไว้ทานเอง โดยไม่ต้องซื้อ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดปทุมธานี

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : ว่าที่ ร.ต. เอกธวัช จันทรศิริ
วัน เดือน ปีเกิด : 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2529
การศึกษา : ปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ที่อยู่ : 26 หมู่ที่ 8 ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา
จังหวัดปทุมธานี
โทรศัพท์ : 08 9229 9688
E-mail : fishoporpar@hotmail.com
Facebook : Butter Ake
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

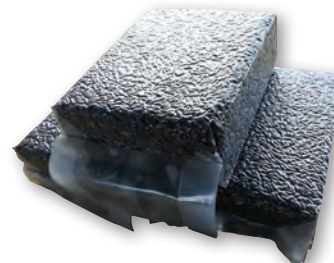
ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ที่เน้นกระบวนการผลิตแบบอินทรีย์ มีการวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ของดิน หรือปัญหา ดินเสื่อมโทรมจากการปลูกพืช วัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดินก่อน ปลูกพืช ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ ที่ผลิตจากวัสดุเศษเหลือ ทางการเกษตรในท้องถิ่น รวมถึงการทำสารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพ ฮอริโมนพืช สูตรต่างๆ ไว้ใช้เอง และมีการผสมดินไว้สำหรับการปลูกพืชเอง (อัตราส่วน ผสมดิน ได้แก่ ดินขุยไผ่ 2 ส่วน/แกลบเก่า 1 ส่วน/ขี้เถ้าแกลบ 1 ส่วน/ปุ๋ยหมัก 1 ส่วน/ปุ๋ยคอก 1 ส่วน/น้ำหมักชีวภาพ 10 ซีซี/น้ำ 10 ลิตร)

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1) ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ลดใช้สารเคมี ทำให้เราสามารถผลิตอาหารที่ปลอดภัยไว้สำหรับบริโภคในครัวเรือน และผลผลิตที่ได้จึงเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่รักสุขภาพ

2) ลดต้นทุนการผลิต โดยการผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา ไวรัสสำหรับควบคุมโรคพืช และเชื้อราบิวเวอเรีย เชื้อราเมตาไรเซียม เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัสทูริงจางีเอ็นซิส (BT) และสารสกัดสะเดาไว้ใช้สำหรับควบคุมแมลงศัตรูพืช

3) การผลิตพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์ เป็นการไม่ทำลายแมลงศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมี

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต :** การเกษตรแบบผสมผสานที่เน้นการผลิตแบบอินทรีย์ ลดใช้สารเคมี มีการจัดบันทึกทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในกระบวนการผลิต

2) **การจัดการผลผลิต :** มีการวางแผนการผลิตพืชแต่ละชนิดให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้บริโภค และผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งนำมาบริโภคภายในครัวเรือน

3) **การจัดการด้านการตลาด :** เน้นคุณภาพของผลผลิต จำหน่ายให้ผู้บริโภคโดยตรง ตามส่วนราชการในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และตลาดออนไลน์

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ได้รับโอกาสในการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ ได้ไปศึกษาดูงานในด้านการเกษตรที่จัดโดยหน่วยงานของภาครัฐ สถานศึกษา และเอกชน จนสามารถนำมาพัฒนากระบวนการผลิตของตนเองต่อไปได้

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และออกไปเป็นวิทยากรในพื้นที่อื่นๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ปลูกด้วยมือ ดูแลด้วยใจ เน้นผลิตพืชแบบปลอดภัย รักษาสมดุลของระบบนิเวศ สุขภาพดีทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางจันทร์จ้าว โพธิ์สุภกิจ
วัน เดือน ปีเกิด : 16 กันยายน พ.ศ. 2515
การศึกษา : ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ : 54 หมู่ที่ 7 ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โทรศัพท์ : 08 1758 1539
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยว มาทำการเกษตรผสมผสาน มีการนำอินทรีย์มาใช้ในการทำการเกษตรทดแทนการใช้สารเคมี ผลิตข้าวปลอดภัยและแปรรูป เพื่อจำหน่ายเอง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การทำการเกษตรแบบผสมผสานสามารถสร้างรายได้ทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี สร้างชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับตัวเองและครอบครัว การนำสารชีวภัณฑ์ สารอินทรีย์ต่างๆ มาใช้ในการเกษตร ช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี ทำให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย มีคุณภาพ สำหรับคนในครอบครัวและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังได้ถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนเกษตรกรในละแวกบ้าน และสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อให้เกษตรกรรายอื่นได้นำไปปฏิบัติ ทำให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างปลอดภัยและยั่งยืน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ทำนา เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ปลูกผัก เพาะเห็ด และสวนผสมอื่นๆ เพื่อลดความเสี่ยงจากการทำนาเพียงอย่างเดียว มีการลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้สารอินทรีย์ มาทดแทนการใช้สารเคมี

2) **การจัดการผลผลิต** : ผลิตข้าวปลอดภัย ขายเป็นข้าวเปลือกคุณภาพดี, แปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุง สุญญากาศ เพื่อจำหน่ายสู่ผู้บริโภค และมีผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ จำหน่ายในชุมชน และไว้กินเองในครัวเรือน

3) **การจัดการด้านการตลาด** : ผลผลิตต่างๆ นำไปจำหน่ายในชุมชน มีการใช้ Social network เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เช่น Line และ Facebook มีการรวมกลุ่มสมาชิกเป็นเกษตรแปลงใหญ่

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมอบรมโครงการต่างๆ เพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ เพิ่มพูนความรู้ ทั้งด้านเทคโนโลยี องค์กรความรู้ ด้านการเกษตรและการแปรรูป พร้อมทั้งนำความรู้ต่างๆ มาปรับใช้ในพื้นที่ และมีการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ไปสู่เกษตรกรในชุมชน มีการติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงานเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายและช่องทางการจำหน่ายสินค้า

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรในชุมชน มีแปลงเรียนรู้และศึกษาดูงาน มีการรวมกลุ่มในชุมชน จัดตั้งเป็นกลุ่มสมาชิกแปลงใหญ่ เกษตรกรชุมชนหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี มีการสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมี ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ มีการทำการเกษตรอย่างปลอดภัยและยั่งยืน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีความคิดที่จะพัฒนาการทำเกษตรในพื้นที่ของตนเอง โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง เริ่มต้นจากการทำนาแบบลดต้นทุน โดยการใช้สารสกัดชีวภาพมาทดแทนสารเคมี ทดลองเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรในชุมชน และการทำการเกษตรแบบไร้นาสวนผสม เพื่อลดความเสี่ยงจากการทำนาเพียงอย่างเดียว ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดชัยนาท

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายขวัญชัย แดงทอง
วัน เดือน ปีเกิด	: 25 มีนาคม พ.ศ. 2510
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนสามชุกรัตนโกสินทร์
ที่อยู่	: 25 หมู่ที่ 9 ตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์	: 08 1727 9604
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	: ปี พ.ศ. 2557 -2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือมีการปรับปรุงวิธีการผลิตข้าว

แนวทางพัฒนา พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก จากเดิมเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสามง่ามท่าโบสถ์ และศูนย์ส่งเสริมผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ซึ่งตำบลสามง่ามท่าโบสถ์มีความสะดวกในการคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร ต่อมาพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าการเกษตรบ้านทับใต้ และนายขวัญชัย แดงทอง เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แนะนำ ในด้านการทำนาแบบลดต้นทุน และการใช้สารสกัดสมุนไพรต่างๆ เพื่อใช้ในนาข้าว และเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรข้างเคียง และผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องรวมถึงพี่น้องเกษตรกรที่อยู่ต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังทำนาแบบไม่เผาฟางอีกด้วย

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มีการนำเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวที่นำมาใช้ คือ การทำนาไม่เผาฟาง

1) ดูแลรักษาตั้งแต่เริ่มปลูก - เก็บเกี่ยว และขนส่ง โดยเน้นในระยะกล้า ได้แก่ การปักดำ กำจัดวัชพืช การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง การใส่ปุ๋ย ตามค่าการวิเคราะห์ดิน การตรวจการระบาดของแมลงศัตรูพืช ระยะแตกกอ ได้แก่ ถอนตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืชและแมลง ให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง ระยะตั้งท้อง ได้แก่ ถอนตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืช สกัดโรคและแมลง ระยะออกรวง ได้แก่ ถอนตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืช สกัดโรคและแมลงก่อนการเก็บเกี่ยว 20 วัน เอาออกจากนา ประสานผู้รับซื้อและระยะเก็บเกี่ยว ได้แก่ ถอนตัดพันธุ์ปน กำจัดวัชพืช เก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ดีโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ใช้อัตราที่เหมาะสมโดยเน้นการเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีการเลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวอย่างประณีต และการลดต้นทุนโดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ การเตรียมดิน พันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี และกำหนดอัตราเมล็ดพันธุ์ และมีการวางแผนการทำนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อลดต้นทุนและผลิตข้าวคุณภาพดี

- 2) การใช้สารสกัดสมุนไพรป้องกันกำจัดแมลงจากหม้อพลังงานแสงอาทิตย์และผลิตฮอร์โมนไข่สำหรับเร่งดอก เร่งผล ทำน้ำหมักชีวภาพ โดยเน้นสารชีววัตถุที่ใช้ วิธีทำ การนำมาผลิต และประโยชน์
- 3) การทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยปั้นเม็ด
- 4) การผลิตและต่อขยายเชื้อราบิวเวอร์เรีย และเชื้อไตรโคเดอร์มา
- 5) แปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้เพื่อการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่สนใจนำไปปฏิบัติอีกด้วย

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** มีการทำนาข้าวแบบผสมผสาน ทำสวนผสม แปลงผักสวนครัว ไม้ผล เลี้ยงปลา มีการลดต้นทุนการผลิตข้าวและการเกษตรด้านอื่นๆ โดยใช้สารสกัดสมุนไพรป้องกันกำจัดแมลงจากหม้อพลังงานแสงอาทิตย์และผลิตฮอร์โมนไข่สำหรับเร่งดอก เร่งผล ทำน้ำหมักชีวภาพ สารอินทรีย์มาทดแทนการใช้สารเคมี
- 2) **การจัดการผลผลิต :** ผลิตข้าวปลอดภัยได้มาตรฐาน สุภาพแปรรูป เพื่อบริโภคเองและจำหน่ายให้เครือข่ายโรงสีชุมชนที่ขายข้าวปลอดภัย
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** ข้าวปลอดภัยและข้าวแปรรูปต่างๆ จำหน่ายภายในชุมชนและตลาดที่ต้องการอาหารปลอดภัยเป็นหลัก มีเครือข่ายการรวมกลุ่มสมาชิก เพื่อกระจายสินค้าสู่ชุมชนและตลาด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

นายขวัญชัย แดงทอง เป็นบุคคลที่มีจิตอาสา ทำหน้าที่ ประธาน ศพก. อำเภอหันคา, ศดปช., ศจช., หมอดินอาสา, อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน, ครูบัญชีอาสา, เกษตรกรต้นแบบ ระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด ทำให้เกษตรกรภายในชุมชน อำเภอ จังหวัด และต่างจังหวัด ซึ่งให้ความสนใจในกิจกรรมการลดต้นทุนการผลิตข้าวที่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ถือปฏิบัติด้วยความเป็นจริงตามที่ได้ถ่ายทอดความรู้ เพราะมีต้นแบบที่มองเห็นด้วยสายตา และสามารถสัมผัสได้จริง พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น Google Youtube facebook สื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ โดยผู้เข้าชมไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรายเดี่ยว รายกลุ่ม หรือองค์กร ให้ความสนใจประสานงานมาขอศึกษาดูงานและรับความรู้จากวิทยากรเกษตรกรที่ชื่อ ขวัญชัย แดงทอง อย่างมากมาย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ชุมชนที่ให้ความรู้แก่คนภายในชุมชน,นอกชุมชน,เกษตรกรทั่วไป พร้อมทั้งเป็นวิทยากรสำหรับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางการทำงานด้านการลดต้นทุนการผลิต นำไปปฏิบัติขยายผลต่อไป

เจตนาหมกในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีความภาคภูมิใจที่เป็นเกษตรกร รักในอาชีพการเกษตร หวงแหนในพื้นที่พร้อมพัฒนาตนเอง เกษตรกรต้นแบบพึ่งพาตนเอง ให้คนอื่นเห็น แล้วเรียก อาจารย์ อาชีพที่สบายใจ มั่นคง ครอบครัวยังมีความสุข ไม่ได้เรียนเกษตรมาแต่ประสบความสำเร็จ มีรายได้จากการทำการเกษตร สามารถเลี้ยงดูและส่งบุตรเล่าเรียนสู่การศึกษที่ดี มีความภาคภูมิใจและได้รับการยอมรับ เชื่อถือ ความร่วมมือ จากเกษตรกรทั่วไป ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนนทบุรี

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายบุญลือ เรืองฉาย
วัน เดือน ปีเกิด	: 21 มีนาคม พ.ศ. 2500
การศึกษา	: ประถมศึกษา
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนวัดท่าเกวียน
ที่อยู่	: 62/1 หมู่ที่ 6 ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์	: 08 7085 0506
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือมีการปรับปรุงวิธีการผลิต

มีการใช้เชื้อราบิวเวอเรียในการทำงาน เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าว ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตแค่เชื้อสด ไปจนถึงขั้นตอนผลิตเป็นเชื้อบิวเวอเรียแห้งอีกด้วย และเป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ ทั้งในด้านการผลิตขยายเชื้อราบิวเวอเรีย และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยใช้เชื้อราบิวเวอเรีย 2 ถุง ขยี้ในน้ำ 20 ลิตร (1 หม้อเครื่อง) ฉีดพ่นได้พื้นที่นา 1 ไร่ และควรฉีดพ่นในเวลาเช้าหรือเย็น

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้เชื้อบิวเวอเรียในนาข้าวในช่วงระยะเวลา อายุข้าว 10 วัน โดยเตรียมผงเชื้อราบิวเวอเรียปริมาณ 500 กรัม/3 ไร่ โดยใช้วิธีโรยผงเชื้อในนาข้าว เพื่อป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ อายุข้าว 30 วัน ใส่เชื้อราบิวเวอเรียแบบก้อนเชื้อสด ก้อนเชื้อขนาด 400 กรัม/ก้อน อัตราการใช้ 2 ก้อน/ไร่ โดยใช้วิธีการปักก้อนเชื้อให้แตกและโรยในนาข้าว เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนกระทู้ หนอนห่อใบข้าว

การใช้เชื้อบิวเวอเรียในนาข้าว ด้วยการใส่สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวในด้านการใช้สารเคมีลงได้ถึง 200 บาท/ไร่ โดยผลผลิตเฉลี่ย 650- 800 กก.ต่อไร่ และได้รับมาตรฐานการรับรองของกรมการข้าว ไปรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว (มกษ. 4401-2551) รหัสรับรอง กษ 09 4401 12 007 0000053 GAP เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561 วันหมดอายุ 14 มีนาคม 2564

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การทำงานของนายบุญลือ เรืองฉาย จะมีการนำเชื้อราบิวเวอเรียเข้ามาใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว

2) **การจัดการผลผลิต** : กำหนดวันเก็บเกี่ยว นับจากวันออกดอกไปอีก 28-30 วัน (เก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง) ระบายน้ำออกจากแปลง ก่อนถึงกำหนดการเก็บเกี่ยว 7-10 วัน เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แผลงนาแห้ง สะดวกในการเก็บเกี่ยว ไม่สกปรกหรือเปียกน้ำ และเผ่าระวังสถานการณ์โรคพืชสำรวจแมลงศัตรูพืชตลอดระยะเวลาปลูกข้าว

3) การจัดการด้านการตลาด : หลังการเก็บเกี่ยวจะนำไปขายที่โรงสีจังหวัดปทุมธานี

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

นายบุญลือ เรื่องฉาย หลังจากที่ทำนามาตลอดนั้น ได้สังเกต เรียนรู้จากประสบการณ์ การฝึกอบรมและการศึกษาดูงานในที่ต่างๆ จึงเริ่มปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาแบบเคมีล้วน มาเป็นการลดใช้สารเคมี โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักจากธรรมชาติ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน/ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช และหลังจากได้เข้ารับการอบรมการผลิตขยายและการใช้ประโยชน์ของเชื้อราบิวเวอเรียจากกรมส่งเสริมการเกษตรก็นำมาปรับใช้ เพื่อลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นการลดต้นทุนการผลิตในนาข้าว โดยนายบุญลือ เรื่องฉาย เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอปากเกร็ด และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ตำบลคลองข่อย โดยมีการถ่ายทอดความรู้ในด้านการผลิตขยายเชื้อราบิวเวอเรียให้กับเกษตรกรสมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน รวมถึงเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปด้วย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

นายบุญลือ เรื่องฉาย ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอปากเกร็ด และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ตำบลคลองข่อย ซึ่ง ศพก. คลองข่อยมีประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ เรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการใช้น้ำชีวภัณฑ์ เพื่อลดการใช้สารเคมี และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลคลองข่อย จะเน้นในด้านการผลิตขยายเชื้อชีวภัณฑ์ จึงมีหลักสูตรการเรียนรู้ในด้านการผลิตขยายชีวภัณฑ์ทั้งเชื้อราบิวเวอเรีย และการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมเป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเชื้อบิวเวอเรียสด จนถึงขั้นตอนผลิตเป็นเชื้อบิวเวอเรียแห้งอีกด้วย

การขยายผลสำเร็จสู่ชุมชนของนายบุญลือ เรื่องฉาย ได้แก่ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการฝึกปฏิบัติการผลิตขยายเชื้อราบิวเวอเรีย เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีการจัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ โดยก่อให้เกิดผลสำเร็จในชุมชน คือ สมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลคลองข่อย ที่ได้รับความรู้ในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว และได้ฝึกปฏิบัติการผลิตขยายเชื้อราบิวเวอเรีย สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจต่อไปได้ และสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวในแปลงของตนเองได้ เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป สามารถเข้ามาเรียนรู้ เพื่อรับองค์ความรู้จากนายบุญลือ เรื่องฉาย และนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

เจตนาหมกในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีหลักคิดในการทำงานว่าจะพยายามทำทุกอย่างให้สำเร็จ และมีเจตนาหมกในการประกอบอาชีพการเกษตร คือ การนำพาครอบครัวสู่วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสิงห์บุรี

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางน้ำค้าง ชื่นเอี่ยม
วัน เดือน ปีเกิด : พ.ศ. 2511
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถานการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 50 หมู่ที่ 3 ตำบลโพทะเล อำเภอค่ายบางระจัน
จังหวัดสิงห์บุรี
โทรศัพท์ : 08 7117 9620
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

นางน้ำค้าง ชื่นเอี่ยม จะเน้นในเรื่องของการผลิตที่มีการลดต้นทุน คือ

1) ลดเมล็ดพันธุ์ข้าว จากเดิมใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว 25 กก./ไร่ มาทดลองทำนาแบบนาโยน ใช้เมล็ดพันธุ์ 5 กิโลกรัม/ไร่ และทำนาหยอด ใช้เมล็ดพันธุ์ 10 กิโลกรัม ปัจจุบันได้ทำนาหว่านใช้เมล็ดพันธุ์ 15 กก./ไร่

2) ลดการใช้สารเคมี โดยผลิตน้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ เชื้อไตรโคเดอร์มา และบิวเวอเรีย โดยกระบวนการผลิตจะใช้สารเคมีให้น้อยที่สุดถ้าไม่จำเป็นหรือเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ส่วนใหญ่จะใช้น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ที่ผลิตเอง ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

จากการที่ทำนาใช้เมล็ดพันธุ์ลดลง ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ ในนาข้าว สามารถลดปัญหาข้าววัชพืช ศัตรูพืชชนิดต่างๆ ลดน้อยลง การใช้น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ ทำให้สามารถป้องกันการระบาดของศัตรูพืช สามารถลดการใช้สารเคมี ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ และปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต :

- 1 มีการวางแผนปรับปรุงบำรุงดินหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยการหมักฟาง หรือปลูกปอเทือง
- 1 มีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อแช่เมล็ดพันธุ์ก่อนหว่านข้าว
- 1 มีการผลิตน้ำหมักไว้ใช้ตลอดฤดูกาลผลิต
- 1 กระบวนการผลิตเน้นปลอดภัย เนื่องจากผลิตข้าวสารจำหน่าย และนำมาแปรรูป

2) **การจัดการผลผลิต :** เน้นการผลิตข้าวปลอดภัย (สำหรับแปรรูปและบริโภค) โดยแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร (ข้าวกล้อง, ข้าวขาว) ข้าวกล้องมาทำเป็นขนม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต

3) **การจัดการด้านการตลาด :** เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก คือมีการปลูก แปรรูป บรรจุ และมีการขายผลผลิตข้าวปลอดภัย ตลาดหลัก คือตลาดเกษตรกรจังหวัดสิงห์บุรี ที่บ้าน และออกร้านตามสถานที่ต่างๆ ที่หน่วยงานติดต่อมา

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเทคนิควิธีการ หรือองค์ความรู้ต่างๆ ในการทำงานหรือการเกษตรต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในงานด้านการเกษตร เช่น ผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรีย ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดในชุมชน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

สามารถเป็นวิทยากรด้านการลดต้นทุนในการทำงาน การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรียและการผลิตแบ่งปันประสบการณ์ความรู้ให้กับบุคคลอื่นๆ เป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรเรียนรู้เทคนิควิธีใหม่ๆ ในการทำงาน เป็นจุดเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หมอดินอาสา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน

เจตนาภณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ยึดแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำเนินชีวิตจะไม่ละทิ้งอาชีพทำนาและจะตั้งใจพัฒนาอาชีพให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนโดยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดลพบุรี

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายชาติรี แสนบัวคำ
วัน เดือน ปีเกิด : 22 สิงหาคม พ.ศ. 2504
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถานการศึกษา : โรงเรียนโกสุมพิสัย
ที่อยู่ : 43/1 หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี
โทรศัพท์ : 08 6107 4496
E-mail : catee.4496@hotmail.com
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2554

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

นายชาติรี แสนบัวคำ ประกอบอาชีพการเกษตรโดยเน้นการปรับกระบวนการการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เน้นการใช้ตลาดนำการผลิต มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในพื้นที่ และเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้กับกระบวนการผลิต ซึ่งเน้นการผลิตที่มีมาตรฐานการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ลดการใช้ปุ๋ย โดยการปรับปรุงสภาพดิน เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี โดยการใช้ปุ๋ยพืชสด ได้แก่ ต้นปอเทือง ถั่วเขียว และปรับปรุงสภาพดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกอยู่สม่ำเสมอ
- 2) ลดการใช้สารเคมี เน้นการใช้สารชีวภาพ ได้แก่ น้ำหมักต่างๆ และสารชีวภัณฑ์ ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช เพื่อลดการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด
- 3) ลดการใช้พลังงาน โดยการใช้พลังงานที่สะอาด ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์จากแผงโซลาร์เซลล์ ทดแทนการใช้น้ำมัน มาสูบน้ำ เพื่อรดน้ำผัก

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการวางแผนการผลิตที่ชัดเจน วางแผนเน้นจากการตลาดนำการผลิต และปลูกพืชตามพันธสัญญาซื้อ (Contract Farming)

2) การจัดการผลผลิต :

- ปลูกพืชแบบผสมผสาน โดยเน้นการปลูกพืชที่หลากหลาย เช่น มะเขือพวง ผักชีไทย ข่า ตะไคร้ พริก กะเพรา โหระพา ถั่วฝักยาว มะเขือเปราะ แมงลัก เพื่อลดความเสี่ยงของกลไกราคาตลาด

- มีกำลังการผลิตที่แน่นอน โดยมีปริมาณการผลิต อยู่ที่สัปดาห์ละ 5 วัน วันละประมาณ 700 กิโลกรัม

- มีการวางแผนการผลิต โดยให้มีผลผลิตแต่ละชนิดอย่างต่อเนื่อง ตรงตามความต้องการของตลาด

- มีตลาดที่แน่นอน โดยเน้นการผ่านขายผ่านบริษัท เพื่อส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศในกลุ่มยุโรป (EU)

- มีการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต (QC) ก่อนที่จะส่งให้กับผู้บริโภค เพื่อคัดสรรสินค้าก่อนส่งถึงฝ่ายขาย และมีการแบ่งเกรดสินค้า เพื่อแยกมาตรฐานของผลผลิต

- มีการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มรวมกันผลิต โดยเน้นมาตรฐานการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) และมีการประชุมสมาชิกกลุ่มทุกๆ 1 เดือน เพื่อพูดคุยถึงการวางแผนการผลิต และแนวโน้มทิศทางราคาของพืชชนิดต่างๆ

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัท (บริษัทส่งออก) เน้นใช้การตลาดนำการผลิต

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการสร้างเครือข่ายแบบห่วงโซ่ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายของสมาชิกให้กระจายในพื้นที่ต่างๆ ภายในอำเภอ และยังกระจายไปยังอำเภออื่นๆ โดยเน้นการมีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการผลิต ด้านการตลาด เทคนิค ขั้นตอนในการผลิต และเทคโนโลยีต่างๆ กันอย่างต่อเนื่อง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) การขยายผลจากความสำเร็จ โดยเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตและรวมกลุ่มขาย มีสมาชิกที่มีการผลิตภายใต้มาตรฐานเดียวกัน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชนได้รับผลประโยชน์ เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพทางเลือก มีอาชีพเสริม บางรายเปลี่ยนงานมาทำเป็นอาชีพหลัก

2) เป็นวิทยากร เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรท่านต่างๆ ในพื้นที่ในชุมชน

เจตนาหมกในการประกอบอาชีพการเกษตร

“การทำอาชีพเกษตร เป็นอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง เป็นอาชีพที่สร้างอนาคตให้กับลูกหลานได้ อีกทั้งยังจะสามารถถ่ายทอดไปยังชั่วลูกชั่วหลาน จากรุ่นสู่รุ่นได้”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสระบุรี

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายสมเกียรติ ลำพันแดง
วัน เดือน ปีเกิด : 15 ตุลาคม พ.ศ. 2520
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานการศึกษา : โรงเรียนวัดราชาธิวาส
ที่อยู่ : 46 หมู่ที่ 7 ตำบลโคกสว่าง อำเภอเมืองสระบุรี
จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์ : 06 1445 3544
E-mail : Somkiat_manow@hotmail.com
Facebook : สมเกียรติ ผักออร์แกนิก
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ส่วนมากจะใช้นวัตกรรมทางด้านความคิด และลงมือทดลองปฏิบัติ เช่น การปรับปรุงดิน เพื่อเตรียมเพาะปลูกพืช มีการเตรียมวัสดุใช้น้ำดิน ขุยมะพร้าว ปุ๋ยหมัก น้ำนมหมัก แล้วใช้วิธีการซั้งตวงแต่ละกอง มีส่วนผสมไม่เท่ากัน แล้วทดลองนำมาเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันในเวลาเดียวกัน แล้วคอยสังเกตดูการเจริญเติบโตของต้นพืชว่าดินกองไหนนำมาเพาะปลูกแล้วพืชมีการเจริญเติบโตที่ดีกว่ากัน แล้วนำกองดินที่ได้ผลดีมาปรับปรุงให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอีก

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

เรามีการวางแผนในการเพาะปลูก โดยการจดบันทึกพืชทุกชนิดที่เราปลูกว่าพืชแต่ละชนิดมีอายุกี่วัน ถึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ตั้งแต่การเพาะเมล็ดแยกแปลงปลูกแล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้เวลาที่วัน ตัวอย่าง เช่น เราจะปลูกผักกวางตุ้งใบ ใช้เวลาเพาะต้นกล้า 20 วัน นำมาปลูกอีก 20-25 วัน การปลูก 1 ตรม. ปลูกได้ 100 ต้น ระยะห่าง 10×10 ซม. เก็บผลผลิตได้ 4-5 กิโลกรัม เท่านั้นเราสามารถลดต้นทุนในการปลูก และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เพราะเกษตรกรสวนใหญ่จะใช้วิธีการว่านเมล็ดโดยสิ้นเปลืองมาก และผลผลิตที่ได้ก็จะไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** มีการวางแผนการเพาะปลูกอย่างสม่ำเสมอ
- 2) **การจัดการผลผลิต :** ผลิตตามออเดอร์ของลูกค้า เพื่อไม่ให้สินค้าล้นตลาดแต่ให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** ใช้หลักการตลาดนำการผลิต หาดตลาดลูกค้าเพิ่ม แล้วค่อยผลิต

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ผมได้ขอความรู้มาจากปัญหาที่เกิดขึ้นของการทำธุรกิจในทุกๆด้าน ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นว่า เกิดขึ้นเพราะเหตุใด และได้เรียนรู้ แก้ไข เพื่อให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง บางครั้งได้ปรึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละภาคส่วน เช่น เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดสระบุรีในด้านการทำเกษตร ฯลฯ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

จากการที่เราลงมือทดลองเพาะปลูก และมีการจดบันทึกอย่างต่อเนื่อง เราสามารถนำความรู้จากประสบการณ์การลงมือปฏิบัติ ถ่ายทอดให้กับลูกสวน เครือข่าย ชุมชน ที่มีความสนใจในด้านการเกษตร ให้รู้จักการวางแผนการเพาะปลูก และความต่อเนื่องในการทำตลาด ทำให้เกิดรายได้ในครอบครัว ชุมชน ไม่ต้องไปทำงานที่อื่น เกิดความยั่งยืนตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เจตนาสนับสนุนในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ผมทำธุรกิจเป็นผู้รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรมาแพ็คเกจตามมาตรฐาน GMP ส่งให้กับลูกค้าโมเดิร์นเทรด ได้พบเจอปัญหาในการทำธุรกิจ เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นลูกสวนของเรา บางครั้งมีผลผลิตเยอะเกิน บางครั้งไม่มีผลผลิตมาส่งเลย ผมเองก็ไม่สามารถแก้ปัญหาตรงนี้ได้ เพราะผมเองไม่เคยเพาะปลูกพืชมาก่อน ในที่สุดผมต้องเข้ามาเป็นตัวนำ เป็นเกษตรกรเพาะปลูกเองทั้งหมด และได้เรียนรู้ทดลองวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรที่ผ่านมา และวันนี้ผมได้เรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกสวนเครือข่าย ให้มีการวางแผนการเพาะปลูกอย่างมีระบบ และมีความต่อเนื่องท้ายสุดนี้ผมมีความสุขที่ได้ทดลองและปฏิบัติจากการเป็นเกษตรกรอย่างแท้จริง”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอ่างทอง

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายสุนทร สมอิมงคล
วัน เดือน ปีเกิด	: 7 มีนาคม พ.ศ. 2502
การศึกษา	: ประถมศึกษาปีที่ 4
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนวัดโบสถ์ ราษฎร์รังสฤษดิ์
ที่อยู่	: 5 หมู่ที่ 1 ตำบลมงคลธรรมนิมิต อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง
โทรศัพท์	: 08 0107 8499
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การผลิตมะม่วงคุณภาพตามที่ตลาดต้องการหรือผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออก เป็นหลัก เน้นการผลิตมะม่วงนอกฤดูกาล ทำให้ผลผลิตมะม่วงส่งออกได้กว่าร้อยละ 80 ซึ่งมะม่วงที่ผลิตได้ตรงตามมาตรฐานการส่งออก หลายพันธุ์ด้วยกัน ได้แก่ น้ำดอกไม้สีทอง, น้ำดอกไม้เบอร์ 4, เขียวเสวย ฯลฯ ส่งออกไปไกลยังต่างประเทศหลายประเทศ ซึ่งในแต่ละปีการผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การผลิตมะม่วงให้ออกผลผลิตนอกฤดูกาล ทำให้ได้ราคาสูงกว่าราคามะม่วงตามฤดูกาล การปรับปรุงพันธุ์โดยการเสียบยอด และการตัดตาข้าง ทำให้ได้มะม่วงที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องขยายพื้นที่ปลูกเพิ่ม และลดต้นทุนการผลิตโดยการผลิตปุ๋ยชีวภาพไว้ใช้เอง การใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันกำจัดโรคและแมลงในส่วนมะม่วง เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อราบีวาเวอเรีย การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และการประยุกต์ใช้ฮอร์โมนพืชในการผลิตมะม่วงคุณภาพ เพื่อการส่งออก

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการวางแผนการผลิต เน้นการผลิตนอกฤดูกาล และการผลิตให้ได้มาตรฐานส่งออกเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ตลอดจนเน้นการบริหารจัดการในสวนด้วยการลดต้นทุนการผลิต ผลิตตามระบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม (GAP) เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อคนในครอบครัว และผู้บริโภค

2) **การจัดการผลผลิต** : การเก็บเกี่ยวและการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อการส่งออก เป็นช่วงที่จะได้รับผลตอบแทนจากการปฏิบัติดูแลรักษา ดังนั้น ควรทำด้วยความประณีต โดยพิจารณาจาก

อายุการเก็บเกี่ยว โดยมะม่วง เพื่อการบริโภคสดต้องเก็บผลแก่ แต่ยังไม่สุก คือ มีการพัฒนาทางสรีระมากเพียงพอที่จะสามารถสุกได้เป็นปกติ สังเกตจาก นวลที่ผิว สีของผล สีของเนื้อ นับจำนวนวันจากการติดผลหรือแทงช่อดอกจนถึงเก็บเกี่ยว (สภาพอากาศมีส่วนให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้) เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้ออกดอกในฤดูฝนจะเก็บเกี่ยวใช้เวลา 85-90 วัน แต่ถ้าออกดอกฤดูหนาวต้องใช้ช่วงเวลาประมาณ 110-120 วัน ทดสอบโดยการนำมะม่วงแช่น้ำ มะม่วงแก่ความถ่วงจำเพาะมักจะมากกว่าน้ำจึงจมน้ำ

วิธีการเก็บเกี่ยว ต้องเก็บด้วยความระมัดระวัง โดยวิธีการเก็บเกี่ยวให้เหลือขั้วผลยาวป้องกันน้ำยางไหลจากผล รับประทานที่ร่มและขนย้ายไปยังโรงเรือนคัดบรรจุ

การคัดเลือกคุณภาพผลผลิต โดยคัดเลือกผลที่มีตำหนิโรคและแมลงรบกวน ตัดขั้วมะม่วงให้มีความยาวประมาณ 1-2 ซม. กรณีมะม่วงส่งออกจะตัดขั้วยาวประมาณ 3 ซม. คัดขนาดผลและระดับคุณภาพบรรจุลงภาชนะ ปฏิบัติตามขั้นตอนเพื่อการเก็บรักษา ขนส่งหรือจำหน่ายต่อไป

3) การจัดการด้านการตลาด :

■ ญีปุ่น สามารถส่งออกได้ไม่เกินปีละ 100 ตัน มะม่วงที่ส่งเข้าญี่ปุ่นจะคัดอย่างเข้มงวด บริษัทที่ซื้อส่งไปญี่ปุ่น จะซื้อราคากิโลกรัมละ 60-80 บาท

■ จีน สามารถส่งออกได้ถึงปีละ 200 ตัน ราคาก็กิโลกรัมละ 40-60 บาท มะม่วงที่ส่งไปจีนจะทำให้ชาวสวนมะม่วงมีรายได้ที่มากกว่า เพราะมะม่วง 80-90 % อยู่ในเกรดที่รับซื้อทั้งหมด จะคัดขนาดผลมะม่วงที่มีน้ำหนัก 3 ชิดขึ้นไป ราคาช่วงแรกคือ ประมาณเดือนกรกฎาคม ราคาก็กิโลกรัมละ 75-80 บาท แบ่งเป็น เกรดเอ ผิวต้องสวย ไม่มีตำหนิ เกรดบี น้ำหนักเท่ากัน แต่จะมีตำหนิได้นิดหน่อยประมาณ 15 % และผลผลิตที่ตกเกรด ส่ง 2 ตลาด คือ 1. โรงงานแปรรูป ส่งบริษัท ทิมฟู้ด จำกัด ซึ่งจะรับซื้ออยู่ที่ราคา 22-35 บาท จะเป็นมะม่วงที่มีขนาดน้ำหนัก 280 กรัมต่อผลขึ้นไป หรือมะม่วงที่ไม่ได้ห่อกระดาษผิวไม่สวยก็ส่งได้ 2. ตลาดในประเทศ ผลผลิตมะม่วงที่มีเกรดต่ำจะมีพ่อค้ามารับซื้อ กิโลกรัมละ 10-15 บาท

การแสวงหองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากกรอบรม ศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จรายอื่นๆ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรม ศึกษาดูงาน จากนักวิชาการ จากผู้ส่งออก และจากแหล่งความรู้ต่างๆ นำมาปรับใช้กับตนเอง ในการผลิตสินค้าเกษตรให้ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานการส่งออก รวมทั้งเข้าร่วมโครงการต่างๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
- 2) ประธานแปลงใหญ่มะม่วง ตำบลสมถวิล อําเภอสายบุรี จังหวัดอ่างทอง
- 3) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน และกลุ่มเกษตรกรที่สนใจมาขอคำแนะนำ และความรู้ในการปลูกมะม่วงนอกฤดู

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มุ่งมั่น ตั้งใจ ในการผลิตสินค้าเกษตรที่ลดการใช้สารเคมี ผลผลิตดี มีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออก ”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 2
จังหวัดราชบุรี

ด้านข้าว	หน้า
จังหวัดสุพรรณบุรี	38
ด้านพืชผัก	หน้า
จังหวัดนครปฐม	40
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	42
ด้านพืชไร่	หน้า
จังหวัดกาญจนบุรี	44
จังหวัดเพชรบุรี	46
ด้านไม้ผล	หน้า
จังหวัดสมุทรสาคร	48
ด้านไม้ยืนต้น	หน้า
จังหวัดราชบุรี	50
จังหวัดสมุทรสงคราม	52

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายชลิต หอมยามเย็น
วัน เดือน ปีเกิด : 29 มกราคม พ.ศ. 2527
การศึกษา : ปริญญาตรี สาขาการจัดการอุตสาหกรรม
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ที่อยู่ : 38/2 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยเขา อำเภอเดิมบางนางบวช
จังหวัดสุพรรณบุรี
โทรศัพท์ : 08 6799 4054
Facebook : “บ้านเขาศรี หมู่ที่ 1”
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

มีการรวมกลุ่มเกษตรกรในชุมชนที่ทำนา และปรับแนวคิดในการเป็นเกษตรกรที่ปลูกข้าว เพื่อจำหน่ายข้าวให้โรงสีเอกชน เป็นเกษตรกรแบบ “ปลูกเอง สีเอง กินเองและขายเอง” โดยนำองค์ความรู้ และทรัพยากรที่มีในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ประกอบด้วย ยุ้งชุมชน โรงสีข้าวชุมชน ลากตากข้าวชุมชน และเกษตรกรที่มีองค์ความรู้ในการสีข้าว และปรับวิธีการปลูกข้าวของตนเองและสมาชิกกลุ่ม จากการปลูกข้าวเชิงแบบใช้สารเคมี เป็นการปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 แบบไม่ใช้สารเคมี (แต่ยังคงใช้ปุ๋ยเคมีอยู่) เพื่อเน้นการผลิตข้าวคุณภาพดีที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง สารชีวภัณฑ์ และในฤดูการผลิตนี้จะนำเทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัดเข้ามาในกระบวนการปลูกข้าวของกลุ่ม ซึ่งนายชลิตจะเป็นคนสอนทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และคำนวณสูตรปุ๋ยให้กับสมาชิก รวมถึงเกษตรกรในชุมชน เพื่อทดแทนการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต ทั้งนี้ นายชลิตได้มีการศึกษาข้อมูลของเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยสั่งตัดจนมั่นใจแล้วว่าสามารถลดต้นทุนได้จริงๆ จึงถ่ายทอดและพูดคุยกับสมาชิกกลุ่ม

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงมาใช้ในการทำนา ทำให้สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ โดยเฉพาะปุ๋ยยูเรีย ส่วนในปีการผลิตนี้ได้มีการนำเทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัดมาใช้ร่วมด้วย

โดยนายชลิตและสมาชิกกลุ่มมองว่าจะสามารถลดต้นทุนการผลิตเรื่องของปุ๋ยเคมีได้ ทำให้สามารถผลิตข้าวคุณภาพดี เพื่อจำหน่ายได้ในราคาที่ไม่แพง เป็นที่พอใจทั้งผู้ซื้อและผู้ผลิต และเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวด้วย

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : เลือกที่จะปลูกข้าวพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 แบบไม่ใช้สารเคมี โดยมองถึงการผลิต เพื่อบริโภคและจำหน่าย โดยการใช้สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ในการควบคุมโรคและแมลงแทนการใช้สารเคมี เพื่อให้ผลผลิตปลอดภัยต่อผู้บริโภคและตนเอง มีการนำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงมาใช้ เพื่อลดปุ๋ยยูเรีย และใช้เทคโนโลยีปุ๋ยสั่งตัด เพื่อลดต้นทุนด้านปุ๋ยเคมีร่วมด้วย

2) **การจัดการผลผลิต** : ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรในชุมชนเป็นกลุ่มเกษตรกรรวมใจบ้านเขาศิริ เพื่อแปรรูปข้าวบรรจุถุงจำหน่าย โดยใช้ทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ คือ ยุง โรงสีข้าวชุมชน ลานตากข้าวชุมชน ในการแปรรูปข้าว และมีการวางระบบภายในโรงสีข้าวชุมชนโดยนำความรู้ในการวางไลน์การผลิตมาใช้ เพื่อให้สามารถทำงาน

ได้ง่ายขึ้น ผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปข้าว ประกอบด้วย ข้าวสาร นำมาบรรจุถุง/กระสอบ จำหน่าย แยกบางส่วนหนึ่งแจกให้กับเกษตรกรในชุมชน เพื่อนำไปผสมเป็นวัสดุปลูกต้นไม้ ส่วนหนึ่งขาย รำ/ปลาย ส่วนหนึ่งใช้เป็นอาหารสัตว์ของตนเอง และสมาชิก ส่วนหนึ่งขายให้กับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และวิสาหกิจชุมชนเขาศิริ ข้าวฉ่ำน้ำ (ลูกน้ำท่วม) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประสบภัยน้ำท่วมบ่อยครั้ง กลุ่มจะนำมากะเทาะเปลือกและผลิตเป็นอาหารไก่ชน

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการวิเคราะห์ความต้องการของตลาด เพื่อวางแผนการปลูกของสมาชิกกลุ่ม มีการเก็บข้าวเข้าในยุ้งและวางแผนการผลิตในแต่ละเดือน เพื่อให้ตนเองและสมาชิกมีรายได้ทุกเดือน และมีการสร้างเครือข่ายกับโรงสีข้าวชุมชนอื่นๆ โดยทางกลุ่มจะเป็นศูนย์กลางในการหาตลาด และกระจายให้กับโรงสีข้าวชุมชนอื่น ในการผลิตส่งให้กลุ่ม ในกรณีที่กลุ่มมีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการค้นหาความรู้ด้านเกษตรจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ สื่อออนไลน์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) และนำความรู้ที่ได้มาผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ทดลองปฏิบัติ และถ่ายทอดให้กับสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชนที่สนใจ ในส่วนของการเชื่อมโยงเครือข่ายจะมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านของการบริหารจัดการผลผลิต เช่น โรงสีข้าวชุมชนอื่นๆ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ และวิสาหกิจชุมชนเขาศิริ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

นายชลิตได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ ต่อให้กับเกษตรกรในชุมชน โดยการแบ่งเกษตรกรออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มที่มากับเรา 2) กลุ่มที่คอยมองดู และ 3) กลุ่มที่ไม่สนใจ และได้เริ่มต้นการถ่ายทอดโดยการชักชวนเกษตรกรในกลุ่มที่ 1 เพื่อเปลี่ยนแปลงก่อน โดยใช้วิธีการเรียนรู้ และพัฒนาไปร่วมกัน ภายหลังจากที่เกษตรกรกลุ่มที่ 1 ประสบผลสำเร็จ เกษตรกรกลุ่มที่ 2 และ 3 จะเริ่มสนใจและเข้าหาเอง

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น คือ การรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นกลุ่มเกษตรกรรวมใจบ้านเขาศิริ เพื่อผลิตข้าวและจำหน่ายโดยไม่ใช้สารเคมี และในปีนี้เกษตรกรกลุ่มนี้ได้มีการขยายพื้นที่ปลูกข้าว เพื่อสีข้าวและจำหน่ายเองเพิ่มขึ้นจากเดิม เป็น 200 ไร่

เจตนาสนับสนุนในการประกอบอาชีพการเกษตร

“อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ทำหยาการพัฒนาไม่มีจุดสิ้นสุด”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครปฐม

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นางณัฐวรัชชธร ภัคจิราศิริกุล
วัน เดือน ปีเกิด	: 16 เมษายน พ.ศ. 2501
การศึกษา	: ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา	: University of Utah สหรัฐอเมริกา
ที่อยู่	: 12 หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
โทรศัพท์	: 08 7191 5654
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือมีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ทำการปลูกพืชผักสลัดในระบบโรงเรือนแบบลงดิน และการให้น้ำในระบบอัตโนมัติ ทำขั้นตอนการผลิตทุกอย่างเป็นระบบอินทรีย์ ใช้วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยการใช้สารชีวภัณฑ์และการใช้สมุนไพร และมีการใช้วิธีการ เพื่อควบคุมศัตรูพืช โดยเกษตรกรท่านนี้ก็มีทดลองใช้สารชีวภัณฑ์และสมุนไพรหลายสูตร ทดลองปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนค้นพบสิ่งที่ดีที่สุดต่อการทำให้ผลผลิตมีคุณภาพสูงและปริมาณสูงขึ้น

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ออกแบบโรงเรือนปลูกพืชผักให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เอื้อต่อการเจริญเติบโต และการบริหารจัดการด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) มีแผนการผลิตพืชรายแปลง ที่สามารถกำหนดช่วงเวลาเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การป้องกัน กำจัดแมลงศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการปลูก การจัดการผลผลิต และการจัดการแรงงาน ที่สอดคล้องตามปฏิทินการเพาะปลูก

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) กระบวนการผลิต : กระบวนการผลิตพืชนั้นจะมีการผลิตพืชในระบบโรงเรือนปลูกพืชเพื่อป้องกันศัตรูพืชเข้าไปรบกวน และกระบวนการดูแลพืชนั้นจะใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมกำจัดศัตรูพืช ซึ่งประกอบไปด้วย

เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิววาเรีย ไล่เดือนฝอยศัตรูธรรมชาติ รวมทั้งกระบวนการเตรียมดินก็มีการนำสมุนไพรมานำใช้ คือ การนำน้ำมะกรูดหมักกับเมล็ดสะเดา หมักไว้จนได้ที่ นำไปฉีดพ่นลงในดิน เพื่อเป็นการควบคุมเชื้อของแมลง

2) การจัดการผลผลิต : สำหรับผลผลิตของเกษตรกรนั้นจะมีการผลิตตามความต้องการของลูกค้าและมีการจัดการแบบหลายระยะ เพื่อให้มีเพียงพอต่อความต้องการของตลาดตลอดปี โดยจะเน้นหนักไปที่ผักตระกูลสลัดและการปลูกเมล็ดอ่อน

3) การจัดการด้านการตลาด : สำหรับตลาดหลักนั้นจะมีการบรรจุผลผลิตและส่งขายให้กับมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทยนอกจากนั้นยังมีการจัดจำหน่ายปลีกให้กับลูกค้ารายย่อย เพื่อคนที่รักสุขภาพ รวมทั้งมีการพัฒนาสถานที่ และกิจกรรมด้านการเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกับชุมชนในพื้นที่

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เกษตรกรท่านนี้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะมีอบรมที่ไหนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืชอินทรีย์ จะไปทุกที่ไม่ว่าจะเป็นการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐหรือสถาบันการศึกษา รวมทั้งยังค้นคว้าหาความรู้จากทางระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนในการเชื่อมโยงเครือข่ายนั้นเกษตรกรจะมีกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตพืชอินทรีย์ที่อยู่ในกลุ่มมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย คอยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เกษตรกรท่านนี้จะยินดีให้เกษตรกรในชุมชนมาศึกษาและพร้อมทั้งการบรรยายในแปลงของเกษตรกรท่านนี้ได้ตลอดเวลา โดยชี้แนะให้เกษตรกรในพื้นที่เห็นข้อดีของการงดการใช้สารเคมีและเป็นการยกระดับผลผลิต ซึ่งทำให้เกษตรกรในชุมชนคล้อยตามและมีการผลิตผักแบบปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ทำการเกษตรแล้วได้ผลผลิตสูงสุดแต่ต้องควบคู่ไปกับคุณธรรมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายภิญโญ นัครามนตรี
วัน เดือน ปีเกิด : 14 มีนาคม พ.ศ. 2517
การศึกษา : ปริญญาตรี สาขาสัตวศาสตร์
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
ที่อยู่ : 100 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
โทรศัพท์ : 08 9410 6308
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

มีการให้ปุ๋ยผ่านทางระบบการให้น้ำ เป็นการให้ธาตุอาหารพืช เพื่อให้พืชสามารถนำไปใช้ได้ทันทีและลดขั้นตอนการให้ปุ๋ยไปในเวลาเดียวกัน ลดต้นทุน ลดเวลาพืชผลงามดี รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมี หันมาใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ ทำให้สภาพของดินดีขึ้นเป็นลำดับ ระบายน้ำ ได้ดี พืชที่ปลูกก็ออกงามเจริญเติบโตได้ดีให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคเป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาดี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ในช่วงเวลาปรับเปลี่ยนก็ต้องใช้เวลาพอสมควร แต่สิ่งที่ได้กลับมาอันคุ้มค่าไม่ว่าจะเป็นเรื่องต้นทุนการผลิตที่ลดน้อยลง ราคาผลผลิตที่สูงขึ้น เพราะผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค และที่สำคัญ คือ เราห่างไกลจากสารพิษหรือสารเคมี ทั้งยาป้องกันกำจัดแมลง ยาป้องกันกำจัดเชื้อรา ปุ๋ยเคมีต่างๆเราไม่ใช้ ทำให้สุขภาพของเราดีขึ้น เจ็บป่วยน้อยลง พร้อมทั้งจะทำงานทุกวัน

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** ผลิตสินค้าอินทรีย์ มุ่งตลาดบน เพื่อให้ได้ราคาที่สูง และผลผลิตมีคุณภาพ ปลอดภัย ประกอบกับพื้นที่ปลูกใกล้แหล่งท่องเที่ยว (หัวหิน) ความต้องการบริโภคค่อนข้างสูง การขนส่งใกล้ทำให้คุณภาพของผลผลิตไม่บอบช้ำ สดใหม่จากสวน และมีการวางแผนการเก็บเกี่ยว เพื่อที่จะสามารถส่งสินค้าได้สม่ำเสมอ ตลอดทั้งปี
- 2) **การจัดการผลผลิต :** มีการวางแผนการผลิต เพื่อให้ได้สินค้าเพียงพอต่อการจำหน่ายตลอดทั้งปี
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** ก่อนการจำหน่ายจะมีการคัดเกรดก่อน เพื่อให้ได้ของที่มีคุณภาพ เพื่อจำหน่ายในราคาที่สูง ส่วนผลผลิตที่มีตำหนักก็จะลดราคา เพื่อขายในตลาดรองลงมา ซึ่งจะทำให้มีผู้บริโภคที่หลากหลาย ผู้บริโภคที่มีเงินน้อยก็สามารถซื้อของที่ดีในราคาที่ถูกลง และยังลดของเสียที่อาจจะเกิดขึ้นในแปลงได้อีกด้วย

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอทั้งการอบรมที่ทางเกษตรจัดให้หรือหน่วยงานอื่นๆที่สนับสนุน เมื่อเรียนหรืออบรมเสร็จแล้วสามารถนำมาปรับปรุง นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาแปลงของตนเองได้ด้วย อันไหนเห็นว่าดีเหมาะสมกับแปลงของเรา ก็ดำเนินการ รวมไปถึงการพบปะเพื่อนร่วมอาชีพ พูดคุยในเรื่องที่สนใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ประสบการณ์ที่ตนเองเคยลองผิดลองถูกแล้วคิดว่าเป็นประโยชน์กับท่านอื่นก็เผยแพร่ต่อไป บางเรื่องที่เรายังติดขัดบางครั้งก็ได้แนวคิดดีๆจากเพื่อนเมื่อเล่าสู่กันฟัง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ปัจจุบันเราปลูกกล้วยเป็นพืชหลักซึ่งผลผลิตที่ได้ก็เป็นที่น่าพอใจ ให้ผลผลิตดี เครือใหญ่ ร่วมกับแปลงของเราทำการเกษตรแบบอินทรีย์ จึงมีคนสนใจเป็นจำนวนมากที่จะเข้ามาดู มาศึกษา ประกอบกับทางเกษตรมีโครงการแปลงใหญ่ จึงได้รับการถูกคัดเลือกให้เป็นแปลงต้นแบบแปลงใหญ่กล้วย

เจตนาภรณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ผลิตสินค้าเกษตรให้ลูกค้า ประชาชน
ได้บริโภคของดี มีประโยชน์”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดกาญจนบุรี

ด้านพืชไร่

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายอนุวัฒน์ วรวงษ์
 วัน เดือน ปีเกิด : 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2516
 การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
 สถาบันการศึกษา : โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยวิทยาคม
 ที่อยู่ : 386 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไผ่ อำเภอด่านมะขามเตี้ย
 จังหวัดกาญจนบุรี
 โทรศัพท์ : 08 7159 2059
 เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การปลูกมันสำปะหลัง ปลูกโดยการคำนึงถึงสภาพดิน ธาตุอาหารที่อยู่ในดิน มีการนำดินไปวิเคราะห์หาธาตุอาหาร การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แซ่ก่อนพันธุ์มันสำปะหลังไว้ประมาณ 1/2 ชั่วโมง โดยใช้สมุนไพรมะขาม+ฮอร์โมนไข่+แคลเซียม ผสมน้ำในอ่าง แล้วนำไปปลูก จะใช้ระยะห่างระหว่างต้น 80-100 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างร่อง 150 เซนติเมตร เมื่อมันสำปะหลังอายุประมาณ 5 เดือน ฉีดฮอร์โมนสูตรเร่งหัว ที่ผลิตโดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และฉีดต่อไปเรื่อยๆ เดือนละ 1 ครั้ง จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งผลผลิตที่ได้เพิ่มจาก 3 ตันต่อไร่ เป็น 11 ตันต่อไร่

มันสำปะหลัง 1 ไร่	ต้นทุนต่อไร่	8,177 บาท
	ผลผลิตต่อไร่	11,260 กก.
	รายได้ (11,260 x 1.30)	= 14,638 บาท
	กำไรต่อไร่ 14,638 - 8,177	= 6,461 บาท

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การศึกษาดูงานตามโครงการพระราชดำริ เพื่อนำมาพัฒนาด้านอาชีพและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

- 1) การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้ฤๅษะเกษตรแบบผสมผสาน (ถาวรฟาร์ม สเตย์) ตำบลช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
- 2) การสนับสนุนและส่งเสริมการลดต้นทุนและปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ มีการฝึกสอนให้ประชาชนทำปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยน้ำฮอร์โมนชีวภาพใช้เอง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายความรู้

- 1) ตำบลหนองปลาไหล อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
- 2) ตำบลหนองปลิง อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี
- 3) อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
- 4) ต้อนรับคณะศึกษาดูงาน
- 5) เกษตรกร โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท
- 6) เกษตรกร โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

เจตนาภณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“อาชีพเกษตรเป็นอาชีพของครอบครัว ถึงแม้ว่าจะไม่มีรายได้มากมายแต่ได้บริโภคในครัวเรือน สำหรับการปลูกมันสำปะหลัง เนื่องจากที่ผ่านมามันสำปะหลังมีราคาตกต่ำ จึงมีแนวคิดที่จะคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังให้ได้ต้นทุนการผลิตลดลง และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น ถ้าไรต่อไร่จึงเพิ่มตามไปด้วย”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดเพชรบุรี

ด้านพีชไร์

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางสาววรรณิ์ วัชรโบล
วัน เดือน ปีเกิด : 7 มีนาคม พ.ศ. 2516
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถานบันการศึกษา : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
ที่อยู่ : 128/2 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าแร่ อําเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี
โทรศัพท์ : 09 7195 6196
ID Line : 0971956196
Facebook : วรรณิ์ วัชรโบล
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

นำเครื่องมือมาใช้ในการทุ่นแรง เพื่อลดต้นทุนการผลิตในส่วนของ
ค่าแรงงานคน และความเร็วในการผลิต เช่น การวางระบบน้ำ เป็นต้น
โดยการปลูกข้าวโพดหวานลูกผสม สีแดง รับประทานสด พันธุ์ราชินี
ทับทิมสยาม และยังมีปลูกไม้ผลอื่นๆ ด้วย เช่น กล้วย มะพร้าว

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การเพาะเมล็ดก่อนปลูก เพิ่มอัตราการงอกของเมล็ดพันธุ์
ทำให้ทราบผลผลิตที่แน่นอน
- 2) การวางแผนขั้นตอนการผลิตที่ชัดเจน การดูแลรักษาอย่างเป็น
ขั้นตอน และแม่นยำ
- 3) การค้นคว้าหาความรู้และศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์
อย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : การคัดเลือก และเพาะเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก การวางผังแปลง วางระบบน้ำ การเสริมธาตุอาหารรอง และธาตุอาหารเสริม เน้นการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ และลดต้นทุน
- 2) **การจัดการผลผลิต** : เน้นการส่งมอบผลผลิตที่สดใหม่ มีคุณภาพ ถึงมือลูกค้า ตามการสั่งจองของลูกค้า
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : เน้นการจัดการผลผลิต การบริหารลูกค้า การตลาดก่อนการเพาะปลูก และการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการส่งมอบผลผลิตให้ลูกค้าตรงตามกำหนดเวลา พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากลูกค้า และมีช่องทางให้ลูกค้าได้ติดต่อสื่อสารกับผู้ผลิตได้

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายภายในจังหวัด และการหมุนเวียนเยี่ยมเยือนแปลงผลิตในเครือข่าย พร้อมประสานงานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงสื่อต่างๆ ทางด้านการเกษตร

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

“ไร่ผักฟ้าผากดิน” เป็นที่รู้จักในแวดวงคนรักสุขภาพ มีการจัดตั้งเป็นเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการผลิต การตลาด ตามแนวทาง “5 ไร่ รอด” คือ คีตรอด จะรวย คีตรวายไม่รอด เน้นการแบ่งปันความรู้สู่ชุมชน เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน มีการดำเนินการในรูปแบบ “โรงเรียนบ้านพี่เลี้ยง” โดยการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ความรู้ ตลอดจนลงไปเป็นที่เลี้ยง ร่วมลงมือปฏิบัติจริง จนถึงวันเก็บเกี่ยวผลผลิต

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“มุ่งผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย เพื่อการบริโภคในครอบครัวและจำหน่าย”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายสมชัย อิศราสุขชีพ
วัน เดือน ปีเกิด : 23 เมษายน พ.ศ. 2501
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 7
สถานบันการศึกษา : โรงเรียนบ้านสามพราน
ที่อยู่ : 42/3 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าทราย
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
โทรศัพท์ : 08 2722 3209
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การผลิตฝรั่งนอกฤดู ซึ่งจะโน้มกิ่งช่วงต้นเดือนมีนาคม เพื่อให้เก็บเกี่ยวช่วงเดือน สิงหาคม – กันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาแพงที่สุด
- 2) การใช้สารชีวภัณฑ์ มาใช้ในการลดต้นทุนการผลิต ควบคู่ไปกับการใช้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิต
- 2) การใช้สารชีวภัณฑ์ ซึ่งจะทำได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค การผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ช่วยลดต้นทุนการผลิต และทำให้ต้นฝรั่งมีอายุนานขึ้น
- 3) การใช้วิธีจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เช่น แตนเบียนในการจัดการศัตรูพืช

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) กระบวนการผลิต : มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการผลิตฝรั่ง
- 2) การจัดการผลผลิต : มีแนวคิดที่จะนำผลผลิตมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า และนำของเสียมาทำน้ำหมักชีวภาพ
- 3) การจัดการด้านการตลาด : มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์/ ออกร้านจำหน่ายสินค้า

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้
- 2) เข้าร่วมอบรมอย่างสม่ำเสมอทั้งประสานงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ
- 3) เป็นสมาชิกส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 4) เป็นแหล่งผลิตเชื้อ BT เพื่อขยายใช้ในชุมชน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การขยายผลสู่ชุมชน เน้นการเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและการปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นตัวอย่าง เช่น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ศพก.) ศูนย์จัดการพืชชุมชน (ศจช.) เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร โดยทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ เป็นทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มเกษตรกรตำบลท่าทราย ในการนำความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่เข้ามาพัฒนาการผลิต เช่น ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยเคมีใช้เองในชุมชน การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน GAP และมุ่งเน้นที่จะพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประเทศไทย
จึงมุ่งมั่นที่จะรักษาอาชีพการเกษตร
เนื่องจากเป็นพื้นที่เหมาะสมกับการเกษตร โดยจะพัฒนาคุณภาพ
ของสินค้าให้ดีขึ้นโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่อไป”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดราชบุรี

ด้านไม้ยืนต้น

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายประยูร วิสุทธิไพศาล
วัน เดือน ปีเกิด : 22 สิงหาคม พ.ศ. 2505
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 44 หมู่ที่ 5 ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก
จังหวัดราชบุรี
โทรศัพท์ : 08 1736 8874
Facebook : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผลไม้ปลอดสารพิษเพื่อส่งออกจังหวัดราชบุรี
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การปลูกมะพร้าวด้วยวิธีการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ โดยได้รับใบรับรองมาตรฐานออร์แกนิก, USDA และ EU GAP โดยจะใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และใช้ปุ๋ยอินทรีย์เสริมที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร และมีการนำเทคโนโลยีเครื่องดูดโคลนมาใช้ในการทำการเกษตร โดยในช่วงฤดูแล้งจะดูดดินโคลนที่อยู่ภายในร่องสวนขึ้นมาคลุมไว้บริเวณหน้าดินที่ปลูกมะพร้าว เพื่อช่วยรักษาความชื้นของดิน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การลดต้นทุนการผลิตด้วยการไม่ใช้สารเคมีทุกชนิด โดยเฉพาะปุ๋ยอินทรีย์และสารสกัดที่ได้จากธรรมชาติ ในการปรับปรุงบำรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และนำเทคโนโลยีเครื่องดูดโคลนจากร่องสวนขึ้นมาใช้ เพื่อช่วยในการรักษาความชุ่มชื้นให้กับดิน ทำให้ต้นพืชสามารถนำน้ำไปใช้ในการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่ และเป็นการประหยัดการให้น้ำช่วยในการลดต้นทุนการผลิต

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : มีวิธีการผลิตที่สามารถทำให้ผลมะพร้าวมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยใช้ น้ำหมักที่เรียกว่า อามิอามี ซึ่งได้มาจากกากขุรสที่เป็นวัสดุอินทรีย์เหลือใช้จากโรงงานผลิตขุรส นำมารดใส่ต้นมะพร้าวในช่วงที่ติดผลดก 2-3 ลิตรต่อต้น จะช่วยให้

ลูกมะพร้าวมีขนาดใหญ่ขึ้น และบำรุงดินโดยการใส่ขี้ไก่ปละ 2 ครั้ง และใช้ปุ๋ยอินทรีย์เสริมที่ได้รับการตรวจรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ใส่ต้นละ 1 กิโลกรัม 4 ครั้ง/ปี ช่วยให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช มีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยใช้น้ำหมักชีวภาพที่มีส่วนผสมของ EM 10 ลิตร กากน้ำตาล 20 ลิตร เหล้าขาว 20 ลิตร และหัวน้ำส้ม 20 ลิตร เเทลงในถัง 200 ลิตร เติมน้ำให้ครบ 200 ลิตร หมักทิ้งไว้ 7 - 10 วัน นำไปฉีดพ่นทุกๆ 2 เดือน จะช่วยในการไล่แมลง ส่วนการดูแลรดน้ำต้นมะพร้าว ถ้าเป็นช่วงฤดูหนาวรดน้ำอาทิตย์ละ 2 ครั้ง หากเป็นช่วงฤดูร้อนรดอาทิตย์ละ 1 ครั้ง การรดน้ำจะรดไปกลับ 4 รอบ จนดินชุ่มอึดตัวเกิดน้ำขัง เพื่อให้ต้นมะพร้าวได้รับปริมาณน้ำที่เพียงพอ และการคัดเลือกพันธุ์มะพร้าว เลือกมะพร้าวอายุประมาณ 20 ปีขึ้นไป โดยนำผลมะพร้าวจากต้นมาเพาะทำพันธุ์ และหากพบมะพร้าวที่กลายพันธุ์จะทำการตัดทิ้ง เพื่อป้องกันการผสมพันธุ์กันทางเกสรซึ่งเป็นสาเหตุทำให้มะพร้าวกลายพันธุ์มากยิ่งขึ้น

2) **การจัดการผลผลิต :** ในการจัดการผลผลิตมะพร้าวจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ 1. เก็บเกี่ยวผลผลิตทุก 17 - 20 วัน เพื่อขายภายในประเทศซึ่งจะทำการส่งขายทันทีหลังจากเก็บผลผลิต ซึ่งช่วงเวลานี้จะทำให้มะพร้าวมีเนื้ออบาน น้ำหอมหวาน สามารถรับประทานได้ทั้งเนื้อและน้ำ 2. เก็บเกี่ยวผลผลิตทุก 20 - 23 วัน เพื่อส่งขายในต่างประเทศ ซึ่งช่วงระยะเวลาผลมะพร้าวจะมีเนื้อหนา น้ำหอมหวาน และไม่เสียว่าย เหมาะกับการส่งขายไปต่างประเทศ โดยหลังจากเก็บเกี่ยวจะต้องนำผลมะพร้าวมาพักไว้ก่อน 2 - 3 วัน เพื่อป้องกันไม่ให้ผลมะพร้าวแตกเนื่องจากผลมะพร้าวที่เก็บมาใหม่จะมีความสดและแตกง่ายจึงจำเป็นต้องนำมาพักไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงทำการปอกเปลือกออกและเจียผลมะพร้าวให้เรียบและสวยงามพร้อมติดฉลากบรรจุลงกล่อง เก็บรักษาไว้ในห้องเย็นและส่งขายไปยังต่างประเทศทันที

3) **การจัดการด้านการตลาด :** ด้านการตลาด มะพร้าวที่ตกเกรดไม่ได้มาตรฐานในการส่งออกไปยังต่างประเทศจะทำการขายในประเทศไทยมีประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ และมะพร้าวที่ได้มาตรฐานจะส่งขายไปยังต่างประเทศประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ได้แก่ ประเทศอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา ฝรั่งเศส สเปน อังกฤษ เยอรมนี อิสราเอล ทำการส่งออกเองในนามบริษัทราชบุรีออร์แกนิก โดยใช้ผลผลิตมะพร้าวจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผลไม่ปลอดสารพิษ เพื่อส่งออกจังหวัดราชบุรี

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาความรู้โดยเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานราชการ และศึกษาดูงานต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย, ญี่ปุ่น, เวียดนาม, ลาว, พม่า, จีน, สิงคโปร์, และฮ่องกง เพื่อนำความรู้ที่ได้กลับมาพัฒนาด้านการเกษตรตัวเองและกลุ่มเกษตรกรต่างๆ ในส่วนของ การเชื่อมโยงเครือข่ายมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มผู้ปลูกมะพร้าวภายในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดต่างๆ เช่น จังหวัดนครปฐม, ฉะเชิงเทรา, สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการปลูกมะพร้าวให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน และเป็นการเพิ่มช่องทางทางการตลาดให้มากขึ้น

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

มีการขยายผลความสำเร็จของตนเองโดยการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นมาโดยใช้ชื่อว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผลไม่ปลอดสารพิษ เพื่อส่งออกจังหวัดราชบุรี เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรทั้งในด้านราคาสินค้าและการตลาด และเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม และเครือข่ายต่างๆ ให้ความรู้ในเรื่องของการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น และนอกจากนี้นายประยูร วิสุทธิไพศาลยังเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอต่างๆ อีกด้วย จนทำให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น

เจตนาภรณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“เจตนาภรณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร คือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้สินค้าเกษตรมีคุณภาพและปลอดภัยทั้งกับผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของต่างประเทศ เพื่อส่งออกเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสมุทรสงคราม

ด้านไม้ยืนต้น

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นางมะลิ ประสงค์สุข
วัน เดือน ปีเกิด	: 6 สิงหาคม พ.ศ. 2519
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่	: 70 หมู่ที่ 9 ตำบลคลองขิน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
โทรศัพท์	: 08 7366 5887
Facebook	: MaliPrasonksook
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ในอดีตต้นมะพร้าวตาลเป็นต้นมะพร้าวที่มีความสูงมาก ต้องใช้พะองในการขึ้น เพื่อปาดเอาน้ำตาล มีความเสี่ยงในการขึ้นลงต้นมะพร้าวที่สูง และเสียเวลาค่อนข้างมาก จึงมีการพัฒนาการคัดเลือกพันธุ์มะพร้าวที่สูงเหมาะสม โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ในการเพาะพันธุ์มะพร้าวจำหน่าย ซึ่งคัดเลือกพันธุ์มีลักษณะพันธุ์ดี ต้นเตี้ย สามารถให้ปริมาณน้ำตาลได้มาก ซึ่งถ้าไม่ใช่

พันธุ์ดีจะไม่คุ้มค่า เพราะใช้เวลาหลายปีกว่าจะให้ผลผลิต มีความเสี่ยงน้อยในการขึ้นลงปาดเอาน้ำตาลเนื่องจากมะพร้าวมีต้นเตี้ย ไม่สิ้นเปลืองแรงงานมาก ได้ปริมาณผลผลิต (น้ำตาล) มาก และปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการขึ้นปาดตาลมาเป็นช่วงเย็นจะได้น้ำตาลในปริมาณที่มาก

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ปรับเปลี่ยนการใส่ปุ๋ยเคมี เนื่องจากทำให้ทางมะพร้าวมีลักษณะที่เปราะง่ายเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ (มูลสัตว์) และทำการลอกเลนหรือโกยเลน

จำนวน 2 ปีต่อ 1 ครั้ง เพื่อปรับโครงสร้างของดินทำให้ดินมะพร้าวมีความสมบูรณ์ ได้ปริมาณน้ำตาลมาก ซึ่งสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต (น้ำตาล)

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการคัดเลือกมะพร้าวพันธุ์ดี ไม่กลายเป็นพันธุ์ต้นเตี้ย นำมาปลูกแซมหรือปลูกทดแทนต้นเดิม มีการลอกเลน/โกยเลน และการใส่ปุ๋ยมูลสัตว์บำรุงดิน และมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สภาพอากาศ ฤดูกาล ช่วงเวลา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากระบวนการทำน้ำตาล เพื่อให้ได้ปริมาณน้ำตาลมาก

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการทำแผนการผลิต จัดทำปฏิทิน เก็บสถิติ รวบรวมผลผลิต และรายได้ เพื่อเปรียบเทียบในแต่ละปี และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการจัดการผลผลิตต่อไป

3) **การจัดการด้านการตลาด** : รวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อรวบรวมผลผลิตน้ำตาลใสในการต่อรองเพื่อจำหน่ายให้กับพ่อค้า

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

จากประสบการณ์ที่มีอยู่ แสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการคัดเลือกพันธุ์ การค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและการอบรมแสวงหาความรู้จากหน่วยงานราชการ เช่น เรื่องของการทำบัญชี มีการเชื่อมโยงเครือข่ายศพก, แปลงใหญ่ ในจังหวัด เกษตรกรรุ่นใหม่ และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตรอนุรักษ์มะพร้าวแม่กลอง รวบรวมสมาชิกที่ทำน้ำตาลมะพร้าวด้วยกันในการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น กระบอกรองน้ำตาล พะอง เป็นต้น เพื่อได้ในราคาถูกลง ซึ่งเป็นการลดต้นทุน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เริ่มจากการขยายผลโครงการการแจกพันธุ์มะพร้าวต้นเตี้ย เพื่อทำน้ำตาลมะพร้าวทำให้ชุมชนได้ตระหนักถึงการคัดเลือกมะพร้าวพันธุ์ดีมาปลูก

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“การทำน้ำตาลมะพร้าว เป็นอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่สืบทอดมาจากุ่นสู่รุ่น ซึ่งตัวเองมีเจตนารมณ์ที่จะสืบทอดอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าว ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ทุกวันพอที่จะเลี้ยงดูคนในครอบครัวได้”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 3
จังหวัดระยอง

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
1 จังหวัดนครนายก	56
1 จังหวัดสมุทรปราการ	58
ด้านข้าว	หน้า
1 จังหวัดชลบุรี	60
ด้านพืชผัก	หน้า
1 จังหวัดฉะเชิงเทรา	62
ด้านพืชไร่	หน้า
1 จังหวัดระยอง	64
1 จังหวัดสระแก้ว	66
ด้านไม้ผล	หน้า
1 จังหวัดจันทบุรี	68
1 จังหวัดตราด	70
1 จังหวัดปราจีนบุรี	72

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครนายก

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายสมหมาย เกตุแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด : 18 มิถุนายน พ.ศ. 2519
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยการอาชีพนครนายก
ที่อยู่ : 257 หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา
จังหวัดนครนายก
โทรศัพท์ : 09 8468 5499
E-mail : mft_09@hotmail.com
ID Line : 098-4685499
Facebook : นายสมหมาย เกตุแก้ว/Sommaiketkaew
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การทำเกษตรในพื้นที่ที่จำกัด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำการเกษตรผสมผสาน ลดขั้นตอนการผลิต การดูแล และลดต้นทุนการผลิต เช่น การปลูกผักพื้นบ้าน การให้น้ำและปุ๋ยในแปลงด้วยการใช้ระบบสปริงเกอร์แบบผสม และปลูกผักในสวนผลไม้ได้อย่างสมดุล โดยใช้ศาสตร์ของพระราชชา ในเรื่องของดิน น้ำ ป่า เป็นพื้นฐานในการจัดการ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1) การจัดสรรพื้นที่ขนาด 1-2 ไร่ ในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยลดต้นทุนการผลิตอย่างได้ผล และสามารถจ้างแรงงานเพียง 1 คน ในการทำกิจกรรมในแปลงเกษตร

2) การนำผักพื้นบ้านที่มีในพื้นที่ และในภูมิภาคใกล้เคียง ที่สามารถนำมาปลูกได้ในพื้นที่ตำบลป่าชะมาปลูกแบบผสมผสานกับพื้นที่ปลูกไม้ผล จนปัจจุบันพื้นที่ หมู่ 12 ตำบลป่าชะ เป็นหมู่บ้านที่ปลูกผักตัดใบ ผักกูด แหล่งที่ใหญ่ที่สุด ของจังหวัดนครนายก

3) นำ “วิถีเกษตรอินทรีย์ มาปรับใช้ในการทำกิจกรรมเกษตรของตนเองทุกๆ แผลง และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีการทำเกษตรของคนในชุมชน”

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต :** มีการวางแผนการผลิต นำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) มาปรับใช้ และพัฒนากระบวนการผลิต จัดการแปลงปลูกโดยเน้นเกษตรผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้อย่างสม่ำเสมอ และลดความเสี่ยงลดต้นทุน แต่สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ได้

2) **การจัดการผลผลิต :** เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานต่างๆ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การคัดเกรดสินค้า และการผลิต “วิถีเกษตรอินทรีย์”

3) **การจัดการด้านการตลาด :** มีตลาดรับซื้อสินค้าที่ชัดเจน และหาช่องทางการตลาดใหม่ๆ เช่น การจำหน่ายที่ Macro และจำหน่ายเองโดยตรง และมีการใช้ ศพก. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในพื้นที่ของตนเอง เป็นสถานที่เชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิต และผู้ค้า

การแสวงหองักความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมอบรม กิจกรรมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประจำ และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ และเผยแพร่ต่อให้เกษตรกรในชุมชน ได้เรียนรู้ และ มีการเชื่อมโยงเครือข่าย Smart Farmer ศพก. กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และอื่นๆ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) **วิธีการ / รูปแบบ :** ใช้แปลงตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้เชื่อมโยงกับศูนย์เรียนรู้ชุมชน และศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างเครือข่ายด้านการเกษตร และเป็นจุดศึกษาเรียนรู้ ดูงาน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) **เกิดผลสำเร็จ :** เกษตรกรในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงผู้มาเรียนรู้และศึกษาดูงาน ได้นำองค์ความรู้ไปปรับใช้ และสามารถสร้างเครือข่าย สร้างกลุ่มในการทำอาชีพการเกษตร และขายผลผลิตได้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“พัฒนาอาชีพเกษตรกรของตนเองให้เกิดความยั่งยืน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์ของพระราชชา ในด้านการเกษตร มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสมุทรปราการ

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายไพศาล รักชาวงค์
วัน เดือน ปีเกิด : 4 มิถุนายน พ.ศ. 2505
การศึกษา : ปริญญาโท
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ : 399/176 หมู่ที่ 2 ตำบลแพรกษา
อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
โทรศัพท์ : 08 6784 4903
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2555

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การปรับปรุงบำรุงดินโดยวิธีใช้เทคโนโลยีชีวภาพกับพืชผักผลไม้ทุกชนิด เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต โดยการหมักน้ำหมักสูตรต่างๆ และใส่ให้เหมาะสมกับพืชหรือช่วงระยะของพืช มีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวอเรีย น้ำส้มควันไม้ น้ำหมักจากยาสูบ โดยสลับเปลี่ยนกันไป เพื่อไม่ใช้แมลงชินกลิ่น มีการทดลองการผลิตพืชแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยี EM มาใช้ทางการเกษตร ประมง และใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การผลิตน้ำหมักชีวภาพสูตรต่างๆ โดยหมักจากพืชผัก, ผลไม้, เศษหัวและไส้ปลา เพื่อให้ได้น้ำหมักชีวภาพที่มีคุณสมบัติในการบำรุงพืชชนิดต่างๆ และมีการทดลองนำน้ำหมักมาทำแทนสารละลายปุ๋ยที่ใช้ในการผลิตผักระบบไฮโดรโปนิคส์ด้วย อีกทั้งยังนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำผลิตภัณฑ์ใช้ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาถูพื้น เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในหมู่บ้านจะเปิดเป็นร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายของใช้ในครัวเรือนเหล่านี้ โดยให้ผู้ซื้อหยิบและเลือกสินค้าเอง และหยอดเงินใส่กระป๋องไว้ เป็นการฝึกระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริตของคนในชุมชนด้วย

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การวางแผนการปลูกผักไม่ว่าจะเป็นผักสลัด เห็ด ต้นอ่อนพืชชนิดต่างๆ ให้ได้ผลผลิตตลอดปี เป็นต้นแบบในการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการเสริมรายได้ในเวลาว่างเรื่องของการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การทำไข่เค็ม สลัดโรล ข้าวแกงได้

2) **การจัดการผลผลิต** : ผลิตผักไฮโดรโพนิกส์ได้รับมาตรฐาน GAP มีตลาดในชุมชน รับซื้อผลผลิตหน้าแปลงปลูก มีการส่งจองล่วงหน้า ผลิตตามความต้องการของลูกค้า บริการส่งให้ในระยะไม่ไกลมาก เสริมอาชีพหลักด้วยการแปรรูปผลผลิตและทำน้ำยาเอนกประสงค์

3) **การจัดการด้านการตลาด** : ให้ตลาดมาหาแหล่งผลิต ลดต้นทุนการขนส่ง แรงงาน และการบรรจุหีบห่อ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา ปรับเทคโนโลยีให้ดียิ่งๆ ขึ้นเสมอ จนประสบความสำเร็จ มีองค์ความรู้หลายๆ ด้าน มีเครือข่ายในหลายๆ องค์กร

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่างๆ กับหน่วยงานต่างๆ เช่น ทางด้านเทคโนโลยีการผลิตการเกษตร การประยุกต์ EM ในชีวิตประจำวัน การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง บัญชีครัวเรือน เป็นต้นแทนอาสาสมัครของหน่วยงานต่างๆ หน่วยงานที่ไปเป็นวิทยากร ได้แก่ เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ วัฒนธรรมจังหวัด กรมการปกครอง พัฒนาชุมชน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จนปี 2560 ได้รับแต่งตั้งเป็นปราชญ์จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบอย่างในการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้วเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ติดตามประเมินผล ช่วยแก้ไขปัญหาหรือบางครั้งเรียนรู้ใหม่ๆ ร่วมกันเมื่อเกิดเหตุไม่คาดฝัน ปรับปรุงแก้ไข หรือทดลองหาแนวทาง พัฒนาวิธีการใหม่ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้เกิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิม พัฒนาตนเอง เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง สร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาาร่วมกัน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **เพื่อ** ดำรงชีพและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มี และพัฒนาจนประสบความสำเร็จ แล้วมาถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจนำไปใช้โดยไม่ปิดบัง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ใช้เวลาที่มีอยู่รับใช้แผ่นดินให้ได้มากที่สุด ตามกำลังความสามารถ ที่มีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนเมื่อมีโอกาส เมื่อให้แล้วตัวเองจะมีความสุข ที่เห็นคนอื่นมีความสุข ให้การช่วยเหลือเมื่อเจอผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก และผู้ที่ลำบาก ให้การสนับสนุน ทั้งในด้านความรู้ และกำลังทรัพย์แก่ผู้ที่ขาดโอกาส เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นผู้ที่ให้ก่อนเสมอ โดยไม่คิดเสียดายและไม่มุ่งหวังสิ่งตอบแทน การยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมทางศาสนา ยึดแนวคำสอนของศาสนา อย่างมีเหตุมีผล ยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งามตลอดมา เคารพและนับถือ ผู้มีพระคุณ ผู้อาวุโส อย่างสม่ำเสมอ เสียสละ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาอย่างสม่ำเสมอ การผลึกัดันให้เกิดการขับเคลื่อนผลงานเป็นรูปธรรม เผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ แก่ผู้ที่ต้องการอยู่อย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้คนทั่วไป เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เมื่อมีโอกาส ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดชลบุรี

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายอนันต์ หาศิต
วัน เดือน ปีเกิด : 20 ธันวาคม พ.ศ. 2517
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 494/4 หมู่ที่ 4 ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี
โทรศัพท์ : 08 9089 7648
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) ใช้เทคนิคทางระบบการชลประทาน ระบบน้ำ ให้เหมาะสมในพื้นที่นา โดยการกั้นแนวคันรอบพื้นที่นา เพื่อระบายน้ำเข้าออก ปรับพื้นที่ให้เรียบเสมอ เพื่อสามารถนำน้ำเข้าคумหน้าดินได้ทั่วทั้งแปลง จะลดปัญหาวัชพืช และข้าวตืดได้
- 2) ใช้เทคโนโลยีการผลิตน้ำหมักชีวภาพ เพื่อนำมาใช้ในการย่อยสลายตอซังข้าว โดยมีเทคนิคในการผลิต คือ ใช้เศษปลาหอยเชอรี่ และสารเร่งซูเปอร์ พด. 2 หมักรวมกัน การนำไปใช้ คือ น้ำหมักชีวภาพ 1 ลิตรต่อน้ำ 100 ลิตร ใช้เทรดฟางข้าว เพื่อช่วยในการย่อยสลายได้รวดเร็วขึ้น และลดการทำลายอินทรีย์วัตถุในดินจากการเผาได้
- 3) ใช้นวัตกรรมเครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับปลูกแบบนาข้าวดำ สามารถกำหนดจำนวนเมล็ดข้าวต่อหลุม แถว และระยะห่างระหว่างแถวได้ตามต้องการ ทำให้ต้นข้าวมีระยะห่างสม่ำเสมอ แสงแดดส่องถึง ช่วยป้องกันการเกิดโรคและแมลงศัตรูข้าวได้ และที่สำคัญช่วยลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์เพียง 10-12 กิโลกรัมต่อไร่
- 4) ปลูกไม้ยูคาลิปตัสตามคันนา เพื่อลดปัญหาวัชพืชคันนา ช่วยลดความร้อนในบริเวณโดยรอบ ทำให้ช่วงข้าวผสมเกสรไม่ร้อนเกินไป และยังสามารถนำไปยูคาลิปตัส มาผลิตเป็นปุ๋ยหมักใช้ประโยชน์ต่อไปได้
- 5) การนำวัชพืชมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ ผักก้านทองหรือตาลปัตรฤาษี เข้ามาปลูกหมุนเวียนและสลับกับการปลูกข้าว สามารถนำไปขายช่วยสร้างรายได้เพิ่มให้กับตนเอง และยังเป็นพืชช่วยบำบัดน้ำเสียได้ดี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำนวัตกรรมเครื่องมือเครื่องจักรกลทางการเกษตรต่างๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อทดแทนแรงงานคน เช่น การใช้รถไถ การใช้เครื่องท่อนแรงทางการเกษตร รถแทรกเตอร์ รถเกี่ยวข้าว หรือเครื่องหยอดเมล็ดข้าว สามารถช่วยในการลดต้นทุนการผลิต และลดปัญหาด้านแรงงานภาคการเกษตร สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็วมากขึ้น และการผลิตทั้งปุ๋ยหมักและน้ำหมักไว้ใช้เองทำให้ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ส่งผลต่อการประหยัดต้นทุน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การเตรียมดิน ไถพรวนกำจัดวัชพืช ใช้น้ำหมักชีวภาพช่วยย่อยสลายเศษฟางวัชพืช เมื่อเศษหญ้าฟางย่อยสลายดีแล้วใช้รถย่ำตีเลน พร้อมปรับพื้นที่ให้เรียบเสมอ หมักทิ้งไว้อย่างน้อย 2 อาทิตย์ การทำนา โดยใช้วิธีการควบคู่ทั้งในส่วนของ การใช้เครื่องมือเครื่องจักร เครื่องหว่านข้าว รดน้ำร่วมกับการใช้แรงคนในพื้นที่ มีการควบคุมน้ำ เมื่อข้าวอายุได้ 2 อาทิตย์ ปล่อยน้ำควบคุมกันวัชพืชและข้าวตืด และดูแลรักษา ใช้น้ำหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ เพิ่มธาตุอาหารแก่ต้นข้าว

2) **การจัดการผลผลิต** : แบ่งการจัดการผลผลิตออกเป็น 5 ส่วนได้แก่ 1. แบ่งผลผลิตที่ได้ นำกลับมาเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูกในรุ่นต่อไป 2. นำผลผลิตที่ได้ ขายในรูปแบบผลผลิตสดให้กับตลาดทั้งในและนอกชุมชน 3. นำผลผลิตเข้าสู่กระบวนการแปรรูปผ่านเครื่องสีข้าวภายในชุมชน เพื่อจำหน่ายในรูปแบบของข้าวสารบรรจุถุง 4. เก็บไว้บริโภคในครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่าย 5. นำวัสดุเหลือใช้จากการผลิต แปรรูปเป็นปุ๋ยหมัก และฟางอัดก้อนจำหน่ายต่อไป

3) **การจัดการด้านการตลาด** : ใช้หลักการตลาดนำการผลิต มีการหาช่องทางความต้องการของแหล่งจำหน่าย รวมถึงผู้บริโภคทั้งในและนอกชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเพาะปลูกและการจัดการผลผลิตให้เหมาะสมกับช่องทางต่างๆ ผลิตแล้วไม่ล้นความต้องการ และยังเข้าร่วมเกษตรแปลงใหญ่เพื่อร่วมนำผลผลิตเข้าขายในนามของกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน “หมอนนาง” จังหวัดชลบุรี ทำให้เพิ่มช่องทางการตลาดมากขึ้น

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการศึกษาหาความรู้โดยใช้เวทีการเรียนรู้ร่วมกันที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย ศพก. เข้าร่วมอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการเกษตรแปลงใหญ่ในทุกปี และเข้าไปเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ของชุมชน และในพื้นที่ เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตำบลหนองเหียง ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหนองเหียง ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลวัดโบสถ์ “สวนลุงจุก” เกษตรกรรางวัลลูกโลกสีเขียว ทำให้ได้เปิดโอกาสได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละสถานที่

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

อุทิศที่ดินส่วนบุคคลเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรทั่วไปด้านการผลิตข้าว และการทำไร่นาสวนผสม พัฒนาพื้นที่ของตนเองเป็นแปลงสาธิต การทำนาแบบลดต้นทุน และจุดเรียนรู้การผลิตข้าวครบวงจรต้นแบบให้กับชุมชน ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการแปรรูปอย่างง่ายโดยคนในชุมชน และเป็นประธาน ศพก. และคณะกรรมการในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร เพื่อเข้าร่วมแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนเกษตรกร ทำให้พื้นที่ของตนเองเป็นสถานที่ศึกษาและดูงานให้กับเกษตรกร นักเรียน และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ การประกอบอาชีพการทำนาได้เริ่มทำกันมาตั้งแต่สมัยพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ที่ดำเนินการต่อๆ กันมาเรื่อยๆ ตามวิถีความเป็นอยู่ของคนไทย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญา แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสังคมในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์ จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีการผลิต ใช้เครื่องจักรกล แทนแรงงานคนและสัตว์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย ต้องมองความเปลี่ยนแปลงรอบข้างก้าวให้ทันโลกปัจจุบัน แต่ก็ต้องไม่ทิ้งอดีต ต้องมีการศึกษาเรียนรู้และพัฒนา “การเรียนรู้ คือ ลมหายใจ การทำการเกษตรต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง” ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายบัญชา ฉานู
วัน เดือน ปีเกิด : 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2512
การศึกษา : ปริญญาตรี สาขาสัตวศาสตร์ (โคนม - โคนเนื้อ)
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ที่อยู่ : 20 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองยาว อำเภอมโนรมย์
จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ : 08-0622-8681
ID Line : 0806228681
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2556

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

เป็นผู้นำในการนำระบบ GAP มาใช้กับการเพาะเห็ดฟาง จนสามารถขยายผลไปสู่คนอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง มีการปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพ และสร้างมาตรฐานสินค้าให้กับกลุ่ม มีการพัฒนาและทดลองนวัตกรรมหลายด้าน เพื่อพัฒนาการเพาะเห็ดฟางโรงเรือนให้มีคุณภาพดี ดอกสวย ให้ผลผลิตสูง โดยใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด คือ การใช้กากมันสำปะหลังซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้จากโรงงานมันสำปะหลังมาใช้เป็นวัสดุเพาะเห็ด และได้ดอกเห็ดที่ดี มีกลิ่นเหม็นเหมือนเห็ดฟางที่เพาะจากหลายปาล์ม

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

เป็นผู้นำในการพัฒนาโรงเรือนเพาะเห็ดฟางเป็นโรงเรือนระบบปิด ที่ให้ผลผลิตสูง จากการทำ พบว่า ขนาดโรงเรือนที่เหมาะสม คือ 5 x 8 เมตร โดยเพิ่ม Cooling Pad หรือกระดาษทำความเย็นและชุดควบคุม อุณหภูมิ ความชื้น พัดลมดูดอากาศ เพื่อการควบคุมการผลิตได้แม่นยำมากขึ้น วัสดุคลุมโรงเรือนที่เหมาะสม คือ พลาสติกสีไข่ไก่จะทำให้ดอกเห็ดมีสีขาว

สวดยให้ผลผลิตประมาณ 300 กก./รุ่น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเตาอบไอน้ำ “สตรีมหนองหว้า” สำหรับอบฆ่าเชื้อในโรงเรือนจนเป็นมาตรฐาน ประหยัดเชื้อเพลิง เพิ่มอุณหภูมิได้เร็ว รักษาอุณหภูมิได้คงที่ ลดระยะเวลาการอบไอน้ำลงจาก 5 - 6 ชั่วโมงเป็น 3 ชั่วโมง และได้จดสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : มีการนำข้อมูลการผลิตมาวิเคราะห์และคาดการณ์ปัญหาได้แม่นยำทำให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันที่
- 2) **การจัดการผลผลิต** : สามารถกำหนดปริมาณการผลิตของกลุ่มได้จากการใช้เตาอบไอน้ำ “สตรีมหนองหว้า” เนื่องจากสมาชิกต้องเข้าคิว เพื่อใช้เครื่องอบไอน้ำ ทำให้มีผลผลิตออกตลอดสม่ำเสมอตลอดปี ไม่มีผลผลิตตกค้าง และวางแผนการผลิตได้ล่วงหน้า
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการรวบรวมผลผลิต และเก็บรักษาในห้องเย็น และมีการเปิดร้านจำหน่ายที่ตลาดค้าส่งชลบุรี พ่อค้าคนกลางต้องมาซื้อที่สถานที่รวบรวมผลผลิต แห่งเดียวเท่านั้น

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาความรู้โดยการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา และค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การทำงานวิจัยร่วมกับสถานศึกษาชั้นนำ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อแสวงหาองค์ความรู้นำมาปรับใช้ในการผลิต การแปรรูป

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

มีการขยายผลความรู้ด้านการเพาะเห็ดฟางโรงเรือนให้มีคุณภาพดี ดอกสวย ให้ผลผลิตสูงโดยใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด ด้วยการใช้กากมันสำปะหลังซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้จากโรงงานมันสำปะหลัง มาใช้เป็นวัสดุเพาะเห็ด และได้ดอกเห็ดที่มีกลิ่นเหม็นเหมือนเห็ดฟางที่เพาะจากถลายปาล์ม เทคโนโลยีและนวัตกรรมโรงเรือนเพาะเห็ดฟางเป็นโรงเรือนระบบปิดให้ผลผลิตสูง โดยเพิ่ม Cooling Pad หรือกระดาดทำความเย็นและชุดควบคุม อุณหภูมิ ความชื้น พัดลมดูดอากาศ เพื่อการควบคุมการผลิตได้แม่นยำมากขึ้น วัสดุคลุมโรงเรือนที่เหมาะสม คือ พลาสติกสีไข่ไก่จะทำให้ดอกเห็ดมีสีขาวสวย และเตาอบไอน้ำ “สตรีมหนองหว้า” สำหรับอบฆ่าเชื้อในโรงเรือนจนเป็นมาตรฐาน ประหยัดเชื้อเพลิง เพิ่มอุณหภูมิได้เร็ว รักษาอุณหภูมิได้คงที่ ลดระยะเวลาการอบไอน้ำลงจาก 5-6 ชั่วโมง เป็น 3 ชั่วโมง และได้จดสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาให้กับสมาชิกกลุ่มทั้งในและนอกชุมชน จำนวน 180 คน มีเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้นำไปใช้ และสามารถเข้าศึกษาดูงานได้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **การประกอบอาชีพการเกษตร จะต้องเป็นผู้กำหนดราคาเอง จึงจะสามารถอยู่รอดและมีกำไร** ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดระยอง

ด้านพีซีไร์

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายทองเจือ ภู่อ้อย
วัน เดือน ปีเกิด	: 24 สิงหาคม พ.ศ. 2515
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
ที่อยู่	: 131/3 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
โทรศัพท์	: 08 9938 8497
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ การตรวจวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง และการไถระเบิดดินดาน โดยใช้ผาน 3 และผาน 4 เป็นการช่วยเพิ่มความลึกของหน้าดิน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มีการเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงปริมาณธาตุอาหาร และความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมถึงปัญหาต่างๆ ของดินในแปลงปลูก จากนั้นได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดระยองมาปฏิบัติโดยทำการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ และการผสมปุ๋ยใช้เอง โดยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งถือเป็นการลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ยังได้นำวิธีการไถระเบิดดินดานโดยใช้ผาน 3 และผาน 4 เป็นการช่วยเพิ่มความลึกของหน้าดิน ช่วยให้มีน้ำสำรองหลังทางหัวดีขึ้น ช่วยการดูดซึมของน้ำ และรักษาความชื้น

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีระบบการผลิตที่ถูกหลักการที่ดีและเหมาะสมตามหลัก GAP มีการคัดเลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรค มีการแช่ท่อนพันธุ์ด้วย ไทอะมิโทแซม และ มีการเตรียมดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการวางแผนการปลูกในช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ต้นมันสำปะหลังจะได้รับน้ำฝน และจะมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอทำให้ผลผลิตที่ดี และช่วงเก็บเกี่ยวจะอยู่ในช่วงแล้งของปีต่อไป

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการประสานงานกับโรงงาน ทราบข้อมูลสถานการณ์การตลาดส่งออกต่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวกำหนดราคารับซื้อ มันสำปะหลัง จากโรงแปงมัน นำมาเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานในท้องถิ่น

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) ตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน แก่เกษตรกร และผู้ที่สนใจ
- 2) ตั้งเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ เพื่อใช้ควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง
- 3) เป็นแปลงเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่มันสำปะหลัง อำเภอบ้านฉาง
- 4) เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน และผู้ที่สนใจ
- 5) ลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ดู ให้เห็นจริง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ การทำการเกษตรที่ยั่งยืนควรนำเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการปรับปรุงดินให้มีความสมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญในการทำการเกษตร เพื่อสืบทอดอาชีพการเกษตรให้คงอยู่ เพื่อพิสูจน์ว่าอาชีพเกษตรกรกรรมสร้าง ความยั่งยืนได้จริง โดยยึดหลักหลักเศรษฐกิจพอเพียง ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสระแก้ว

ด้านพีชไร์

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายบัวผัน สิกธิพล
วัน เดือน ปีเกิด : 2 สิงหาคม พ.ศ. 2500
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 4
ที่อยู่ : 36/1 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ
จังหวัดสระแก้ว
โทรศัพท์ : 08 7140 2806
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ และการปรับปรุง
ประสิทธิภาพการผลิต

- 1) การไถระเบิดดินดาน
- 2) การเลือกใช้พันธุ์
- 3) การใช้ระบบน้ำหยด

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การไถระเบิดดินดาน ช่วยลดความแน่นและความแข็งของดิน ช่วยปรับโครงสร้างดิน ทำให้ดินโปร่ง มันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ดี ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่ม และช่วยลดปัญหาหัวขีพ
- 2) มีการเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก โดยในปี 2559 ได้ทำแปลงทดสอบความเหมาะสมการใช้พันธุ์กับพื้นที่ ในเรื่องของน้ำหนักและเปอร์เซ็นต์แป้ง
- 3) การให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด ทำให้ปลูกมันสำปะหลังในฤดูแล้งได้ ใสปุ๋ยผ่านทางระบบน้ำได้ ลดต้นทุนค่ากำจัดวัชพืช และค่าแรงงาน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การไถระเบิดดินดาน และปลูกมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด

2) **การจัดการด้านการตลาด** : การปลูกมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด นอกจากได้ผลผลิตสูงแล้ว ยังสามารถคำนวณการปลูกให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาที่ห่างจากมันสำปะหลังที่ปลูกโดยอาศัยธรรมชาติได้ จึงได้ราคาที่ดีกว่า

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการเข้าร่วมรับการฝึกอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้กับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีความยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

นายบัวผัน สิทธิพล เป็นผู้เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างมาก ทั้งบทบาทการผู้นำชุมชน ในฐานะประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ และด้านการช่วยเหลือประชาชนในทุกๆ ด้านของชุมชน ได้แก่

ด้านการเกษตร เป็นผู้เสียสละพื้นที่ให้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้วยทุนทรัพย์ของตัวเองในการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้พร้อมกับการอบรมเกษตรกร และผู้ที่มาศึกษา ดูงานด้วยความยินดีที่จะให้ความรู้ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในด้านการปลูกมันสำปะหลังระบบน้ำหยด ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก สามารถเพิ่มผลผลิตจากเดิมจะได้ผลผลิต จำนวน 3.5 ตัน/ไร่ หลังจากนำเทคโนโลยีการให้น้ำโดยน้ำหยด สามารถเพิ่มผลผลิตได้จำนวนไร่ละ 10 ตัน/ไร่ ซึ่งองค์ความรู้นี้สามารถขยายผลสู่เกษตรกรในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง จำนวน 12 ราย และกำลังดำเนินการเพิ่มอีกหลายราย นอกจากนี้ยังมีบทบาทหน้าที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น เช่น

1. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. คณะกรรมการโรงเรียนบ้านหนองสังข์
3. เศรษฐกิจการเกษตรอาสา (ศกอ.)
4. คณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)
5. คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสังข์ (ศบกด.)
6. คณะกรรมการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)
7. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“มีความต้องการพัฒนาอาชีพการปลูกมันสำปะหลังให้มีความยั่งยืน สามารถเลี้ยงคนในครอบครัวได้ เป็นที่ยอมรับ และเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนด้วยเทคโนโลยีการให้น้ำ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดจันทบุรี

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายธีรภัทร อุ่นใจ
วัน เดือน ปีเกิด	: 22 ธันวาคม พ.ศ. 2507
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่	: 3/6 หมู่ที่ 8 ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
โทรศัพท์	: 0 3946 8422, 09 8068 1971
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) การใช้เครื่องตัดหญ้าแบบนั่งตัดแทนการใช้สารกำจัดวัชพืช ซึ่งจะช่วยรักษาความชื้นในดิน และอนุรักษ์ไส้เดือน และแมลงที่มีประโยชน์

2) การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมโรครากเน่าโคนเน่า เป็นเชื้อราที่มีประโยชน์ช่วยควบคุมไม่ให้ทุเรียนเกิดโรครากเน่าโคนเน่า ไม่เป็นอันตรายต่อพืชและสิ่งแวดล้อม หากจำเป็นใช้สารเคมีจะใช้อย่างเหมาะสม และมีการสลักกลุ่มของสารเคมี เพื่อลดการดื้อสารเคมีของโรค และแมลง

3) ใช้เทคนิคการทำทุเรียนคุณภาพและทุเรียนนอกฤดูโดยวางแผนการปลูก ดูแลรักษาต้นทุเรียนให้สมบูรณ์ ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการปลูกทุเรียน ฉีดพ่นสารแพคโคลบิวทราโซล ทำให้ทุเรียนออกดอกพร้อมกัน (ส.ค.-ก.ย.) ทำให้สามารถบริหารจัดการได้ง่าย

4) มีระบบการปลูกทุเรียนในระบบต้นคู่ (2 ต้น/หลุม) ใช้พื้นที่เท่าเดิม เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต ควบคุมคุณภาพผลผลิตและค้ำยัน ป้องกันลม ลดต้นทุนการตัดแต่งกิ่ง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มีการปลูกทุเรียนในระบบต้นคู่ (2 ต้น/หลุม) ซึ่งสามารถดูแลรักษาได้ง่าย การควบคุมทรงพุ่มไม่ต้องตัดแต่งกิ่งบ่อยครั้ง แสงแดดส่องทั่วถึง ป้องกันการโคนล้มจากลมพายุได้ และสามารถไว้ผลได้มากขึ้น ผลผลิตที่ได้มีความสมบูรณ์

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีระบบการปลูกทุเรียนในระบบต้นคู่ ซึ่งทุเรียนให้ผลผลิตได้เต็มที่ มีความแตกต่างทั้งเรื่องปริมาณและคุณภาพผลผลิต ที่ดีกว่าปลูก 1 ต้นต่อหลุม ขณะที่ต้นทุเรียนไม่โทรม และผลผลิตของสวนได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตพืชปลอดภัย (Good Agricultural Practice : GAP)

2) **การจัดการผลผลิต** : มีแนวคิดในการผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพส่งออกโดยการใช้เทคโนโลยีทำให้ทุเรียนออกต้นฤดูและการตัดแต่งผล เพื่อเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ซึ่งทำให้มีปริมาณผลผลิตเกรด A เพิ่มขึ้นจาก 35% เป็น 70% ซึ่งส่งผลให้ราคาเฉลี่ยของผลผลิตสูงขึ้น

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการวางแผนจัดการเรื่องผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด โดยมีการจัดหาตลาดล่วงหน้า โดยเกรด A มีพ่อค้าคนกลางติดต่อรับซื้อถึงสวน เพื่อส่งออกประเทศจีน เกรด B มีพ่อค้าคนกลางรับซื้อส่งตลาดไท

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานอยู่เสมอ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในสวนทุเรียน มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ต่างๆ และถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่สนใจหรือผู้ที่มาศึกษาดูงาน และในฐานะที่เป็นประธานเครือข่ายแปลงใหญ่ทุเรียน ทำให้มีโอกาสได้ติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงเครือข่ายกับสมาชิกแปลงใหญ่ทั่วประเทศ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ด้านเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพ การจัดการศัตรูพืชในสวนทุเรียน การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควบคุมโรคพืชในสวนทุเรียน การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งได้รับเชิญจากของหน่วยงานราชการและเอกชนให้ไปบรรยายทั้งในและนอกสถานที่ โดยเงินค่าตอบแทนที่ได้รับจะนำมาบริจาคให้กับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

เจตนาภณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“รักในอาชีพ ดูแลห่วงใยพืชเหมือนคนในครอบครัว มีใจใฝ่รู้ตลอดเวลา หมั่นสังเกตและหาวิธีการหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ และมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดตราด

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายชัยวัฒน์ ปรีมผล
วัน เดือน ปีเกิด	: 9 กันยายน พ.ศ. 2506
การศึกษา	: ปริญญาตรี ศิลปศาสตร
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ที่อยู่	: 205 หมู่ที่ 8 ตำบลกุ่มนนทรี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
โทรศัพท์	: 08 1656 3841
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) ส่งตัวอย่างดิน เพื่อตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารต่างๆ ในดิน เพื่อนำมาประยุกต์กับการใช้ปุ๋ยหมัก ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
- 2) การผลิตปุ๋ยหมัก เนื่องจากในการผลิตพืชอินทรีย์ไม่สามารถใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารสังเคราะห์ได้ จำเป็นต้องใช้สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยหมักในการเพิ่มธาตุอาหารให้แก่พืชจากการสูญเสียไปกับผลผลิต
- 3) การใช้สารชีวภัณฑ์ มีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันเชื้อราและผลิตเชื้อบิวเวอเรียในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) มีการเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงปริมาณธาตุอาหาร และความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมถึงปัญหาต่างๆของดินในแปลงปลูก จากนั้นได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดตราดมาปฏิบัติโดยทำการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์

70

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) มีการให้ปุ๋ยทางน้ำในสัปดาห์รดรดสีทอง เพื่อลดปัญหาแรงงาน เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต โดยสัปดาห์ที่มีการให้ปุ๋ยทางน้ำจะมีความสมบูรณ์และผลผลิตมีคุณภาพดีสม่ำเสมอ

3) สร้างโรงงานแปรรูปผลไม้โดยการทอดสุญญากาศ เนื่องจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งผลผลิตที่นำมาแปรรูป ได้แก่ ขนุน ทุเรียน สับปะรด กลัวยหอมทอง

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีระบบการผลิตที่ถูกหลักการที่ดีและเหมาะสมตามหลัก Organic Thailand โดยมีการจัดการด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศน์, วงจรชีวภาพ และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงวัตถุอันตรายจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากการดัดแปรพันธุกรรม (Genetic Modification) หรือ พันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering) มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน

2) **การจัดการด้านการตลาด** : แบ่งผลผลิตออกเป็น 3 ส่วน คือ

- นำไว้จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งพัฒนาจากสวนผลไม้อินทรีย์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวชมปีละ 1,000 – 1,500 คนต่อปี

- จำหน่ายสินค้าภายใต้มาตรฐาน Organic Thailand โดยส่งจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาล เพื่อให้ผู้ป่วยได้บริโภคผักอินทรีย์ที่ปลอดภัยจากสารเคมี

- นำไปแกะเอาเนื้อ เพื่อจำหน่ายตลาดแปรรูปและมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อจำหน่าย เช่น ทุเรียน ขนุน กลัวยหอมทอง สับปะรดตราดสีทอง โดยนำมาทอดสุญญากาศ เพื่อเพิ่มมูลค่า

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการเข้าร่วมอบรม กับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานในท้องถิ่น

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานแก่เกษตรกร และผู้ที่สนใจ
- 2) เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน และผู้ที่สนใจ ด้านเกษตรอินทรีย์
- 3) ลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ดู ให้เห็นจริง

เจตนาารมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“เน้นการผลิตสินค้าคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้สารชีวภัณฑ์และผลิตปุ๋ยหมักเอง สร้างแบรนด์สวนผลอาไฟ เพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว และเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าคุณภาพ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดปราจีนบุรี

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายสงคราม ธรรมะ
วัน เดือน ปีเกิด : 3 มีนาคม พ.ศ. 2508
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาคอมพิวเตอร์
สถานบันการศึกษา : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
ที่อยู่ : 57 หมู่ที่ 10 ตำบลหนองโพรง อำเภอศรีมหาโพธิ์
จังหวัดปราจีนบุรี
โทรศัพท์ : 08 7819 9690
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การควบคุมการปลูกมะม่วงจะดำเนินการจัดการขั้นตอนการผลิตอย่างมีระบบ ตั้งแต่การเตรียมพันธุ์จนถึงการเก็บเกี่ยว เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร สิ่งแวดล้อมและผลผลิตมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด โดยจะดำเนินการผลิตมะม่วงให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP พืช) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ การเลือกสถานที่และเลือกทำเลปลูก การผลิตมะม่วงให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง การผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพ โดยมีขนาดผลสม่ำเสมอ รูปทรงสวย ตรงตามพันธุ์ ผิวสวย การควบคุมสุขลักษณะและความสะอาด การเก็บรักษา บรรจุภัณฑ์ และขนส่ง และการบันทึกข้อมูล ในขั้นตอนการผลิตแต่ละขั้นตอนได้มีการใช้นวัตกรรม เพื่อลดต้นทุนเพิ่มรายได้ และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการผลิตมะม่วงนอกฤดู ให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่าสูงสุด

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ทั้งเวลาและแรงงาน เช่น พานชุดเจาะหลุมปลูกต้นมะม่วง สามารถลดการใช้แรงงานจาก 15 คนเหลือเพียง 1 คน และสามารถชุดเจาะได้เร็วกว่าเดิมถึง 5 เท่า

ด้านการบริหารจัดการ

ผลงานการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงนอกฤดูบ้านมาบเหียง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงนอกฤดู มีนายสงคราม ธรรมมะ เป็นประธานกลุ่ม เริ่มก่อตั้งและจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อ ปี พ.ศ. 2552 โดยเริ่มต้นจากสมาชิกจำนวน 10 ราย พื้นที่การผลิตจำนวน 450 ไร่ มีการผลิตมะม่วง 6 สายพันธุ์ ประกอบไปด้วย น้ำดอกไม้สีทอง น้ำดอกไม้เบอร์ 4 เขียวสวย แรด ฟาลัน และทองคำ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจ้างแรงงานในชุมชน มีการรวบรวมผลผลิตและเป็นตลาดกลางสินค้าชุมชน เกิดองค์ความรู้ในการผลิตมะม่วงนอกฤดูและเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 31 ราย พื้นที่การผลิตจำนวน 1,600 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 600 ตันต่อปี ส่งจำหน่ายผลผลิตให้กับตลาดในประเทศจำนวน 80% และต่างประเทศจำนวน 20% สร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยประมาณ 15,000,000 บาท ต่อปี ทำให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงนอกฤดูบ้านมาบเหียงยังได้ดำเนินการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ ไม้ผล ตามโครงการของรัฐบาล เพื่อลดต้นทุนการผลิต 35% และเพิ่มผลผลิต 25% โดยได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานเกษตรอำเภอศรีมหาโพธิ์ และสำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตมะม่วงในประเทศไทย โดยการเข้าร่วมสหพันธ์มะม่วงแห่งประเทศไทย เพื่อรับทราบข่าวสารและร่วมกำหนดทิศทางการผลิตมะม่วง รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และขยายเครือข่ายให้กว้างขวางขึ้น ด้านการแสวงหาความรู้มีการจัดการทำไร่จากกลุ่ม เพื่อดำเนินการพาสมาชิกกลุ่มศึกษาดูงานนอกพื้นที่ปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ รวมถึงแสวงหาองค์ความรู้เพิ่มเติม

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และโรงเรียนภูมิปัญญาบ้านมาบเหียงประจำอำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับหมู่บ้าน ชุมชนใกล้เคียง สถาบันการศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาดูงาน โดยประกอบด้วยฐานเรียนรู้ทั้งหมด 9 ฐาน ได้แก่ 1. ฐานการผลิตมะม่วงนอกฤดู 2. การผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด 3. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ 4. การเผาถ่าน ผลิตน้ำส้มควันไม้ 5. การผลิตเตาเผาถ่านจากถัง 200 ลิตร 6. การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ 7. การเลี้ยงหมูหลุม 8. การทำน้ายาเอนกประสงค์ และ 9. แปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน อย่างยั่งยืน และสืบสานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
▮ จังหวัดขอนแก่น	76
▮ จังหวัดบึงกาฬ	78
▮ จังหวัดมุกดาหาร	80
▮ จังหวัดร้อยเอ็ด	82
▮ จังหวัดสกลนคร	84
▮ จังหวัดหนองคาย	86
▮ จังหวัดหนองบัวลำภู	88
ด้านข้าว	หน้า
▮ จังหวัดมหาสารคาม	90
ด้านพืชไร่	หน้า
▮ จังหวัดนครพนม	92
▮ จังหวัดเลย	94
▮ จังหวัดอุดรธานี	96
ด้านไม้ผล	หน้า
▮ จังหวัดกาฬสินธุ์	98

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดขอนแก่น

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายอภิเชก ประเสริฐ
วัน เดือน ปีเกิด	: 6 มกราคม พ.ศ. 2514
การศึกษา	: ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถาบันการศึกษา	: วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม
ที่อยู่	: 31 หมู่ที่ 5 บ้านนาหน้าซ่า ตำบลลูกภูม่าน อำเภอลูกภูม่าน จังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์	: 08 1014 5697
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การผลิต มีการลดต้นทุนการผลิต โดยใช้พืชสมุนไพรป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยน้ำหมักสูตรต่างๆ การแก้ปัญหาเรื่องดินที่ไม่อุดมสมบูรณ์ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา และชีวเวอเรีย และสารชีวภัณฑ์ชนิดอื่นๆ ในการกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชไว้ใช้เอง เพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ/สร้างสมดุลในระบบนิเวศน์ และไว้บริการเกษตรกรที่มีความสนใจ

การตลาด นายอภิเชก ประเสริฐ มีการทำการตลาดโดยรวมกลุ่มกันปลูกพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ แล้วรวบรวมส่งตลาดใหญ่ที่จังหวัดขอนแก่น และมีการขายผลผลิตทางการเกษตรตามหมู่บ้าน หรือตลาดในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดในทุกวัน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ศูนย์จัดการศัตรูพืชบ้านนาหน้าซ่า ได้นำองค์ความรู้ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและโรคพืชสู่ชุมชน ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้เกษตรกรในชุมชนปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำการเกษตร โดยเน้นการทำเกษตรปลอดภัย ลดใช้สารเคมี โดยใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน และผลจากการปรับเปลี่ยนวิธี ทำการเกษตรรูปแบบใหม่ โดยเน้นการทำเกษตรปลอดภัย ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง

หลังจากที่สมาชิกปฏิบัติตามแนวทางของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน โดยมีการจัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยสมาชิกศูนย์ฯ จะต้องมีการสำรวจติดตามการระบาดของศัตรูพืชอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เพื่อเฝ้าระวังและ

ติดตามสถานการณ์ และให้มีการประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการใช้แปลงติดตามสถานการณ์ ศัตรูพืชขับเคลื่อนงานทำให้สมาชิกมีองค์ความรู้เรื่องระบบนิเวศน์ของพืชมากขึ้น สามารถแยกประเภทระหว่างศัตรูธรรมชาติ และศัตรูพืชได้ มีการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในการควบคุมศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวอเรีย และสารชีวภัณฑ์ ชนิดอื่นๆ เพื่อให้สามารถควบคุมศัตรูพืชได้ทันสถานการณ์ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ก่อเกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ใช้ ผลจากการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลงอย่างชัดเจน จากการเก็บข้อมูลการปลูกหน่อไม้ฝรั่งในพื้นที่เฉลี่ย 5 ปี จากเดิมต้นทุนการผลิตหน่อไม้ฝรั่งประมาณ 24,480 บาท/ไร่ เมื่อเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนสารเคมี ต้นทุนการผลิตลดลงเหลือประมาณ 21,044 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.04 ผลผลิตจากเดิมประมาณ 10,200 กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 12,000 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.65

ข้อมูลเกษตรกรที่ปลูกพริก จากเดิมต้นทุนการผลิตพริกสดประมาณ 30,997 บาท/ไร่ เมื่อเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีต้นทุนการผลิตลดลงเหลือประมาณ 27,127 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.49 ผลผลิตจากเดิมประมาณ 1,500 กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 1,550 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.33

ข้อมูลเกษตรกรที่ปลูกข้าว จากเดิมต้นทุนการผลิตข้าวประมาณ 7,550 บาท/ไร่ เมื่อเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี ต้นทุนการผลิตลดลงเหลือประมาณ 5,080 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.72 ผลผลิตจากเดิมประมาณ 350 กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 410 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.14

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : ใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี
- 2) **การจัดการผลผลิต** : การรวบรวมผลผลิต ณ จุดรวบรวม
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : การส่งผลผลิตที่ตลาดขอนแก่น และการขายในชุมชน

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) การสนใจ ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากประสบการณ์ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สนใจ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตตลอดเวลา
- 2) การใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการทำการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ
- 3) การวางแผนการผลิตและการตลาด โดยใช้ตลาดนำการผลิต สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร
- 4) การผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ในแปลงนา
- 5) ต่อยอดความรู้โดยการเป็นวิทยากรถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สนใจ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การนำพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองทั้งหมด เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และเปิดโอกาสให้เกษตรกรนักเรียนนักศึกษา หรือบุคคลที่มีความสนใจเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ฟรี

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“**การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรัชกาลที่ 9 และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม**”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดบึงกาฬ

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายทองใบ ทองนาค
วัน เดือน ปีเกิด	: 31 มีนาคม พ.ศ. 2514
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่	: 71 หมู่ที่ 10 ตำบลคำแก้ว อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ 38170
โทรศัพท์	: 09 8949 1649
ID Line	: 098-9491649
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การเพาะลูกกบ การเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงปลาตกในกระชัง
- 2) การทำปุ๋ยชีวภาพ ทำจุลินทรีย์จาวปลวก ทำน้ำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงและน้ำหมักหมักกล้วยใช้เองและขยายพันธุ์พืชเอง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การเตรียมบ่ออนุบาลลูกอ๊อดด้วยตัวเอง เป็นการใช้จ่ายต้นทุนต่ำและผลิตได้จำนวนมาก
- 2) การทำปุ๋ยชีวภาพ ทำจุลินทรีย์จาวปลวก ทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงและน้ำหมักหมักกล้วยใช้เองและจำหน่าย เป็นการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** การเพาะลูกอ๊อดได้ครั้งละ 10,000 ตัว การเลี้ยงปลาตุ๊กในกระชัง การเลี้ยงกบ และปลูกผักสวนครัวลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักที่ผลิตเอง
- 2) **การจัดการผลผลิต :** มีการคัดสรรขนาดตัวกบให้ได้มาตรฐาน และคัดลูกกบที่มีคุณภาพ
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** จัดส่งลูกกบให้กับลูกค้าประจำ 5,000 / สัปดาห์ และขายผลผลิตตามตลาดทั่วไปทุกวัน

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) เข้ารับการฝึกอบรมตามหน่วยงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอและหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และขยายผล
- 2) สร้างเครือข่ายขยายผลสู่ชุมชนและผู้ที่สนใจ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ที่สนใจ และเต็มใจถ่ายทอดความรู้
- 2) ในชุมชนเริ่มมีความสนใจ มีการมาศึกษาดูงานและผลผลิตที่ได้ และซื้อผลผลิตไปเรียนรู้ในโครงการมองเห็นคุณค่าและรายได้ในการทำ

เจตนาารมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **เดิน**ตามรอยพ่อหลวง ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ถ้าเหลือก็จำหน่ายและแจกจ่าย ภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร มุ่งมั่นตั้งใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับรุ่นลูกหลานและคนที่สนใจ ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดมุกดาหาร

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายสมควร ประเมธิศรี
วัน เดือน ปีเกิด	: 22 ธันวาคม พ.ศ. 2515
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่	: 120 หมู่ที่ 4 บ้านเหล่าน้อย ตำบลหนองสูงใต้ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
โทรศัพท์	: 06 5094 4619
Facebook	: สมควร ประเมธิศรี
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)	: ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

โดยการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อทำปุ๋ยมูลไส้เดือนและน้ำมูลไส้เดือน ซึ่งทุกขั้นตอนจะสัมพันธ์กับการใช้ปัจจัยทุกอย่างในฟาร์มผสมผสานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเลี้ยงโค สามารถนำมูลโคที่ได้เป็นปุ๋ยของพืชผักภายในฟาร์ม และยังนำมาเป็นส่วนผสมในอาหารไส้เดือนได้อีกด้วย

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

สามารถลดต้นทุนการผลิตได้โดยการผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนและน้ำมูลไส้เดือนใช้ในพื้นที่การเกษตรและจำหน่ายทั่วไป ซึ่งมีกิจกรรมการเกษตรต่อเนื่องตลอดปีโดยพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายในฟาร์มเป็นหลัก ทำให้สามารถผลิตอาหารปลอดภัยในการบริโภคเองและขายในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนและน้ำมูลไส้เดือน ใช้กับทุกกิจกรรมการเกษตรภายในฟาร์ม เพื่อให้ได้อาหารปลอดภัย

2) **การจัดการผลผลิต :** วางแผนการผลิตตามตลาด ตลาดมีความต้องการพืชชนิดใด ช่วงใด ก็สามารถผลิตตามความต้องการของตลาดได้เพียงพอ

3) **การจัดการด้านการตลาด :** ผลิตตามความต้องการของตลาดในพื้นที่ก่อนขยายออกนอกพื้นที่ ทั้งนี้ ในกระบวนการผลิตนั้นต้องผลิตด้วยขั้นตอนที่มีคุณภาพก่อนออกสู่ตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์มากที่สุด

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมกิจกรรมกับทุกหน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหลายๆ หน่วยงาน และในการเข้าร่วมอบรมในกิจกรรมต่างๆ จะมีการจดบันทึก เพื่อนำมาถ่ายทอดสู่สมาชิกศูนย์เรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ขยายผลสู่ชุมชนต่อไป โดยใช้คติประจำใจ “ฟัง ให้มาก จด ให้จำ ถาม ให้รู้ อ่าน ให้สนุก”

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งในและต่างจังหวัด โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิต มีการบริหารจัดการระบบปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และประมง ในสัดส่วนที่เหมาะสม การทำเกษตรจะหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด เพื่อไม่ให้มีสารพิษตกค้าง ด้วยการผลิตน้ำหมักชีวภาพจากการเลี้ยงไส้เดือนดินใช้ฉีดพ่นป้องกันศัตรูพืช พร้อมติดตั้งระบบน้ำแบบหยดน้ำ เพื่อประหยัดแรงงาน เวลา ต้นทุน มีการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) หลังจากที่ทำไร่นาสวนผสมแล้วรายได้ของครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองสูง รวมทั้งพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสุขภาพเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวและชุมชน การทำอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบความสำเร็จ ต้องทำด้วยความรัก เอาใจใส่ ดูแลอย่างจริงจังและหาความรู้ใส่ตัว ในเรื่องการทำไร่นาสวนผสม การใช้ชีวิตแบบพอเพียงและการทำบัญชีครัวเรือน ทำให้ตนและครอบครัวได้ทราบรายรับรายจ่ายและปรับวิถีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

- 1) น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน โดยการใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2) มีความเสียสละ ทำงาน เพื่อครอบครัวและชุมชน มุ่งมั่นทำงาน เพื่อให้ชุมชนมีความอยู่ดีกินดีแบบพอเพียง
- 3) ถ้าทำการเกษตรแล้วต้องลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรด้วย

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายศักดิ์ดา เขตกลาง
วัน เดือน ปีเกิด : 4 ตุลาคม พ.ศ. 2517
การศึกษา : ปริญญาตรี สาขาวิทยาการจัดการ
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ : 35 หมู่ที่ 7 ตำบลทอไทย อำเภอทุ่งเขาหลวง
จังหวัดร้อยเอ็ด
โทรศัพท์ : 08 4734 1807
E-mail : sakdaIndyza@gmail.com
ID Line : 0847341807
Facebook : sakda khetklang
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
สู่การพัฒนาด้านการเกษตร ด้วยระบบโรงเรือนอัจฉริยะโดยนำเทคโนโลยีมาใช้
ในการควบคุม ระบบน้ำระบบปุ๋ย ลดต้นทุนในเรื่องของแรงงาน และใช้พื้นที่
ให้เหมาะสมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการผลิต เพื่อสร้างรายได้ให้มี
ตลอดทั้งปี ทั้งรายวัน รายเดือน รายปี ให้หมุนเวียนสอดคล้องกันเป็นระบบ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำนวัตกรรมการผลิตด้วยระบบโรงเรือนอัจฉริยะ สามารถ
กำหนดควบคุมการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านผลผลิต ด้านระบบ
ควบคุมแปลง ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การผลิตสารชีวภาพในรูปแบบ
แบบน้ำหมักจุลินทรีย์มาใช้ในการลดต้นทุนและลดการใช้สารเคมีได้อย่าง
มีประสิทธิภาพต่อการทำมาตรฐานอินทรีย์

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : กระบวนการผลิตในรูปแบบโรงเรียนอัจฉริยะด้วยมาตรฐานอินทรีย์
- 2) **การจัดการผลผลิต** : จัดการให้มีการควบคุมด้วยมาตรฐานอินทรีย์ ด้วยการจัดทำน้ำหมักจุลินทรีย์ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดมาใช้ในการผลิตอย่างเพียงพอ
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : การจัดการให้มีตลาดนำการผลิต อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ตลาดกรีนมาร์เก็ต คู่ค้าลงบันทึก MOU รพ.อำเภอ ตลาดโอท็อป จัดจำหน่ายผ่านช่องทางเครือข่าย เช่น เครือข่าย smart farmer, young smart farmer เครือข่ายวิสาหกิจ และเครือข่าย SME และผ่านช่องทางออนไลน์ โดยผ่านช่องทางเฟสบุ๊กหรือช่องทางแฟนเพจเฟสบุ๊ก ซึ่งเป็นช่องทางสื่อสารการตลาดและการกระจายสินค้า

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาในด้านความรู้ เช่น การตลาดด้วยระบบออนไลน์ โดยบริษัท ดีแทค การอบรมผู้ประกอบการSME โดย ม.อุบลราชธานี ชกส. สำนักงานวิสาหกิจชุมชน และการอบรม star ตลอดทั้งยังมีสำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ดคอยให้การสนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการ เงินทุน และตลาด เพื่อจำหน่ายสินค้ามาโดยตลอด

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆ ในปี 2560 มีกลุ่มหน่วยงานเข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ มากกว่า 2,000 คน/ปี และยังสามารถขยายผลสู่เกษตรกรต้นแบบ young smart farmer สามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาในด้านการเกษตรในรูปแบบศูนย์เรียนรู้จำนวน 6 แหล่งเรียนรู้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“สร้างอาหารที่ปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค และสร้างความสมดุล และเกื้อหนุน ในระบบทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสกลนคร

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นางสาวรางคนา หอมไสย
วัน เดือน ปีเกิด : 26 มีนาคม พ.ศ. 2526
การศึกษา : ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
วิทยาเขตสกลนคร
ที่อยู่ : 197 หมู่ที่ 3 บ้านหนองงู ตำบลส่องดาว
อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร
โทรศัพท์ : 08 8731 7118
E-mail : whxmsiy@gmail.com
ID Line : 0887317118
Facebook : รางคนา หอมไสย
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรประณีตปรีอง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การทำเกษตรแบบเดิมใช้แรงงานคนเยอะ แรงงานไม่เพียงพอ ปัจจุบันมีการปรับปรุงวิธีการผลิตโดยการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาช่วยทุ่นแรง ในกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปผลผลิต เช่น รถไถนา เครื่องหยอดข้าว รถดำนาเดินตาม รถเกี่ยวข้าว เครื่องสีข้าว เครื่องอัดฟาง และมีการจัดทำระบบน้ำโดยใช้ทามเมอร์เป็นตัวกำหนดเวลาในการรดน้ำ และการผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มา จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง น้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมัก โดยใช้วัสดุขี้วัวที่มีในแปลง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและการทำระบบน้ำในกระบวนการผลิตสามารถลดรายจ่ายในการจ้างแรงงาน การมีเครื่องมือทุ่นแรง ทำให้กระบวนการผลิตมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น และสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต และเพิ่มรายได้

ให้กับครอบครัว และการผลิตน้ำหมักชีวภาพ จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ไตรโคเดอร์มา การทำปุ๋ยหมัก ไว้ใช้เองเป็นการลดต้นทุนในการผลิต และไม่ใช้สารเคมี ดีต่อสุขภาพของคนในครอบครัวและผู้คนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตข้าวอินทรีย์และขอรับรองมาตรฐาน การแบ่งพื้นที่ในการทำเกษตรผสมผสาน ทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิต ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ให้สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกัน วางแผนการผลิตให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดทั้งปี และมีการผลิตที่ครบวงจรตั้งแต่ ต้นน้ำ-ปลายน้ำ (การผลิต การแปรรูป การจำหน่ายจำหน่าย)

2) **การจัดการผลผลิต** : การทำเกษตรผสมผสานจะมีผลผลิตหลากหลายมีผลผลิตจากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ทั้งเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ ไม้ดอก ไม้ผล และมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสามารถเก็บไว้ได้นานและเพิ่มมูลค่าการผลิต

3) **การจัดการด้านการตลาด** : วางแผนการผลิตโดยใช้ตลาดนำการผลิต มีผลผลิตหมุนเวียนจำหน่ายตลอดทั้งปี ออกแบบบรรจุภัณฑ์ มีตราสินค้าเป็นของตัวเอง การจำหน่ายทั้งที่บ้าน ในตลาดชุมชน และการจำหน่ายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ทาง Line ทาง Facebook การส่งสินค้าเป็นพัสดุ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต (www.google.com) และนำมาลงมือปฏิบัติและพัฒนาด้วยตนเอง
- 2) การเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ และศึกษาดูงานกับหน่วยงานราชการ
- 3) การเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปรารถเป็รื่อง (Smart Farmer)
- 4) การเข้าร่วมสมาชิกแปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับอำเภอสองดาว
- 5) เป็นศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นวิทยากรด้านการเกษตรให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการถ่ายทอดความรู้และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นจุดเรียนรู้ให้กับชุมชน ทั้งเกษตรกรมาติดต่อขอความรู้ด้วยตนเอง และมีหน่วยงานต่างๆ มาขอดูงานเป็นประจำ เป็นแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ การร่วมนำผลผลิตทางการเกษตรไปจัดนิทรรศการ และการนำผลผลิตทางการเกษตรไปช่วยในการจัดงานเทศกาลต่างๆ ในชุมชน

เจตนาารมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ทำการเกษตร เพื่อความสุขและสุขภาพ
ของครอบครัวและชุมชน ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดหนองคาย

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายนิคม ศรีษะ
วัน เดือน ปีเกิด	: 8 กันยายน พ.ศ. 2504
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่	: 87 หมู่ที่ 7 ตำบลลิ้ม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
โทรศัพท์	: 08 3352 9987
ID Line	: 083-3529987
Facebook	: เกษตรกรคนอนนา
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	: ปี พ.ศ. 2556

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การทำเกษตรผสมผสานนำไปสู่ความยั่งยืนทางเกษตรกรรม เป็นหลักการและแนวคิดสำคัญที่นายนิคม ศรีษะ Smart Farmer ต้นแบบของจังหวัดหนองคาย ใช้เป็นแนวทางสำคัญในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของตนเอง องค์ความรู้ต่างๆ ที่นำมาปฏิบัติใช้ในพื้นที่การเกษตรของตน เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับความรู้ที่เรียนรู้อบรมกับหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนองค์ความรู้ที่ได้รับผ่านการศึกษาค้นคว้าจากสื่อออนไลน์และนำไปปฏิบัติจริงในฟาร์มของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการที่จะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้เกษตรกรรายอื่นๆ ได้นำไปปฏิบัติตาม โดยมีหลักคิดและแนวทางปฏิบัติอยู่ 3 ประการ คือ

1) หลักการปลูกป่า 3 อย่าง คือ

▶ ปลูกไม้ใช้สอย ประกอบด้วย การปลูกป่าไม้ที่เป็นไม้เบญจพรรณต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดเป็นป่าไม้ทั่วไปที่ทำให้เกิดความชุ่มชื้นและเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ เช่น เห็ด ไข่มดแดง ตลอดจนการใช้ประโยชน์ในการเผาถ่าน จนได้ผลิตผลเป็นน้ำส้มควันไม้ที่ใช้ในการทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและใช้เป็นสารไล่แมลงในการผลิตผักปลอดสารพิษในไร่ของตนเอง

▶ ปลูกกินได้ ประกอบด้วยไม้ผลต่างๆ ที่ปลูกรวมกันไว้ในพื้นที่ 15 ไร่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลักผลิตที่เหลือก็จะขายในพื้นที่ใกล้เคียง

▶ ปลูกเศรษฐกิจ จะเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อทดแทนพื้นที่ป่า เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ต้นยางนา เป็นต้น เพื่อเป็นพืชหลักที่เน้นการสร้างรายได้หลักให้กับครอบครัว

2) ธนาคารอาหารครอบครัว เน้นการปลูกพืชที่เป็นแหล่งอาหารหลักให้ครอบครัว เช่น การทำนาข้าวปลอดสารพิษ โดยเน้นการปลูก เพื่อบริโภคในครัวเรือน เพื่อการทดสอบข้าวพันธุ์ใหม่ๆ และเลี้ยงสัตว์ที่ใช้บริโภคในครัวเรือนได้ เช่น การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกบ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ดเนื้อ เป็นต้น

3) ธนาคารน้ำ เน้นเรื่องการสร้างบ่อน้ำ ร่องน้ำในบริเวณไร่ นา วัตถุประสงค์หลัก เพื่อกักเก็บน้ำในฤดูฝน นำไปไว้ใช้ในฤดูแล้ง เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชสวน ไม้ผลต่างๆ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในไร่นา ประกอบด้วย การบริหารจัดการน้ำ การใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น น้ำส้มควันไม้ เชื้อราไตรโคเดอร์มา จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และการปลูกป่าและการปลูกพืชผสมผสาน ทำให้สามารถสร้างรายได้จากผลผลิตด้านการเกษตรหลากหลายชนิด เช่น จากการปลูกพืช จากการเลี้ยงสัตว์ จากการแปรรูปผลผลิตข้าวอินทรีย์ อีกทั้งยังลดต้นทุนการผลิตในเรื่องการลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่างๆ และยังมี การใช้สารจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงในการเพิ่มผลผลิตน้ำยางในยางพารา

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : กระบวนการผลิตเน้นการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาช่วยในการเตรียมแปลงใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการดินปุ๋ย เข้ามาช่วยในด้านลดต้นทุนการผลิต การใช้สารชีวภัณฑ์ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตในระยะเวลายาวนาน

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการจัดการผลผลิตในไร่นาของตนเองโดยเน้นการใช้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในตลาดในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเป็นรายวัน มีการแปรรูปผลผลิตจำหน่ายเอง เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการบริหารจัดการด้านการตลาดที่สามารถบริหารจัดการเองในชุมชน โดยมีการพึ่งพาตลาดภายนอกให้น้อยที่สุด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการรับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐหลายๆ หน่วยงาน

2) ขอบสืบค้นข้อมูลหรือองค์ความรู้จากสื่อออนไลน์ เพื่อนำมาทดลองปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเอง และต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่เกษตรกรใกล้เคียง

3) มีการสร้างเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเกษตรกรสาขาอื่นๆ ที่มีการดำเนินการผลิตในรูปแบบเดียวกันหลายเครือข่ายทั้งด้านการผลิตพืช ป่าไม้ ไม้เศรษฐกิจ การจัดการดินปุ๋ย เป็นต้น

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) การจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าไปศึกษาและเรียนรู้วิธีการทำการเกษตรของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการยึดเป็นแนวทางในการทำการเกษตรของเกษตรกรรายอื่นๆ ต่อไป

2) การเป็นวิทยากรในเวทีต่างๆ และของหน่วยงานต่างๆ ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ ขยายและถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรรายอื่น ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและเป็นแบบอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

เจตนาภมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีปณิธานและมุ่งมั่นที่จะดำเนินชีวิตตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๑ และเป็นแบบอย่างให้พี่น้องเกษตรกรได้ดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว โดยคาดหวังว่าครอบครัวและเพื่อนเกษตรกรในชุมชน จะได้นำเป็นแนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ครอบครัวสามารถดำรงชีวิตแบบมีอยู่มีกิน ยั่งยืนด้านอาชีพ สุขภาพดี ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดหนองบัวลำภู

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายคำดี ไชยโพนงาม
วัน เดือน ปีเกิด : 7 มิถุนายน พ.ศ. 2503
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่อยู่ : 179 หมู่ที่ 11 ตำบลนาดี อำเภอสุวรรณคูหา
จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ : 08 7032 7223
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์หลักแบบประณีต เพื่อป้องกันการกลายพันธุ์ของสายพันธุ์ข้าวพันธุ์นั้นๆ และรักษามาตรฐานของพันธุ์ข้าวให้มีพันธุ์ที่ดี ต้นข้าว แข็งแรง มีภูมิต้านทานโรคที่เกี่ยวกับข้าว และให้ผลผลิตที่ดีขึ้น ข้อดีและประโยชน์ของการปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวพันธุ์หลัก การจำหน่ายพันธุ์ข้าวที่เป็นพันธุ์หลัก จะได้ราคาที่สูงกว่าท้องตลาดมากหรืออาจสูงกว่าข้าวเปลือก ประมาณ 10 - 15 เท่าต่อกิโลกรัม อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิต 3-4 เดือน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและช่วงอายุของพืช ทั้งนี้ภายในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสับประรดไ้ม่วงยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต เช่น ให้อุปและฮอร์โมนบำรุงต้น การใช้ไตรโคเดอร์มาสำหรับป้องกันเชื้อราในท่อนพันธุ์

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : เน้นคุณภาพ สร้างมาตรฐาน รู้จักใช้นวัตกรรม ดังนี้

- 1 การทำนาข้าวแบบประณีต เพื่อผลิตข้าวพันธุ์หลัก หลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวพันธุ์สังข์หยด ข้าวพันธุ์โรชเบอร์รี่ ข้าวพันธุ์ กข.6 ข้าวพันธุ์ข้าวเหนียวดำ ข้าวพันธุ์สันป่าตอง เพื่อป้องกันการกลายพันธุ์ของสายพันธุ์ข้าวพันธุ์นั้นๆ และรักษามาตรฐานของพันธุ์ข้าวให้มีพันธุ์ที่ดี ต้นข้าว แข็งแรง มีภูมิต้านทานโรคที่เกี่ยวกับข้าว และให้ผลผลิตที่ดีขึ้น
- 2 การวางแผนการปลูกพืชล้มลุกหมุนเวียนตลอดปี เพื่อบริโภคและจำหน่าย เช่น ผักสวนครัว พริก มะเขือ ถั่วฝักยาว ข้าวโพด และอื่นๆ

- การวางแผนการปลูกพืชขึ้นต้น เพื่อจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ เช่น ไม้ชนิดต่างๆ ฝรั่ง เซอร์รี่ญี่ปุ่น เลมอนยูเลก้ากล้วย และอื่นๆ

- การลดต้นทุนการผลิต ได้แก่ การลดการใช้ปุ๋ยโดยการปรับปรุงสภาพดินโดยใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก และการลดใช้สารเคมี โดยการใช้น้ำหมักและสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

2) การจัดการด้านการตลาด : ลูกคามีอยู่ทุกที่ โดยทำตลาดมี 3 ตลาด ดังนี้

- ขายในแปลง โดยจะมีเกษตรกร บุคคลทั่วไปที่รู้จักมาซื้อผลผลิตที่แปลง
- ขายตามสถานที่ต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดนัด ตลาดลานค้าชุมชน เป็นต้น
- ขายสินค้าเกษตรออนไลน์ โดยให้ลูกชาย คือ นายวิสิทธิ์ ไชยโพนงาน ซึ่งเป็น Young Smart Farmer จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นผู้ดำเนินการจัดทำสินค้า ผลผลิตของสวนขายทางออนไลน์

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เมื่อก่อนทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ยิ่งทำก็ยิ่งจนแถมยังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี 2549 จึงได้ศึกษาการทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในพื้นที่ทำเกษตรของตนเอง จึงทำให้ครอบครัวมีชีวิตที่ดีขึ้น หนี้สินของครอบครัวลดลง และมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ช่วงปี 2550 ก็ได้รับเลือกให้เป็นอาสาเกษตรกรหมู่บ้าน ทำให้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานหลายๆที่จากหลายหน่วยงาน ช่วงปลายปี 2550 จึงได้ชักชวนคนในชุมชนที่มีแนวคิด คล้ายคลึงกันรวมตัวจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาแบบหลวมๆ และมีกรรมการข้าวอุดรธานี มาสอนให้ความรู้อยู่เป็นระยะในเรื่องการปลูกข้าว ผลิตข้าวพันธุ์หลัก เรื่องการลดรายจ่าย และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว ต่อมาทางกลุ่มได้เห็นโอกาสของความยั่งยืน มั่นคงในอาชีพนี้ จึงได้ตกลงกันให้ทำการจัดวิสาหกิจชุมชนในนาม กลุ่มผลิตภัณฑ์และแปรรูปข้าวอินทรีย์ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ กว่าจะมาเป็น Smart Farmer ที่ผ่านมาต้องล้มลุกคลุกคลาน ลองผิด ลองถูก ในการทำเกษตร

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- การเสียสละเวลาเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ของการผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์หลัก การขยายพันธุ์ต้นไม้ และหลักการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้จากการทำการเกษตร
- เน้นการทำเกษตรแบบประณีต ลดการใช้สารเคมี และผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัย
- การทำงานแบบบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
- การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (เน้นการใช้แรงงานสมาชิกในครอบครัว)
- ยึดหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวคือ แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. ปลูกข้าวและพืชหมุนเวียนหลังฤดูทำนา 2. ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 3. พืชผักสวนครัว และ 4. สระน้ำ (เลี้ยงปลาในกระชัง)
- การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์หลักมาประยุกต์ใช้ เพื่อลดต้นทุนในการปลูกข้าว และเพื่อจำหน่ายเพิ่มรายได้
- เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มเกษตรกรในชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่มให้กับครัวเรือน
- มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ต้นไม้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **สำหรับ** ผมภูมิใจมากที่เกิดมาเป็นเกษตรกร และภูมิใจมากที่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกร และยังมี ความภูมิใจมากที่ได้เห็นสิ่งที่ตนเองปลูกตนเองสร้างมากับมือเจริญงอกงาม และสามารถเก็บจำหน่ายมีแบรนด์เป็นของตนเอง เพื่อขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ”

Smart Farmer อันดับ 100
อนาคตทางการเกษตรที่ยั่งยืน เล่ม 2

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดมหาสารคาม

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายอธิภัทร ศรีวิเศษ
วัน เดือน ปีเกิด	: 21 กันยายน พ.ศ. 2518
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาวิทยาการจัดการ
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่	: 44 หมู่ที่ 7 ตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
โทรศัพท์	: 06 5121 0225
ID Line	: 0651210225
Facebook	: ราชสีห์ น้อย
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การแก้ไขปัญหาดิน

1. **ดินเค็ม** ซึ่งเป็นปัญหาต่อการผลิตข้าวอย่างมาก เพราะทำให้ไม่ได้ผลผลิตจากการเพาะปลูก ดินเค็มมีสาเหตุมาจากมีเกลือละลายอยู่ในดินมากเกินไป เมื่อปลูกข้าวทำให้ข้าวเกิดการขาดน้ำ และมีการสะสมไอออนที่เป็นพิษในพืชมากเกินไป วิธีการแก้ไขคือ ใช้วิธีปรับดิน หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ไม่เผาตอซัง ใช้ฟางเป็นวัสดุคลุมดิน โดยไม่ต้องไถกลบ เพราะการไถกลบเป็นการพลิกดินส่วนที่มีเกลือละลายอยู่ให้ขึ้นมาเจอกับแสงแดด เมื่อน้ำในดินระเหยออกไป ยิ่งทำให้ดินเค็มมากขึ้น จึงต้องปล่อยให้ตอซังคลุมดินไว้และย่อยสลายตามธรรมชาติ เมื่อถึงฤดูทำนาจึงไถกลบตอนที่น้ำขัง น้ำก็จะเจือจางเกลือที่อยู่ในดิน ทำให้ความเค็มของดินลดลง ทำเช่นนี้ต่อเนื่องกัน จากที่ไม่ได้ผลผลิตข้าวเลย ปัจจุบันผลผลิตอยู่ที่ประมาณ 400 กก./ไร่

2. **ดินทราย** เป็นดินที่มีการระบายน้ำดีจนถึงดีเกินไป ไม่อุ้มน้ำ ทำให้ดินเก็บน้ำไว้ไม่อยู่และเกิดการกัดกร่อนได้ง่าย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก มีธาตุอาหารน้อย เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย เมื่อทำการเพาะปลูกแล้วทำให้ได้ผลผลิตน้อย วิธีการแก้ไขบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักชีวภาพ หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตสามารถไถกลบได้เลย ผลผลิตที่ได้จาก 300 กก./ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 450 กก./ไร่

3. **ดินเหนียว** แบ่งตามสีได้ 3 สี คือ ดินเหนียวขาว เหลืองและแดง โดยส่วนมากที่พบจะเป็นดินเหนียวขาว จะไม่แตกกระแวงดินเกาะกันแน่น ปลูกพืชในฤดูแล้งพืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ วิธีการแก้ไข ใช้แกลบช่วยในการให้ดินร่วนซุย และเสริมด้วยปุ๋ยหมักปุ๋ยพืชสด จากผลผลิตเดิมไม่ถึง 400 กก./ไร่ เพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 500 กก./ไร่

1) **ดินรกรัง** เป็นดินที่เกาะกันไม่แน่น สามารถปลูกพืชได้แต่ขาดความอุดมสมบูรณ์ วิธีการแก้ไข เพิ่มธาตุอาหารจากปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และโกลบตอซัง ผลผลิตจาก 400 กก./ไร่ เพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 500 กก./ไร่

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ความรู้ด้านการแก้ไขปัญหาดิน ทำให้ผลผลิตที่ได้เพิ่มขึ้น ทำให้สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เหมาะสมต่อการเพาะปลูก
- 2) การนำเทคโนโลยีเครื่องจักรกลมาใช้ในการทำการเกษตร เช่น รถแทรกเตอร์ รถเกี่ยววนวดข้าว เป็นต้น ทำให้ลดต้นทุนการผลิตในด้านแรงงาน
- 3) การผลิตข้าวแบบอินทรีย์ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้ลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : มีการวางแผนการผลิตในแต่ละแปลงตามสภาพดิน และมุ่งเน้นการผลิตตามความต้องการของตลาด
- 2) **การจัดการผลผลิต** : ผลผลิตข้าวที่ได้จะนำมาจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ โดยมีการรวมกลุ่มของสมาชิกในหมู่บ้าน เพื่อผลิตและจำหน่ายให้กับสมาชิกด้วยกันเองและบุคคลภายนอก ในราคา 20 บาท/กก.
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : การรวมกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน และได้ความรู้จากศูนย์ข้าว เรื่องการคัดพันธุ์ปน การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การสุ่มตรวจเมล็ดพันธุ์ข้าว กระจายให้สมาชิกโดยการยืม อัตรายืม 10 กก. ต้องส่งคืนกลุ่ม 12 กก. และจำหน่ายให้กับบุคคลภายนอก โดยเมล็ดพันธุ์ข้าวจะมาจากสมาชิกในกลุ่ม รับซื้อในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด 2 บาท โดยมีการบริหารจัดการเงินกองทุนของกลุ่มเป็นค่าใช้จ่ายในการรับซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งกลุ่มมีการควบคุมคุณภาพอย่างดี เป็นที่ยอมรับของลูกค้า ลูกค้าไว้วางใจ จากการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับ มีตลาดรองรับที่แน่นอน ใช้หลักการตลาดนำการผลิตจากความร่วมมือของสหกรณ์

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ได้เข้ารับการอบรมกับหน่วยงานราชการต่างๆ จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งเป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย และมีการสืบค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต จากนั้นนำมาทดลอง เมื่อประสบผลสำเร็จแล้วจึงนำไปใช้และขยายผลให้สมาชิกและเครือข่าย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) จัดอบรมให้กับสมาชิกใน ศพก.หลัก ศพก.เครือข่าย กลุ่ม Smart Farmer เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และเกษตรกรทั่วไปได้รับความรู้ทางการเกษตรมากขึ้น
- 2) เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติและได้ผลสำเร็จ
- 3) ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดมหาสารคามส่งเสริมการโกลบตอซังหว่านปอเทือง เก็บเมล็ดจำหน่าย เพื่อแก้ปัญหาการเผาฟางข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว
- 4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มผลิตพันธุ์เหนียว กข. ๖ และข้าวหอมมะลิครบวงจรร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอนาดูน ศูนย์ข้าวขอนแก่น เพื่อจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์มีเกษตรกรเข้าร่วมกลุ่มจำนวน 20 ราย พื้นที่เพาะปลูก 100 ไร่
- 5) ร่วมกับสมาชิกกลุ่มก่อตั้งฉางข้าวส่วนกลางหมู่บ้านเก็บรวบรวมเมล็ดพันธุ์คุณภาพ ปัจจุบันมีผลผลิตจำนวน 10 ตันเศษ เก็บไว้ เพื่อเป็นเสบียงส่วนกลางหมู่บ้านและไว้ใช้หากเกิดภัยพิบัติ ฝนแล้ง น้ำท่วม ต่อไป

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“เพื่อแก้ไขปัญหาในการทำนา และช่วยให้สมาชิกเกษตรกรในหมู่บ้านและเครือข่ายเกษตรกรมีความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และสืบทอดอาชีพเกษตรกรให้มีความยั่งยืน”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครพนม

ด้านพีชไร้

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายสุขสันต์ พรรวงษ์
วัน เดือน ปีเกิด	: 23 กันยายน พ.ศ. 2511
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่	: 15/1 หมู่ที่ 4 บ้านกุดกุ่มน้อย ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
โทรศัพท์	: 06 4360 7223
ID Line	: 0643607223
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

เครื่องหยอดปุ๋ยแบบสะพายหลัง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

เครื่องหยอดปุ๋ยแบบสะพายหลัง เป็นการใช้เครื่องทุ่นแรงซึ่งจากเดิมการใส่ปุ๋ยสับประตจะหยอดตามโคนต้น ต้องใช้เวลาในการเดินแต่ละแถว ต้องแบกถังปุ๋ยด้วยทำให้ปวดเมื่อย จึงมีแนวคิดพัฒนาอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการใส่ปุ๋ยให้เกิดความรวดเร็ว ลดระยะเวลาและเบาแรง โดยการเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ทั่วไป หาซื้อได้ง่ายไม่แพง ทำการทดลองใช้ในสวนสับประต หลังจากทดลองใช้ทำให้ลดระยะเวลาในการใส่ปุ๋ย สะดวกรวดเร็ว มีเวลาในการดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ เช่น การถอนหญ้า ตรวจสอบแปลงปลูก ตรวจสอบโรค แมลงศัตรูพืช นอกจากนี้ยังทำให้ประหยัดแรงงานในการใส่ปุ๋ย เป็นการลดค่าแรงงานได้ อีกทั้งยังมีการขยายความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้วิธีการประดิษฐ์เครื่องหยอดปุ๋ยแบบสะพายหลังได้ฟรี และต่อยอดโดยการจำหน่ายให้กับเกษตรกรที่สนใจแต่ไม่มีเวลาทำเครื่องหยอดปุ๋ยแบบสะพายหลัง สร้างรายได้ช่องทางหนึ่ง

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตพืชทุกชนิดหากเมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ดี มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต จึงได้เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกหน่อพันธุ์ที่ใช้ปลูก ต้องมีขนาดหน่อพันธุ์ที่มีคุณภาพ ปราศจากโรคและแมลง มีขนาดสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ผลผลิตออกพร้อมกัน ขนาดผลสม่ำเสมอ ง่ายในการจัดการผลผลิต

2) **การจัดการผลผลิต** : การผลิตสับประตที่มีความเฉพาะได้รับการรับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เกษตรกรในพื้นที่อำเภอท่าอุเทน มีการขยายพื้นที่เพาะปลูก

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งสำนักงานเกษตรจังหวัดนครพนม มีการส่งเสริมการผลิตสับปะรด GI เพื่อการส่งออก จึงต้องมีการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันผลผลิตต้นตลาด จึงได้มีการศึกษาการบังคับให้สับปะรดออกดอกนอกฤดู โดยใช้สารอีทีฟอน 52% ฟนโดยใช้เครื่องพ่นสาร การใช้วิธีแบบพ่น ทำให้สารมีกระจายตัวอย่างทั่วถึง สม่่าเสมอ ประหยัดเวลาไม่ต้องหยอดทีละต้น และการพ่นจะมีประสิทธิภาพเนื่องจากการคัดขนาด หน่อพันธุ์สับปะรดที่ขนาดสม่่าเสมอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตที่เท่ากัน สะดวกต่อการพ่น สารอีทีฟอน 52% ทำให้ผลผลิตออกก่อนสับปะรดตามฤดูกาล

3) การจัดการด้านการตลาด : สินค้าต้องดีและได้คุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน ที่ลูกค้าต้องการ รสชาติหวานกรอบตามความต้องการของตลาด ทำให้มีลูกค้าประจำมารับซื้อถึงหน้าสวน และมีการส่งจองล่วงหน้า ซื่อเหมาสวนไว้อก่อนและบังคับผลิตได้ออกก่อน รายอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยในการจัดการผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอท่าอุเทน เมื่อประสบปัญหาสับปะรดล้นตลาด ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2561 ทั่วประเทศประสบปัญหา ราคาสับปะรดตกต่ำ จำหน่ายได้ในราคา กิโลกรัมละ 2 บาท ซึ่งจากเดิมจำหน่ายได้ กิโลกรัมละ 12 - 15 บาท ซึ่งนายสุขสันต์ พรธมวงค์ ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากจัดทำแผนการผลิต บังคับให้สับปะรดออกนอกฤดู จึงจำหน่ายสับปะรดหมดก่อนที่สับปะรดในฤดูจะออก แต่เกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาเนื่องจากผลผลิตออกพร้อมกัน สับปะรดล้นตลาดราคาตกต่ำ นายสุขสันต์ พรธมวงค์ ซึ่งเป็นประธานแปลงใหญ่สับปะรดท่าอุเทน จึงได้มีการประชุมหารือ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในการ จัดหาสถานที่จำหน่ายสับปะรด ทำให้เกษตรกรจำหน่ายสับปะรด ในราคา กิโลกรัมละ 10 บาท ซึ่งสูงกว่าราคาหน้าสวน ทำให้เกษตรกร ในพื้นที่มีความพึงพอใจในราคาจำหน่ายสับปะรด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) มีการสืบค้นข้อมูลการปรับปรุงพันธุ์ โดยการนำพันธุ์สับปะรดจากทั่วประเทศมาทดลองปลูกในสวนพื้นที่อำเภอท่าอุเทนว่าจะให้ผลผลิตที่ความหวานฉ่ำ เช่นเดียวกับสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย เช่น พันธุ์ตราสีทอง พันธุ์นางแล เพื่อหาพันธุ์ที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และนำมาทดลองจำหน่ายให้กับลูกค้าว่าจะตรงตามความต้องการของตลาดมากน้อยเพียงใด
- 2) การหาเครื่องทุ่นแรง เพื่อลดปัญหาด้านแรงงาน
- 3) การเชื่อมโยงเครือข่าย มีการติดต่อประสานเครือข่ายด้านการผลิต เครือข่ายแปลงใหญ่สับปะรด เครือข่ายศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอท่าอุเทน สินค้าหลัก สับปะรด
- 4) เครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตสับปะรดประเทศไทย ซึ่งมีเครือข่ายครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ให้ความร่วมมือหน่วยงานราชการต่างๆ จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งในแต่ละปีได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ ให้กับคนในชุมชนและบุคคลที่สนใจทั่วไป อีกทั้งยังจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสับปะรด GI โนนตาล เพื่อเป็นเครือข่ายให้กับผู้สับปะรดในพื้นที่ด้วย

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ทำการเกษตรด้วยใจรัก จะทำให้การทำการเกษตรประสบความสำเร็จ ยั่งยืน เลี้ยงครอบครัวได้ มีความสุข พอใจในสิ่งที่ตนเองทำ ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดเลย

ด้านพีชไร์

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายยงยุทธ ประวัง
วัน เดือน ปีเกิด : 31 ตุลาคม พ.ศ. 2500
การศึกษา : ประถมศึกษา
ที่อยู่ : 65 หมู่ที่ 6 ตำบลน้ำหมาน อำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย
โทรศัพท์ : 08 1965 2077
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร รวมทั้งการรักษาสภาพความสดของสับปะรดผลสดโดยวิธีเก็บไม่ให้น้ำโดนแดด ให้รักษาสภาพสับปะรดไม่ให้สุกเร็วจนเกินไป และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสับปะรดเอามาทำ สับปะรดกวน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและช่วงอายุของพืช ทั้งนี้ภายในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสับปะรดไร่ม่วงยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพซึ่งช่วยลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต เช่น ให้นุ้ยและฮอโรมันบำรุงต้น การใช้ไตรโคเดอร์มาสำหรับป้องกันเชื้อราในท่อนพันธุ์

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : ทำการปรับพื้นที่ กำจัดวัชพืช และไถเตรียมที่ดินเพื่อทำการปลูกสับปะรด 1 ไร่ จะปลูก 5,000 ต้น จะปลูก ระยะ 40x50 ซม. ให้นุ้ยและฮอโรมันบำรุงต้น ในการให้ฮอโรมันควรให้ในตอนอุณหภูมิไม่เกิน 23 องศา และพ่นเป็นฝอยละเอียดที่สุด 3.การมัดรวบใบ เพื่อให้ผิวของผลสับปะรดไม่เสีย

2) **การจัดการผลผลิต** : การวางแผนการผลิตของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่สับปะรดไร่ม่วง เมื่อเกษตรกรปลูกสับปะรดเดือนมกราคม จะไปเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ของปีถัดไป ทั้งนี้จะเร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้น หากต้นสมบูรณ์ดี ก็ทำให้ออกได้เร็ว เนื่องจากเกษตรกรทยอยปลูกและทยอยบังคับให้สับปะรดออกดอกต่างเวลากัน จึงมีผลผลิตวางจำหน่ายทั้งปี

3) **การจัดการด้านการตลาด** : การพัฒนาผลผลิตคุณภาพผลผลิตและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการจัดงานประจำปี และสนับสนุนด้านอื่นๆ อาทิ อำนาจความสะดวกแก่ผู้ซื้อผู้ขายสองข้างทาง และวางจำหน่ายในตลาดสินค้าพระราชวัง และจำหน่ายในกลุ่มเครือข่าย ศพก.

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

แสวงหาความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรเครือข่าย และจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชนที่มาร่วมอบรม ประชุมวางแผนการผลิตและแปรรูปให้ความรู้แก่สมาชิก รวมทั้งแสวงหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ต และหนังสือ สำหรับการเชื่อมโยงเครือข่ายมีการรวมกลุ่มผลิตในรูปแบบของแปลงใหญ่สับปะรดไร่ม่วง และเชื่อมโยงเครือข่ายกิจกรรม เช่น ศพก. /แปลงใหญ่ ทำให้มีองค์ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น นำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

นายยุท ประวัง เรียนรู้อย่างจริงจังในการวางแผนและการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกย่องให้เป็นสมาชิก ฟาร์มเมอร์สับปะรด เป็นเกษตรกรคนเก่งของ ธ.ก.ส. และครูบัญชีอาสา

เจตนาธรรมในการประกอบอาชีพการเกษตร

“พื้นที่ปลูกสับปะรดมีขึ้น มีดง และการผลิตสับปะรดไร่ม่วงจึงเน้นไปที่ผลิตเป็นผลไม้สด ไม่ได้ส่งโรงงาน ดังนั้นรสชาติของผลสับปะรดปัตตาเวียบ้านไร่ม่วง ต้องมีรสชาติถูกปากผู้ซื้อได้ชิมแล้วติดใจ จึงบอกปากต่อปาก ส่วนหนึ่งนำไปเป็นของฝาก จึงจะเป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มขึ้น”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอุดรธานี

ด้านพืชไร่

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: ชาญชัย คำวงษา
วัน เดือน ปีเกิด	: 23 สิงหาคม พ.ศ. 2519
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาพัฒนาชุมชน
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ที่อยู่	: 41 หมู่ที่ 16 บ้านหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
โทรศัพท์	: 08 6232 3645
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปรับปรุงดินให้อุดมสมบูรณ์
- 2) การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อให้รู้ค่าความเป็นกรดเป็นด่างและธาตุอาหารในดินและค่าความต้องการใช้ธาตุอาหารของพืช
- 3) ใช้พันธุ์อ้อยสะอาด ปลอดโรคใบขาว
- 4) การใช้ระบบการให้น้ำในพื้นที่การเกษตร
- 5) การวางแผนการผลิตในฟาร์มให้มีรายได้ตลอดฤดูกาล ทั้งระยะสั้นระยะกลาง และระยะยาว

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ปรับปรุงดินให้อุดมสมบูรณ์ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี
- 2) การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อให้รู้ค่าความเป็นกรดเป็นด่างและธาตุอาหารในดินให้สามารถเลือกการใส่ปุ๋ยเหมาะสมต้องถูกสูตร ถูกเวลา
- 3) ใช้พันธุ์อ้อยสะอาด ลดการเกิดโรคใบขาว ลดปัญหาการใช้สารเคมีและเพิ่มผลผลิตอ้อย สามารถขยายสู่พื้นที่การเกษตรในชุมชนให้เป็นพื้นที่อ้อยปลอดโรค

- 4) การใช้ระบบการให้น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อย
- 5) การวางแผนการผลิต เพื่อให้เกิดรายได้รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือนและรายปี

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : การผลิตพันธุ์อ้อยสะอาด โดยการเตรียมดิน ไถดินให้ละเอียด 2 ครั้ง มีการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอกและปุ๋ยอินทรีย์อื่น พร้อมยกร่องกว้าง 140 เซนติเมตร รับพันธุ์อ้อยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรอุดรธานี มาขยายพันธุ์และคัดพันธุ์อ้อยจากแปลงที่ปลอดโรคมาให้สมาชิกเข้าซื้อตา ปลูกระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 60 ถึง 70 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างแถว 140 เซนติเมตร เน้นให้สมาชิกกลุ่มทุกคนทำแปลงขยายพันธุ์คนละ 1 ไร่ กรณีปลูกโดยใช้ท่อนพันธุ์แปลงพันธุ์ 1 ไร่ ปลูกได้ 8 ไร่ กรณีปลูกโดยใช้ต้นชำซ้อตา ท่อนพันธุ์ 1 ท่อน ชำได้ 10-12 ตา จะได้ต้นชำประมาณ 153,600 ต้น ปลูกไร่ละ 1,6000 – 2,000 ต้น ปลูกได้ 76 ไร่ โดยในปีแรก เน้นสมาชิก 50 ราย และขยายสู่สมาชิกรอบข้างสัดส่วน 1 คน ต่อ 4 คน รวมสมาชิก 250 คน โดยจะปลูกอ้อย เพื่อทำแปลงขยายพันธุ์ในเดือนธันวาคม ใช้ระบบน้ำหยดในการบำรุงรักษาแปลง มีการเข้าสำรวจแปลงผลิตพันธุ์ เมื่ออ้อยอายุ 45 วัน 90 วัน และ 180 วันตามลำดับ เก็บผลผลิตได้เฉลี่ย 8 ลำ พื้นที่ 1 ไร่ มีจำนวน 1,600 กอ น้ำหนักเฉลี่ยลำละ 3.5 ก.ก.

2) การจัดการผลผลิต : การปลูกอ้อยสะอาดปลอดโรคได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 12.8 ตัน ขายเป็นท่อนพันธุ์และต้นชำซ้อตา ปีละ 70,000 ตัน ขายให้สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ราคาต้นละ 1 บาท เกษตรกรทั่วไป ต้นละ 3 บาท

3) การจัดการด้านการตลาด : การจำหน่ายผลผลิตอ้อยแบ่งเป็นอ้อยท่อนพันธุ์ จำหน่ายให้สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรทั่วไป ผลิตอ้อยโรงงาน ขายให้กับโรงงานน้ำตาลไทยอุดร ตำบลคำบง อำเภอบ้านผือ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การศึกษาข้อมูลการปลูกอ้อยร่วมกับส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานวิชาการและหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรทั้งในพื้นที่และต่างจังหวัด เช่น ศูนย์ขยายพันธุ์พืชฯ ศูนย์วิจัยต่างๆสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัดฯ และกลุ่มแปลงใหญ่อ้อยโรงงานอื่น

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

รวมกลุ่มตัดอ้อย รวมกลุ่มตัดสับใจ รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัย รวมกันขายผลผลิต มีการขยายผลสู่ชุมชนในรูปแบบเครือข่ายการผลิต ระหว่างเกษตรกรเองและส่วนราชการผ่านโครงการต่างๆ ของทางราชการ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **ก้าว**ทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **พัฒนา**สู่ชุมชนให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางสุดจรัส พันกุล
วัน เดือน ปีเกิด : 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508
การศึกษา : ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ที่อยู่ : 215 หมู่ที่ 9 ตำบลสำราญ อำเภอสามชัย
จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ : 09 9931 9508
Facebook : สุดจรัส พันกุล
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ได้นำเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้ในการผลิต เช่น รถพ่นแอร์บัส รถแทรกเตอร์ รถแทรกเตอร์พวงเครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย การให้ปุ๋ยทางน้ำตามระบบการให้น้ำในสวน ระบบการผลิตมะม่วงนอกฤดู มีระบบจัดการการปลูกพืช เพื่อรองรับการใช้เครื่องจักร เพื่อลดการใช้แรงงานในอนาคต

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ 30 %
- 2) เพิ่มผลผลิตได้ 20-40 %
- 3) ทำงานได้ตามแผนการผลิตที่กำหนดไว้ ทำให้สะดวกรวดเร็ว
- 4) การนำนวัตกรรมมาใช้ทำให้ต้นทุนถูกกว่า ประสิทธิภาพดีกว่า
- 5) การบริหารจัดการภายในของสวนง่ายกว่าการใช้แรงงาน
- 6) สามารถกำหนดเวลาและควบคุมการผลิตได้

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : ลดต้นทุนในการผลิตโดยใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น เช่น การใช้มะม่วงปามาทำต้นตอปลูกไว้และใช้ยอดพันธุ์ดีเสียบยอดภายหลัง รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทำให้ลดต้นทุนการผลิตและได้ใช้กระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP

2) **การจัดการผลผลิต** : ได้บริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและในช่วงราคาสูง โดยเริ่มการผลิตนอกฤดู ผลผลิตเริ่มเก็บเกี่ยวเมื่อความแก่ได้ 85% ได้ความแก่ของผลิตที่ตลาดต่างประเทศต้องการ

3) **การจัดการด้านการตลาด** : ศึกษาข้อมูลการตลาดและความต้องการของผู้ซื้อโดยมีการติดต่อสั่งจองปริมาณก่อนทำการผลิต ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่มจะส่งให้กับผู้ประกอบการภายในประเทศและผู้ส่งออกต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ เกาหลี

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ศึกษาดูงานหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเข้าร่วมอบรมการหลักสูตรต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาความรู้แลกเปลี่ยนความรู้กับเครือข่าย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมและพื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ราคามีความผันผวน มาปลูกมะม่วงเพื่อสร้างรายได้และมีความยั่งยืน
- 2) การอบรมให้ความรู้เกษตรกรและเครือข่ายในการผลิตมะม่วง เพื่อการค้าและส่งออก
- 3) การบริหารจัดการด้านการตลาดให้กับสมาชิก
- 4) รวบรวมสมาชิกจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงส่งออก ต.สำราญ เพื่อให้กลุ่มบริหารจัดการได้ดีขึ้นและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตของสมาชิก

เจตนาภรณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“สร้างเศรษฐกิจในชุมชนให้มีรายได้ที่ดี ผลิตอาหารมีคุณภาพ ปลอดภัย นำความรู้ด้านการเกษตร และนวัตกรรม เทคโนโลยี มาปรับใช้กับชุมชน ผลิตสินค้าเกษตรที่ตลาดนำการผลิต”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 5
จังหวัดสงขลา

ด้านเกษตรผสมผสาน		หน้า
	จังหวัดตรัง	102
	จังหวัดนราธิวาส	104
	จังหวัดพัทลุง	106
	จังหวัดสงขลา	108
ด้านไม้ผล		หน้า
	จังหวัดปัตตานี	110
	จังหวัดยะลา	112
	จังหวัดสตูล	114

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดตรัง

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายเชื่อง เพชรเล็ก
วัน เดือน ปีเกิด : 3 เมษายน พ.ศ. 2494
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษา : สำนักสงฆ์สงเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 90 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองตรุด อำเภอเมืองตรัง
จังหวัดตรัง
โทรศัพท์ : 08 7463 5580
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การปลูกสละ มังคุด ลองกอง ไม้หวาน เป็นพืชร่วม/พืชแซม
ในสวนยางพารา
- 2) การขยายพันธุ์ผักเหมียง ด้วยการตอนกิ่ง เพื่อจำหน่าย
- 3) การทำปุ๋ยสัตว์/ประมง เพื่อเสริมรายได้
- 4) การใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การปลูกสละ มังคุด ลองกอง ไม้หวาน และผักเหมียง เป็นพืชร่วม/
พืชแซม ในสวนยางพารา จากสถานการณ์ราคายางตกต่ำในช่วงหลายปีที่ผ่านมา
จึงได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อทดลองใช้พื้นที่ในสวนยางพารา
ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปลูกพืชหลากหลายชนิด ได้แก่ สละ
มังคุด ลองกอง ไม้หวาน และผักเหมียง ในสวนยางพารา ซึ่งตลอดหลายปี
ที่ผ่านมาพืชทุกชนิดได้ให้ผลผลิตที่น่าพอใจ แต่พืชที่ให้ผลผลิตดีที่สุด คือ
ผักเหมียง เพราะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค และยังสามารถขากิ่ง เพื่อขาย
ต้นพันธุ์ได้ราคาดีอีกด้วย ทำให้เกิดรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้เป็นอย่างดี

โดยการขยายพันธุ์ผักเหมียงด้วยการตอนกิ่ง เพื่อจำหน่ายนั้น ควรตอนจากต้นหรือกิ่งกระโดงที่ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป โดยสังเกต เปลือกของกิ่งควรมีสีน้ำตาลอมเขียวเล็กน้อย การควั่นควรควั่นให้ชิดกับข้อ รอยควั่นมีระยะห่างกันเท่ากับเส้นรอบวงของต้นหรือกิ่งที่จะตอน เมื่อควั่นเสร็จแกะเปลือกชุดเนื้อเยื่อเจริญออกให้หมด ใช้ขุยมะพร้าวแช่น้ำจนอืด ใส่ถุงพลาสติกผูกปากถุง กรีดถุงจากก้นถึงปากถุงนำมาหุ้มที่รอยควั่นผูกเชือก หัวท้ายให้แน่น หมั่นตรวจดูความชื้นอย่าปล่อยให้แห้ง รากจะงอกภายในเวลา ประมาณ 2 - 3 เดือน จึงสามารถออกจำหน่าย และลงดินปลูกได้ นอกจากนี้ภายในสวนเกษตรผสมผสาน ยังมีการ ปลูกพืชผักสวนครัว การทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เลี้ยงปลา และการทำปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** ใช้การปลูกพืชที่หลากหลาย โดยมีรายได้จากการปลูกยางพาราเป็นรายได้หลัก ปลูกพืชชวรม/พืชแซม ทำเกษตรผสมผสาน ปศุสัตว์และประมง เป็นรายได้เสริม ให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต ใช้แรงงานในครัวเรือน มีการจัดการฟาร์ม ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2) **การจัดการผลผลิต :** ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตของพืชแต่ละชนิดตามระยะเวลาการเจริญเติบโต โดยการเก็บเกี่ยวพืชทุกชนิดจะใช้แรงงานในครัวเรือน
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** ผลผลิตที่สร้างรายได้ให้ทุกวัน คือ ผักเหมียง ซึ่งจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวน และนอกจากนี้ยังนำไปขายในตลาดท้องถิ่น ส่วนกิ่งผักเหมียงที่ตอนขายก็จะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงในสวนเช่นกัน

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ จากการสังเกต การเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงานที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จรายอื่นๆ และนำมาปรับใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรของตนเองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต สินค้ามีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่าง มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจ ปัจจุบันเป็นเกษตรกรต้นแบบ เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้สนใจ และเป็นวิทยากร ในการถ่ายทอดความรู้การตอนกิ่งชำผักเหมียง แก่เกษตรกรผู้ร่วมโครงการเกษตรยั่งยืน 1 (โครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน)

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ทำทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ตามรอยวิถีเกษตรพอเพียงในการดำเนินชีวิต”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนราธิวาส

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายประทีป กิตปุณณ
วัน เดือน ปีเกิด : 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2506
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาไฟฟ้ากำลัง
สถานการศึกษา : วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส
ที่อยู่ : 66/5 หมู่ที่ 3 ตำบลตันหยงมีส อำเภอรามัน
จังหวัดนราธิวาส
โทรศัพท์ : 08 9975 5542
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การนำความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยผสมตามค่าวิเคราะห์ดินมาประยุกต์ใช้ในแปลง เพื่อเป็นการลดต้นทุนด้านการผลิต มาประยุกต์ใช้ในแปลงเกษตร ทำให้สามารถลดรายจ่ายได้เป็นอย่างดี และยังเป็นการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่อีกด้วย ซึ่งเกษตรกรสามารถลดต้นทุนค่าการผลิตด้านปุ๋ยลงไร่ละ 1,300 บาท เมื่อมีการผสมปุ๋ยใช้เองตามค่าวิเคราะห์ดิน

การนำผลผลิตเหลือใช้มาประยุกต์ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง เช่น การนำผลลองกองที่ตกเกรดแปรรูปเป็นน้ำส้มลองกอง เพื่อการเก็บรักษาที่นานขึ้น และสร้างรายได้

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำความรู้เรื่องการผลิตปุ๋ยผสมตามค่าวิเคราะห์ดินมาประยุกต์ใช้ในแปลง เป็นการลดต้นทุนการผลิตให้กับแปลง และพืชได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอต่อการเจริญเติบโต และเป็นการลดรายจ่ายอีกทางหนึ่งด้วย

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** มีการวางแผนการผลิตในแต่ละชนิดพืชให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาด
- 2) **การจัดการผลผลิต :** มีการจัดการผลผลิต โดยเริ่มตั้งแต่เตรียมพันธุ์ การปลูกที่แบ่งพื้นที่ที่ติดและเหมาะสม จัดทำปฏิทินการผลิต การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวและบรรจุภัณฑ์
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** มีการจัดการด้านการตลาด โดยมีตลาดขายตรงล่วงหน้าผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ และจำหน่ายผลผลิตทางช่องทางโซเชียลต่างๆ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ตนเอง ทั้งศึกษาจากระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ระบบออนไลน์ หนังสือทางวิชาการ และส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นแปลงต้นแบบให้เกษตรกรหรือบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่แปลงเกษตร เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และตอบข้อซักถาม ปัญหาต่างๆ ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจด้วยตนเอง

เจตนาสมัครในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ปลูกทุกอย่างที่กินได้ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ให้ลูกหลาน”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพัทลุง

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายสมศักดิ์ ทองใส
วัน เดือน ปีเกิด : 27 มกราคม พ.ศ. 2505
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถานการศึกษา : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง
ที่อยู่ : 144/1 หมู่ที่ 15 ตำบลควนมะพร้าว
อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง
โทรศัพท์ : 08 1608 9416
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การผลิตพืชอินทรีย์ในแปลง ได้แก่ การทำนาข้าวอินทรีย์ ปลูกผักอินทรีย์ในโรงเรือน และปลูกไม้ผลผสมผสานอินทรีย์ โดยใช้ปุ๋ยหมัก ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และเชื้อราไตรโคเดอร์มา

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1) การปลูกข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์ และไม้ผลอินทรีย์ โดยใช้ปุ๋ยคอก เศษพืช และเศษอาหารจากในสวนมาหมัก และใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งสามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมี ค่ากำจัดวัชพืช และค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง เพิ่มผลผลิต และผลผลิตมีราคาสูงขึ้น

2) วางแผนการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรตลอดปี โดยการขุดร่องน้ำ และการขุดสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร และเลี้ยงปลาในร่องสวน และในสระ

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต

ยึดหลักแนวทางทฤษฎีใหม่ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ในพื้นที่ 4.5 ไร่ ขุดสระน้ำและร่องน้ำ 0.5 ไร่ สำหรับใช้น้ำตลอดปีและเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ ทำนา 2 ไร่ ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 0.5 ไร่ ปลูกพืชผัก 0.5 ไร่ เลี้ยงวัวและไก่ 0.5 ไร่ และที่อยู่อาศัย 0.5 ไร่

เน้นการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี และจัดกิจกรรมการเกษตรแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวคู่กัน ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลิตให้มีรายได้ต่อเนื่องของกิจกรรมทั้งปี

2) การจัดการผลผลิต

มีพืชหลากหลายชนิด และให้ผลผลิตตลอดปี

ผลผลิตคัดตามขนาดและคุณภาพ

3) การจัดการด้านการตลาด

ผลผลิตข้าว พืชผัก และไม้ผล จำหน่ายผลผลิตโดยตรงกับผู้บริโภค (ตลาดพื้นบ้าน) และมีพ่อค้ารับซื้อที่สวน

มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) มีการหาความรู้เพิ่มเติม โดยเข้าร่วมการอบรมเพิ่มความรู้ของหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ
- 2) เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย และเป็นวิทยากรด้านการทำไร่นาสวนผสม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่แก่หน่วยงานต่างๆ และผู้เข้ามาศึกษาดูงาน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เปิดศูนย์เรียนรู้
- 2) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้
- 3) เกษตรกรมาศึกษาดูงาน และนำกลับไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ดำเนินการทำการเกษตรตามหลักทฤษฎีใหม่ โดยการทำการเกษตรในพื้นที่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยึดหลักการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสงขลา

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายนิวัฒน์ เตรทองคำ
วัน เดือน ปีเกิด : 10 กันยายน พ.ศ. 2514
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษา : โรงเรียนวัดควนวิเศษ
ที่อยู่ : 89/2 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์ : 08 7390 7426
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

สามารถนำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เทคโนโลยี และภูมิปัญญา มาปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต จากการทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว รายได้ทั้งหมดของครอบครัวจึงมาจากการทำสวนยาง เพียงอย่างเดียว หากช่วงไหนราคายางพาราตกต่ำส่งผลให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัวไม่เพียงพอ จนต้องกู้หนี้ยืมสิน เป็นอย่างนี้เรื่อยมา จนเมื่อปี พ.ศ. 2557 ได้มีโอกาสอบรมกับหน่วยงานสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ ในเรื่องการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ เพื่อเสริมรายได้ ในสวนยางพารา การลดต้นทุนการผลิต การจัดทำแผนการผลิต จนได้แนวคิดมาปรับเปลี่ยนการผลิตของตนเอง โดยการโค่นยางบางส่วนเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น กล้วยหอมทอง กล้วยไข่ กล้วยน้ำว่า เป็นต้น ช่องว่างระหว่าง ต้นกล้วย ปลูกผักกูด ซึ่งเป็นผักพื้นบ้านยอดนิยมของคนใต้ ระหว่างสวนยาง เลี้ยงหมูหลุม และปลูกพืชเสริม ที่สามารถขึ้นได้ในที่ร่ม เช่น ลองกอง ไม้ ผักเหริ่ง ชะอม มะนาว รอบสวนปลูกไม้ใช้สอย และเลี้ยงปลาในสระ ที่ขุดกักเก็บน้ำไว้ นอกจากนี้มีการนำเทคโนโลยีในการลดต้นทุนการผลิต เช่น การผลิตปุ๋ยใช้เอง การผลิตสารป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชใช้เอง เป็นต้น

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

สามารถวางแผนการผลิตด้านการเกษตรให้เกื้อกูลกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ เช่น

- 1) เลี้ยงหมูหลุมในสวนยาง นอกจากมีรายได้เพิ่มจากการขายแล้ว มูลของหมูที่เลี้ยงแบบหมูหลุม ใช้เป็นปุ๋ยให้พืชในสวน สามารถลดต้นทุนได้ปีละ 15,000 - 20,000 บาท
- 2) ปลูกกล้วย นอกจากจะขายผล หน่อกล้วย เพิ่มรายได้แล้ว ต้นกล้วยที่เก็บเกี่ยวผลแล้วนำไปเป็นวัตถุดิบหลักในการเลี้ยงหมูหลุม สามารถลดต้นทุนได้ ปีละ ไม่น้อยกว่า 10,000 บาท
- 3) เลี้ยงผึ้ง นอกจากการขายผลผลิตเพื่อเพิ่มรายได้แล้ว ช่วยในการผสมเกสรพืชในสวนให้สามารถให้ผลผลิตดี
- 4) ผลิตสารชีวภาพ เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชใช้เองทั้งจากคำแนะนำของทางราชการและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สามารถลดต้นทุน ปีละ ประมาณ 5,000 บาท

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : ปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว สวนยางพาราเพียงอย่างเดียว มาทำการเกษตรแบบผสมผสานตามศาสตร์พระราชา

2) การจัดการผลผลิต

มีการวางแผนการผลิตให้มีรายได้รายวัน จากผักกูด พืชผัก มะนาว รายสัปดาห์ จากการขายพันธุ์กล้วย พันธุ์ผักกูด รายเดือน จากการขายผลผลิตกล้วย ราย 3 เดือน จากการขายน้ำผึ้ง ราย 6 เดือน จากการขายสุกร และรายปี จากการขายปลา ลองกอง เป็นต้น

สร้างรายได้เพิ่ม จากเดิมรายได้จากสวนยางอย่างเดียว (10 ไร่) 108,000 บาท/ปี ปัจจุบัน ปรับเปลี่ยนการผลิต โดยโค่นยางพารา 3 ไร่ เพื่อปลูกพืชเสริมตามแนวทางเกษตรผสมผสาน ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 865,500 บาท/ปี

3) **การจัดการด้านการตลาด** : เนื่องจากการบริหารจัดการวางแผนการผลิตทำให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พ่อค้าแม่ค้ามารับซื้อถึงสวน นอกจากนี้มีการประชาสัมพันธ์ขายผลผลิต ต้นพันธุ์ ผ่านสื่อออนไลน์ จนเป็นที่สนใจของเกษตรกรทั้งในจังหวัดสงขลาและทั่วประเทศ ส่งผลให้มีการสั่งซื้อต้นพันธุ์ผ่านสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

จากความสำเร็จดังกล่าว สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ได้คัดเลือกให้สวนนายนิวัฒน์ เนตรทองคำ เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อให้ชุมชนใกล้เคียงได้เข้ามาเรียนรู้ และนำไปปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตร จากปลูกยางเพียงอย่างเดียว มาเป็นการเกษตรแบบผสมผสานส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรจากจังหวัดสงขลาและต่างจังหวัดทั่วประเทศได้มาศึกษาเรียนรู้เป็นจำนวนมากและต่อเนื่อง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ เป็นเกษตรกรมีอาชีพและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
ทำการเกษตรด้วยความภาคภูมิใจ ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดปัตตานี

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายดรอมา นามะบาชา
วัน เดือน ปีเกิด : 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2504
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 96 หมู่ที่ 6 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี
โทรศัพท์ : 08 1969 4915
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) เลือกทำเลปลูกในพื้นที่ที่มีดินดีและน้ำดี โดยเลือกปลูกทุเรียนในตำบลทรายขาว เพราะเป็นพื้นที่เชิงเขาที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มาก ในฤดูฝนน้ำฝนจะนำพาตะกอนดิน อินทรีย์วัตถุ ธาตุอาหาร จากบนภูเขาไหลมาสู่บริเวณเชิงเขาเบื้องล่าง ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะแก่การปลูกพืชโดยเฉพาะไม้ผล ส่งผลให้ผลผลิตมีรสชาติดี
- 2) เลือกใช้ทุเรียนพันธุ์ดี โดยใช้ต้นตอพันธุ์พื้นเมืองทรายขาวที่มีความแข็งแรง | ด้านทานโรคสูง รสชาติหวานมัน มีกลิ่นเฉพาะตัว และใช้กิ่งพันธุ์ (ทาบกิ่ง) ทุเรียนพันธุ์หอมทองที่นิยมปลูกในพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรรุ่นแรกนำต้นพันธุ์ที่ขยายพันธุ์ในภาชนะดินเผาจากเมืองนนทบุรี มาปลูกในพื้นที่
- 3) ใช้วิธีการปลูกแบบเสริมราก เพื่อความแข็งแรงด้านทานลม และมีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว ทำให้ลดผลกระทบความเสียหายของต้นทุเรียนที่อาจเกิดขึ้นได้จากพายุลมแรงในฤดูฝน
- 4) การปลูกแบบกึ่งธรรมชาติ โดยการรักษาวัวขี้วัว ทำให้รากวัวขี้ชอนไชยึดเกาะในดินทำให้ดินร่วนซุย ป้องกันหน้าดินถูกชะล้างพังทลาย ช่วยรักษาความชื้นในดินให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติ
- 5) ใช้ปุ๋ยเคมีสลับกับปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด เพื่อเป็นการผสมผสานระหว่างการให้ปุ๋ยเคมีที่ให้ธาตุอาหารอย่างรวดเร็ว และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับโครงสร้างดินและให้ธาตุอาหารยาวนานกว่า โดยหลังจากให้ปุ๋ยเคมี 2 สัปดาห์ เกษตรกรจะตัดหญ้ารอบทรงพุ่ม เพื่อให้หญ้าไปกลบปุ๋ยเคมี และย่อยสลายตามธรรมชาติ และให้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเป็นการปรับโครงสร้างดินให้ร่วนซุยเพิ่มธาตุอาหารอย่างช้าๆ ให้พืชนำไปใช้ได้ยาวนานกว่าปุ๋ยเคมี
- 6) ใช้วิธีการช่วยผสมเกสรทุเรียนในเวลากลางคืน เพื่อให้ทุเรียนติดผลดี และมีเนื้อเต็มฟู รูปทรงสวยตามตลาดต้องการ
- 7) ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันรักษาโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน
- 8) ไม่ตัดผลทุเรียนทั้งต้นในคราวเดียว แต่ใช้วิธีการตัดผลทุเรียนที่มีอายุการเก็บเกี่ยวเหมาะสม 3-4 ครั้ง เพื่อไม่ให้ต้นทุเรียนโทรม

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การเพิ่มผลผลิต

- 1) ใช้วิธีการปลูกแบบเสริมราก ทำให้ต้นทุเรียนโตเร็ว แข็งแรง ได้ผลผลิตดี และมีผลผลิตได้ยาวนาน ไม่ต้องปลูกซ้ำหลายรุ่น
- 2) ใช้วิธีการช่วยผสมเกสรทุเรียนในเวลากลางคืน ทำให้ทุเรียนติดผลดี และมีเนื้อเต็มพู ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 ลูกทุเรียนมีรูปทรงกลมสวยไม่บิดเบี้ยว ตรงตามความต้องการของตลาด
- 3) ใช้ปุ๋ยเคมีตามสูตรและช่วงเวลาตามคำแนะนำ โดยใช้สลับกับปุ๋ยอินทรีย์ ทำให้ลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้มาก อีกทั้งการรักษาวัวพืชไว้ยังเป็นการคงความชื้นในดิน สามารถลดต้นทุนการให้น้ำแก่ต้นทุเรียนได้

ด้านการลดต้นทุน

- 1) ใช้วิธีการปลูกทุเรียนแบบกึ่งธรรมชาติ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรผสมเองตามค่าวิเคราะห์ดิน ทั้งยังมีการรักษาวัวพืชไว้ เพื่อคงความชื้นและดินร่วนซุย ทำให้ต้นทุเรียนมีความสมบูรณ์ ลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมาก
- 2.) การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันรักษาโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน เป็นการเพิ่มจุลินทรีย์ธรรมชาติ ทั้งยังมีความปลอดภัยสูงต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามสูตรและช่วงเวลาตามคำแนะนำ โดยใช้สลับกับปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อการอนุรักษ์วัวพืชไว้รักษาความชื้นในดิน และการช่วยผสมเกสรทุเรียนในเวลากลางคืน เพื่อเพิ่มผลผลิต
- 2) **การจัดการผลผลิต** : ใช้วิธีการตัดผลทุเรียนที่มีอายุการเก็บเกี่ยวเหมาะสม 3 - 4 ครั้ง เพื่อไม่ให้ต้นทุเรียนโทรม และทำให้ได้ผลทุเรียนที่ไม่อ่อนและไม่แก่จนเกินไป
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : คัดเกรดทุเรียน เพื่อจำหน่าย ผ่านศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ทำให้ได้ราคาสูงกว่าราคาตลาด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาทุเรียนของตนเองและสมาชิกในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน ตำบลทรายขาว และสมาชิกผู้ผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ ให้ได้ผลผลิตเกรดพรีเมียมในนาม ทุเรียนทรายขาวพรีเมียมแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรได้เดินทางไปอบรมแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนในหลายๆ จังหวัด เป็นประจำตลอดปี

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นวิทยากรการพัฒนาคุณภาพทุเรียนหมอนทองทรายขาวพรีเมียม ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมแปลงใหญ่ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรปราดเป็เรื่อง กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพไม้ผล เป็นต้น ทำให้เกษตรกรข้างเคียงทั้งในตำบล อำเภอ จังหวัด ได้รับการปรับปรุงรูปแบบการดูแลสวนทุเรียนให้มีคุณภาพดีขึ้น

เจตนาภมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ เกษตรกรมีเจตนาภมณแน่วแนในการพัฒนาผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ มาตรฐาน มีรสชาติดี ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกรข้างเคียงอย่างเต็มความสามารถ เพื่อการผลิตผลผลิตทุเรียนที่ผู้บริโภคเชื่อถือในวงกว้าง ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดยะลา

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายดอกเลาะ สะตือบา
วัน เดือน ปีเกิด : 20 มีนาคม พ.ศ. 2505
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 4
สถานบันการศึกษา : โรงเรียนบ้านชีชี
ที่อยู่ : 101 หมู่ที่ 8 ตำบลบาโร๊ะ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
โทรศัพท์ : 08 1096 9047, 06 3081 1731
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การปลูกสละอินโตร่วมกับยางพารา
- 2) การแยกหน่อสละอินโตต้นตัวเมีย
- 3) การคัดเมล็ดพันธุ์สละอินโตที่ดี
- 4) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์
- 5) การใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1) การปลูกสละอินโตร่วมกับยางพารา เนื่องจากสถานการณ์ราคายางตกต่ำ และมีแนวคิดในการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สละอินโตจึงเป็นทางเลือกหนึ่ง เพราะความประทับใจในความอ่อนและความกรอบของเนื้อสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพที่มีร่มเงา จึงมีแนวคิดในการนำสละอินโตมาปลูกร่วมในสวนยางพารา โดยนำมาปลูกในระหว่างแถวยางพารา ในช่วงระยะห่าง 8 เมตร จะทำการปลูกสละอินโต จำนวน 3 ต้น

2) การแยกหน่อสละอินโตต้นตัวเมีย โดยการคัดเลือกหน่อที่แตกออกจากต้นสละอินโตต้นตัวเมียที่มีรากงอก มีใบอ่อน ตัดทางใบออกครึ่งทาง เพื่อลดการคายน้ำ ตัดแยกหน่อออกจากต้นแม่โดยใช้เหล็กคม นำไปชำในดินที่ขึ้นในที่ร่มใช้เวลา 2 เดือน สามารถนำขึ้นมาชำต่อในถุง เพื่อจำหน่าย หรือนำลงปลูกในดิน

3) การคัดเลือกพันธุ์สละอินโดที่ดีและการขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด โดยการคัดเลือกเมล็ดสละอินโดที่มีขนาดใหญ่ สมบูรณ์เต็มที่ จากต้นที่มีผลดกและรสชาติดี นำมาล้างให้แห้งประมาณ 7 วัน และนำมาเพาะลงถุงดำ วางในที่ร่มใช้เวลาประมาณ 8 เดือน จึงสามารถนำมาปลูกลงดิน

4) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ โดยการเดินระบบน้ำในแปลงสละอินโด และสูบน้ำจากบ่อปลาขึ้นมาใช้ ซึ่งจะมีการให้น้ำสละอินโดวันละ 1 - 2 ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ

5) การใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อลดต้นทุน โดยการนำเศษผักในแปลงมาทำปุ๋ยหมัก เพื่อใช้กับต้นสละอินโด การใช้ขี้ไก่ที่เลี้ยงไว้ในกระสอบมาวางไว้ทั่วแปลงสละอินโด และการผลิตน้ำหมักนมสด เพื่อนำมาใส่ให้ต้นสละในเดือนสุดท้าย จำนวน 3 ครั้ง ก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการจดบันทึกวันที่ทำการผสมเกสรแต่ละช่อ และวันเก็บเกี่ยวผลผลิตล่วงหน้า ซึ่งใช้ระยะเวลา 150 วัน นับจากวันที่ผสมเกสร เพื่อกำหนดปริมาณผลผลิตที่จะส่งให้ลูกค้า

2) **การจัดการผลผลิต** : เมื่อมีการเก็บเกี่ยวสละอินโดแล้ว จะดำเนินการจัดส่งให้ลูกค้าที่มีการส่งจองล่วงหน้าทันที ใช้การขนส่งด้วยเคอร์รี่ โดยปริมาณสละอินโดที่เก็บเกี่ยวจะสอดคล้องกับปริมาณที่ลูกค้าต้องการ

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ โดยการรับจองล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำ และมีลูกค้าใหม่ที่มาจากการบอกต่อ และมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าเป็นระยะ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ จากการศึกษา การเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงานที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จรายอื่นๆ และนำมาปรับใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรของตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต สินค้ามีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่าง มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ เปิดโอกาสให้เกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้และดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำให้เกิดการขยายผลอย่างรวดเร็ว และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

เจตนาภมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ภาวทำอาชีพการเกษตรตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสตูล

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายประเวช ทองดี
วัน เดือน ปีเกิด : 27 มกราคม พ.ศ. 2503
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างยนต์
สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยเทคนิคสตูล
ที่อยู่ : 82/2 หมู่ที่ 6 ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง
จังหวัดสตูล
โทรศัพท์ : 09 7326 7487
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) “ลดต้นทุนด้วยการขยายพันธุ์เอง” นายประเวช ทองดี มีแนวคิดในการทำการเกษตรว่า หากจะปลูกทุเรียนให้มีคุณภาพดี เรื่องพันธุ์ที่ดี เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากที่จะทำให้ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพ ดังนั้น จึงได้ใช้วิธีการขยายพันธุ์เอง เพื่อให้ได้พันธุ์ที่ตรงกับความต้องการและเป็นพันธุ์ที่แท้จริง ไม่ประสบปัญหาในการซื้อพันธุ์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา การทาบกิ่ง เป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ได้ต้นพันธุ์ดีซึ่งมีลักษณะทางสายพันธุ์เหมือนต้นแม่วิธีหนึ่ง โดยกิ่งพันธุ์ดีจะทำหน้าที่เป็นลำต้นของต้นทุเรียนใหม่ ส่วนต้นตอที่นำมาทาบติดกับกิ่งของต้นพันธุ์ดีจะทำหน้าที่เป็นระบบรากเพื่อหาอาหารให้กับต้นพันธุ์ดี วิธีการเลือกยอดพันธุ์ดี ควรเลือกยอดที่ยังไม่คลี่จากกิ่งกระโดง ความยาว 5 – 7 เซนติเมตร ข้อดีของวิธีการทาบกิ่ง/เสียบยอด ช่วยให้ได้ผลผลิตเร็วกว่าปกติอย่างน้อย 1 ปี

2) การใช้คว้นไฟไล่แมลง มาจากแนวคิดต้องการทำสวนไม้ผลให้ปลอดภัยจากสารพิษ ด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ของคว้นไฟไล่แมลง สามารถไล่แมลงประเภทปากดูดต่างๆ เช่น ผีเสื้อมวนหวาน และผีเสื้อกลางคืนชนิดอื่นๆ ตลอดจนยุง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีอื่นๆ เลย และผลพลอยได้จากการใช้คว้นไฟไล่แมลง คือ ทำให้สัตว์ชนิดอื่นๆ ไม่มาทำความเสียหายให้กับสวนอีกด้วย เช่น กระรอก ลิง เป็นต้น ข้อควรระวัง อย่าให้ความร้อนโดนรากไม้ จะทำให้ต้นทุเรียนเกิดความเสียหายได้

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : เน้นการดูแลเอาใจใส่สวนทุเรียนตลอดฤดูกาล ตั้งแต่การแต่งกิ่ง/ดอก/ผล การใส่ปุ๋ย การดูแลโรคและแมลง เป็นต้น ซึ่งสวนทุเรียนของตนเองได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ชนิดพืชทุเรียน

2) **การจัดการผลผลิต** : จำกัดปริมาณผลทุเรียน โดยพิจารณาการแบกรับน้ำหนักของกิ่งเป็นสำคัญ โดยในช่วงออกดอก ให้ตัดแต่งดอกที่อยู่ปลายกิ่งช่วงการติดลูก ให้เหลือลูกในปริมาณที่เหมาะสมกับขนาดกิ่ง และหลังจากที่ติดลูกแล้ว (ขนาดผลเท่ากับกำปั้น ซึ่งเป็นขนาดที่มีรูปทรงของผลแล้ว) ให้ค้ำตั้งลูกที่ไม่สมบูรณ์ รูปทรงบิดเบี้ยว สำหรับผลผลิตที่มีตำหนิ / สุกงอม จะนำมาแปรรูปด้วยการนำมาตากวน เกิดประโยชน์ความคุ้มค่ามากที่สุด

3) **การจัดการด้านการตลาด** : จำหน่ายผลผลิตด้วยตนเอง ด้วยการขายตรงหน้าบ้าน และบางส่วนขายให้กับพ่อค้าที่เข้ามาหาสวน ซึ่งในการขายแบบเหมาสวน ผลผลิตในสวนจะต้องมาจากการดูแลและการจัดการสวนที่ได้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผลผลิตได้ราคาประเมินที่สูง หากผลผลิตไม่มีคุณภาพจะไม่สามารถต่อรองราคาได้ นอกจากนี้มีแนวคิดเป็นจุดรวบรวมผลผลิตทุเรียน เพื่อนำไปขายในจุดที่มีราคาสูงอีกด้วย

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้อง ความรู้การเกษตรใหม่ๆ กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งองค์ความรู้จากอินเทอร์เน็ต ได้นำเอาวิธีการและเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้ในสวนของตนเองสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอควนกาหลงด้วยกัน เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ได้นำวิธีการปฏิบัติของตนเองไปขยายผลให้แก่ เกษตรกรรายอื่นๆ ในเวทีต่างๆ เนื่องจากตนเองมีตำแหน่งทางสังคมในงานอาสาหลายๆ ด้าน ทำให้ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสวนของตนเองเปิดให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไป ทั้งในและนอกสถานที่เข้ามาเรียนรู้ได้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ยึดหลักความรู้ของในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นสำคัญ เพราะความรู้ของพระองค์ท่านเป็นศาสตร์ที่นำมาใช้ในการเกษตรได้ครอบคลุมทุกด้าน สามารถนำมาเป็นแนวคิดและแนวทางในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเองได้อย่างดีที่สุดในที่สุด”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6
จังหวัดเชียงใหม่

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
▪ จังหวัดพะเยา	118
▪ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	120
▪ จังหวัดลำปาง	122
ด้านพืชผัก	หน้า
▪ จังหวัดเชียงใหม่	124
▪ จังหวัดแพร่	126
ด้านไม้ผล	หน้า
▪ จังหวัดน่าน	128
ด้านไม้ยืนต้น	หน้า
▪ จังหวัดเชียงราย	130
▪ จังหวัดลำพูน	132

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพะเยา

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางนันทิชา กันชัย
วัน เดือน ปีเกิด : 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2526
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยเทคนิคพะเยา
ที่อยู่ : 111 หมู่ที่ 1 ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์ : 09 5481 4830
ID Line : jjanaka1605
E-mail : Nuntichar_k@hotmail.com
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการนวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตร ใช้การปรับปรุงวิธีการผลิต จากเดิมทำการเกษตรแบบพืชเชิงเดี่ยว มาเป็นการเกษตรแบบผสมผสาน และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยลดค่าใช้จ่ายและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ซึ่งการผลิตพืชแต่ละชนิดนั้นผลิตด้วยกระบวนการที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และยังมีการใช้พื้นที่การเกษตรที่มีจำกัดได้อย่างคุ้มค่า ได้แก่ การนำต้นอะโวคาโดปลูกแซมภายในสวนเสาวรส และเมื่อเสาวรสมุดอายุการเก็บเกี่ยว จะเจริญเติบโตและมีความ

แข็งแรงพอสมควร ทำให้สามารถ
จะเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยไม่ต้องปล่อยให้
ให้พื้นที่ว่าง นอกจากนี้ยังได้ปลูก มะละกอ
และพืชผักต่างๆ ทั้งจำหน่ายและใช้เป็น
อาหารสำหรับ หมู ไก่ และเปิดในสวน
โดยไก่จะเลี้ยงปล่อยตามธรรมชาติ ทำให้ไข่แดงสีแดง
กว่าที่เลี้ยงในกรง ทั้งทดลองเลี้ยงหอยขมในกระชังร่วมกับการเลี้ยงปลา
เพื่อเป็นการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า สามารถสร้างรายได้ร่วมกันทั้ง 2 กิจกรรม

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** เสาวรส ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยหมักที่ทำเอง
จากมูลสัตว์และเศษพืชที่เหลือจากในสวน
- 2) **การจัดการผลผลิต :** มีการคัดเกรดในการจัดจำหน่าย
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** จำหน่ายผลผลิตแบบ online
และจำหน่ายให้โครงการหลวง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ให้แนวคิด ความรู้ คำแนะนำ แก่ผู้สนใจในการหันมาทำการเกษตร
รูปแบบเกษตรผสมผสาน โดยจะสละเวลาในการเข้าร่วมงาน และให้
ความร่วมมือกับชุมชนโดยตลอด

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ดิฉันเริ่ม กัด้าทำให้แตกต่าง ดีกษาดลัดนำการผลิต”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายอินทร์สร กาศวโรจน์กุล
วัน เดือน ปีเกิด : 26 สิงหาคม พ.ศ. 2505
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 331 หมู่ที่ 1 ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทรศัพท์ : 09 4735 7110
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1. การลดต้นทุนการผลิตโดยการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง และช่วยลดปัญหา
ดินเสื่อมโทรม
2. การทำน้ำหมักชีวภาพ ลดการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต
3. การปลูกหญ้าแฝก ช่วยเพิ่มความชื้นในแปลงพืชผลและปรับปรุง
บำรุงดิน ช่วยให้ดินชั้นล่างร่วนซุย รากสามารถดูดกินอาหารได้ง่าย
4. การปลูกพืชแบบผสมผสาน ช่วยให้มียาได้ตลอดปี ไม่มีปัญหา
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
5. การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตด้วย
เพราะจะได้ใช้ปุ๋ยใช้ยาตามความจำเป็นและความต้องการของพืช

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1. การลดต้นทุน การผลิตกาแฟ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
2. การเพิ่มคุณภาพดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก และการปรับสภาพบำรุงดิน การใช้ปุ๋ยพืชสด เช่น การปลูกปอเทือง
ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดต้นทุนการผลิตได้

ผลจากการดำเนินกิจกรรมการผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมา มีผลผลิตกาแฟเฉลี่ย 1,000 กิโลกรัม/ไร่ ปลูกสตอร์เบอร์รี่
จำนวน 1 ไร่ มีผลผลิตสตอร์เบอร์รี่เฉลี่ย 3,000 กิโลกรัม/ไร่ ปลูกถั่วแดง จำนวน 5 ไร่ มีผลผลิตถั่วแดง 150 ถัง

เฉลี่ย 360 กิโลกรัม/ไร่ และปลูกประเทียมจำนวน 5 ไร่ มีผลผลิตกระเทียมสด จำนวน 12,000 กิโลกรัม เฉลี่ย 2,400 กิโลกรัม/ไร่

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : วางแผนการปลูกพืชที่หลากหลาย เพื่อสร้างระบบนิเวศภายในไร่ให้เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดทั้งปี ภายใต้ระบบการทำเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agricultural Practice; GAP)

2) **การจัดการผลผลิต** : ดำเนินการตั้งแต่เก็บเกี่ยว หรือทำโปรเจค เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการวางแผนการตลาดไว้ล่วงหน้า เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต และนำผลผลิตมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยช่องทางในการจำหน่ายสินค้านั้นจะจำหน่ายสินค้าผ่านตลาดออนไลน์

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) หากเกิดปัญหาในการปฏิบัติและดำเนินงานจะสอบถาม ค้นคว้า ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ เอกสารวิชาการ ตลอดจนคู่มือต่างๆ จนรู้จริงทุกขั้นตอน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาที่ได้จากการทดลองและปฏิบัติด้วยตนเอง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) เป็นศูนย์เรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและหน่วยงานต่างๆ เดินทางมาศึกษาดูงาน และนำกลับไปปฏิบัติ โดยสามารถเพิ่มผลผลิตเกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน 1,270 ราย คิดเป็นเงินเฉลี่ยรายละ 500 บาท รวมเป็นเงินทั้งหมด 635,000 บาท

2) เป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

3) เป็นจุดเรียนรู้ด้านการปลูกกาแฟของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสบป่อง

4) เป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่หน่วยงานต่างๆ อาทิ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปางมะผ้า สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปางมะผ้า สำนักงานเกษตรอำเภอปางมะผ้า องค์การบริหารส่วนตำบลสบป่อง องค์การบริหารส่วนตำบลปางมะผ้า องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำลอด

5) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายทำการเกษตรกาแฟแปลงใหญ่

6) จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟแปลงใหญ่ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีแนวคิดใหม่ๆ คิดที่จะพึ่งพาตนเอง โดยการพึ่งปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ การศึกษาหาประสบการณ์การเรียนรู้การทำเกษตรแบบยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จนก่อให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ อาหาร ความสุข ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน อย่างแท้จริงและยั่งยืน ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดลำปาง

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางบุปผา หมดดี
วัน เดือน ปีเกิด : 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2519
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถานการศึกษา : โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ
ที่อยู่ : 167 หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านขอ
อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
โทรศัพท์ : 09 0465 7652
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2551

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) ในปี 2559-2560 ได้นำตัวอย่างดินมาตรวจวิเคราะห์หาค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) รวมทั้งตรวจหา ธาตุอาหารหลักในดิน โดยได้รับคำแนะนำจากสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดลำปาง ในการปรับสภาพดินให้มีความเป็นกลางเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชด้วยการเติมสารโดโลไมท์ลงไปในพื้นที่เพาะปลูก นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการปลูกปอเทืองเป็นปุ๋ยพืชสด ปลูกพืชหมุนเวียน และไถกลบตอซัง เป็นต้น มีการนำสารชีวภัณฑ์และน้ำหมักชีวภาพมาใช้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

2) คิดค้นเครื่องมือในการเพาะเห็ด เพื่ออำนวยความสะดวก เพิ่มกำลังการผลิต และลดต้นทุนการผลิต

3) การเลี้ยงปลาในกระชัง เลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์ เป็นการหลีกเลี่ยงความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัยหรือน้ำท่วมได้เป็นอย่างดี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1) คิดค้นเครื่องมือในการเพาะเห็ด เพื่ออำนวยความสะดวก เพิ่มกำลังการผลิต และลดต้นทุนการผลิต โดยการประดิษฐ์เตาึ่งแบบท่อซีเมนต์ สามารถนึ่ง

ก้อนเชื้อเห็ดได้ จำนวน 650 ก้อน/ครั้ง และทำการประยุกต์ด้วยการต่อท่อซีเมนต์ เพิ่มขึ้นอีก 1 เดคา ทำให้สามารถนั่งก้อนเชื้อเห็ดได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,300 ก้อน/ครั้ง

2) ใช้หลักการผันน้ำเข้านาข้าว โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ในพื้นที่ปลูกข้าวแบบไม่ต้องใช้เครื่องปั้มน้ำ

ด้านการบริหารจัดการ

การผลิต ปัจจุบันพื้นที่ทำการเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ระบบการจัดการและอนุรักษ์ธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ โดยถ่ายทอด ความรู้และประสบการณ์ การลงมือทดลองดู มีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยจำหน่าย ทั้งปลีกและส่งผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ยังพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการแปรรูปเห็ด เป็นแหนมเห็ด เห็ด 2 รส เห็ด 3 รส น้ำพริกเห็ด และข้าวเกรียบเห็ด สำหรับก้อนเห็ดเก่า ได้นำมาทำปุ๋ยหมัก ซึ่งกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้า และความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เริ่มต้นอาชีพด้านการเกษตรจากการศึกษาหาความรู้ด้านการเกษตรด้วยตนเอง ตามเอกสารและสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือวิชาการทางการเกษตร วารสารทางการเกษตร และอินเทอร์เน็ต จากนั้นจึงนำความรู้ที่ได้มารวบรวมจนกลายเป็นองค์ความรู้ในการทดลองปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเอง ต่อมาได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานเรื่องการเพาะเห็ดฟาง ณ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง หลังจากนั้นจึงเริ่มเพาะเห็ดฟางขายในหมู่บ้าน จาก 1 โรงเรือน ปัจจุบันสามารถขยายโรงเรือนได้ จำนวน 5 โรงเรือน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ศึกษาดูงาน โดยการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านไร่นาสวนผสมของชุมชน
3. เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
4. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่การพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองปาน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“จากแนวคิดการทำงานเรียนรู้ด้วยการฝึกหัด ปฏิบัติ เพื่อหวังการศึกษาหาเลี้ยงชีพ เพื่อชีวิตพัฒนา ใช้วิชาบริการงานสังคม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากนาข้าวเพียงอย่างเดียวมาทำไร่นาสวนผสม เนื่องจากราคาข้าวตกต่ำ โดยเริ่มต้นจากการเลี้ยงปลาในสระ เลี้ยงกบในกระชัง ฯลฯ ซึ่งได้น้อมนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในไร่นาสวนผสม และใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดเชียงใหม่

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายศิริ คำอ้าย
วัน เดือน ปีเกิด : 13 กันยายน พ.ศ. 2510
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 52/3 หมู่ที่ 4 ตำบลสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่
โทรศัพท์ : 08 9997 2665
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การนำเทคโนโลยีการผลิตแตงกวาญี่ปุ่นในโรงเรือนระบบพืชไร้ดิน (Soiless culture) ซึ่งเป็นการเกษตรที่สามารถดำเนินการได้ในพื้นที่จำกัด แต่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง สามารถคาดการณ์ผลผลิตได้แน่นอน โดยมีความสูญเสียน้อย เนื่องจากควบคุมปัจจัยการเจริญเติบโตได้เกือบทั้งหมด (น้ำ-ธาตุอาหาร-แสง-ศัตรูพืช) สามารถทำหมุนเวียนได้ถึง 4 รอบต่อปี และสามารถควบคุมคุณภาพของผลผลิตได้เกือบ 100 %
- 2) การทำระบบถัง ถังปุ๋ย การทำระบบสายน้ำหยด ควบคุมการปิด - เปิด โดยระบบอัตโนมัติ
- 3) การออกแบบรถขนาดเล็ก โดยใช้เครื่องยนต์มอเตอร์ไซด์ เพื่อใช้ปฏิบัติงานในระหว่างร่องแปลง
- 4) การออกแบบรถยกถังโดยระบบไฮดรอลิกขนาดเล็ก สำหรับใช้ยกตัว เพื่อปฏิบัติงานในการตัดแต่งกิ่ง มัด - โยงกิ่งแตงกวาญี่ปุ่นในโรงเรือน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ไวขึ้น และลดแรงงานลงได้ 75 % (ใช้แรงงานเพียง 1 คน จากเดิมใช้ 4 คน)

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) จัดการวัสดุปลูก (กาบมะพร้าว) จนสามารถใช้งานได้ 3 - 4 รอบ ทำให้ประหยัดต้นทุนได้ถึง 25%
- 2) การประยุกต์ใช้สารชีวอินทรีย์ในการป้องกันการระบาดของศัตรูพืช เพื่อลดการใช้สารเคมีในการผลิตได้ถึง 50 %
- 3) การประยุกต์ใช้ระบบติดตามสถานการณ์ฟาร์มผ่านทางแอปพลิเคชันทาง Smart Phone ผ่านกล้อง CCTV และเครื่องวัดอุณหภูมิ-ความชื้นการส่งการทางไกล เพื่อให้หน้าและจัดการความชื้นในโรงเรือน

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาดในลักษณะ Contract Farming ได้ตลอดปี อย่างแม่นยำทั้งวันผลิตและวันเก็บเกี่ยว มีการควบคุมปัจจัยการผลิตตามการเจริญเติบโตของพืช ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่ประดิษฐ์คิดค้น เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการผลิตในฟาร์มของตนเองได้เหมาะสม และการให้ความสำคัญกับการติดตามสถานการณ์ในฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ จึงสามารถแก้ไขปัญหาปรับแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้ทันทั้งที่ ทำให้ผลผลิตไม่เสียหาย
- 2) **การจัดการผลผลิต** : การเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาอายุที่เหมาะสม การคัดเกณฑ์ตามมาตรฐาน การทำความสะอาดและการบรรจุภัณฑ์ที่พร้อมส่ง และการใช้รถห้องเย็นในการขนส่ง เพื่อรักษาคุณภาพความสดใหม่จนถึงมือผู้บริโภค
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : ผลิตโดยเน้นให้ได้ผลผลิต 80% เป็นผลผลิตเกรด A สำหรับบริษัทที่ทำสัญญารับซื้อคืน (Contract Farming) ผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ 10% จะไม่จำหน่ายในตลาดใดๆ ให้เสียชื่อเสียง ส่วนผลผลิตที่คุณภาพดีแต่ขนาดไม่ได้อีก 10% จำหน่ายในตลาดเกษตรกร ตลาดชุมชน เพื่อให้ผู้บริโภคในชุมชนได้มีโอกาสบริโภคในราคาถูก

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ได้เป็นเกษตรกรต้นแบบการเรียนรู้ด้านการปลูกแตงกวาญี่ปุ่นในระบบพืชไร้อิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เกิดการขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ผลิตเป็นอาชีพ จำนวน 25 แปลง ในอำเภอสีกันกำแพง และอำเภอใกล้เคียง

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **ต้อง** การสร้างมาตรฐานและพิสูจน์ให้เห็นว่า การเกษตรยุคใหม่ ต้องสามารถทำได้ง่ายๆ โดยการใช้เทคโนโลยีแทนการใช้แรงงานการเกษตรไม่เห็น้อย่าง มีแต่ขุดดินขุดทราย แต่เป็นอาชีพที่ **Smart** น่าสนใจ ดึงดูดใจเกษตรกรยุคใหม่ การเกษตรยุคใหม่ ต้องสร้างรายได้ที่ดี มีนุ่น ร่ำรวยได้ เพราะเป็นการผลิตอาหารเลี้ยงโลก การเกษตรเป็นอาชีพที่มีเกียรติเป็นอาชีพที่ทันสมัย ได้รับการยอมรับจากสังคม ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดแพร่

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายวันชัย โพธิ์ศรีทอง
วัน เดือน ปีเกิด : 28 มีนาคม พ.ศ. 2499
การศึกษา : ปริญญาตรี (ภาคสมทบ) สาขาไฟฟ้า
สถาบันการศึกษา : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่อยู่ : 128/4 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองม่วงไข่
อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
โทรศัพท์ : 09 0052 7251
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

เน้นการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เทคโนโลยีเด่นที่ใช้ คือ การบริหารจัดการฟริกปลอดภัย มีการแก้ไขปัญหาการผลิตฟริกด้วยวิธีใหม่ๆ และประยุกต์ใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม เช่น การลดต้นทุนการผลิตฟริก โดยการใช้ระยะปลูกที่เหมาะสม การตัดแต่งกิ่งฟริกในง่ามแรก และการผลิตสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการควบคุมโรคแมลงศัตรูฟริกทดแทนการใช้สารเคมี ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา/บิวเวอเรีย/เมตตาไรเซียม เชื้อแบคทีเรียบราซิลลัส ทูริงเยนซิส/บราซิลลัส ซับทิลิส และสเตรปโตมัย 87 ตลอดจนการใช้กับดักกาวเหนียว กับดักผีเสื้อ และกับดักแมลงวันผลไม้ นอกจากนี้ยังใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการไล่แมลงศัตรูฟริก โดยการใช้ลูกเหม็น

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ได้แก่ หว่านปอเทือง อัตรา 5 กิโลกรัม/ไร่ และสลับกับหว่านถั่วเขียว อัตรา 5 กิโลกรัม/ไร่ หลังหว่าน 40 - 45 วัน หรือเมื่อออกดอกทำการไถกลบก่อนการเตรียมแปลงปลูกฟริก จะช่วยทำให้ดินร่วนซุย ลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยลงได้ 400 บาท/ไร่
- 2) การดูแลรักษาฟริก โดยการปลูกฟริก 2 - 3 แถวต่อแปลง และตัดแต่งกิ่งฟริกในง่ามแรก หลังปลูกได้ประมาณ 30 วัน เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งแย่งอาหารจากลำต้นหลัก และเป็นการทำให้ทรงพุ่มฟริกโปร่ง อากาศถ่ายเทดี แสงแดดส่องทั่วถึง ช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดการแพร่กระจายของโรคและแมลงศัตรูฟริก และยังช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอีกด้วย

3) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยการใช้วิธีผสมผสาน เช่น การใช้กับดักกาวเหนียว การใช้กับดักมีลื่อกลางคืน การใช้ลูกเหม็น การใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อช่วยลดจำนวนการเกิดโรคและแมลงศัตรูพริก ทำให้โอกาสเกิดการระบาดของแมลงศัตรูพริกลดน้อยลง และช่วยลดการใช้สารเคมี

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีแนวทางการทำการเกษตรที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม มีการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ก่อนการผลิต เพื่อฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูก และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์ต่างๆ ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพริกแทนการใช้สารเคมี ทำให้มีผลผลิตเฉลี่ย 4.5 ตัน/ไร่

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการแก้ไขปัญหาการผลิตพริกด้วยวิธีใหม่ๆ และประยุกต์ใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม เช่น การลดต้นทุนการผลิตพริก ด้วยการปลูกในระยะที่เหมาะสม การตัดแต่งกิ่งพริกในงามแรก และการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในการควบคุมโรคแมลงศัตรูพริกทดแทนการใช้สารเคมี การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการไล่แมลงศัตรูพริก ด้วยการใส่ลูกเหม็น และมีการรวมกลุ่มสมาชิกฯ จัดทำแปลงพริกกลุ่มศัตรูพืช

3) **การจัดการด้านการตลาด** : เลือกปลูกพริกที่เหมาะสมกับการแปรรูป และเป็นที่ต้องการของตลาด มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกหนองม่วงไข่ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง และสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนต่างๆ ด้วย

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เป็นแกนนำเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาพริกของอำเภอหนองม่วงไข่ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วงไข่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาพริกภายใต้วิสัยทัศน์ “พริกปลอดภัย หนองม่วงไข่เข้มแข็ง” โดยมีแนวทางการบริหารจัดการพริก คือ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีความปลอดภัยได้มาตรฐาน และการเพิ่มมูลค่าด้วยการแปรรูปพริกรวม

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

นายวันชัย โพธิ์ศรีทอง ได้รับการคัดเลือกให้เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของอำเภอหนองม่วงไข่ เป็นผู้นำในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกรายอื่นๆ เข้ามาเรียนรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหนองม่วงไข่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้มีแนวทางปฏิบัติในการลดต้นทุนการผลิต และมีกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย ตลอดจนการบริหารจัดการด้านการตลาดอย่างเป็นระบบ โดยได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกหนองม่วงไข่ขึ้น ตั้งแต่ปี 2557 ปัจจุบันมีสมาชิก 300 คน ถือได้ว่าเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งและเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการพริกปลอดภัยของอำเภอหนองม่วงไข่

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ต้องการประกอบอาชีพการเกษตรอย่างภาคภูมิใจ
โดยยึดถือปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดน่าน

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายรัฐภูมิ ชันสลี
วัน เดือน ปีเกิด : 5 สิงหาคม พ.ศ. 2508
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานบันการศึกษา : โรงเรียนปัว
ที่อยู่ : 230 หมู่ที่ 3 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน
โทรศัพท์ : 08 0131 4725
Facebook : รัฐภูมิ ชันสลี
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การตัดแต่งกิ่งให้แสงถึงดิน ทำให้ติดดอกได้ง่าย และไม่เป็นที่สะสมของแมลง และเชื้อรา
- 2) การวางแผนการผลิตให้ผลผลิตออกเดือนเมษายน และเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังฤดูการผลิตเดือนพฤษภาคม

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การผลิตและใช้ปุ๋ยจากกิ่งและใบมะม่วงที่ถูกตัดออกจากการตัดแต่งกิ่ง
- 2) การใช้ถุ่คาร์บอนในการห่อมะม่วง 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ใช้กับพันธุ์น้ำดอกไม้ ครั้งที่ 2 ใช้กับมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์จะทำให้ผิวเปลือกสีสวยและมีความสม่ำเสมอ

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : เน้นเรื่องการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด มีการตัดแต่งกิ่ง และเน้นการใช้ปุ๋ยหมักจากเศษใบและกิ่งมะม่วง โดยลดการใช้ปุ๋ยเคมี

2) **การจัดการผลผลิต** : ผลผลิตที่ได้คุณภาพส่งออกต่างประเทศ ส่วนที่ตกเกรดจะส่งโรงงานที่จังหวัดปทุมธานี และเพชรบูรณ์

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง เป็นวิสาหกิจชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกตำบลปากกลาง เพื่อกำหนดราคาเองโดยสมาชิก และมีการนำผลผลิตมะม่วงไปจำหน่ายทั้งตลาดภายใน และต่างจังหวัด

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

สนใจและใฝ่หาความรู้ ด้วยการเรียนรู้ด้วยตัวเองตลอดเวลา จากการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์จากเกษตรกรที่ทำงานมะม่วงด้วยกัน การค้นคว้าความรู้จากอินเทอร์เน็ต และมีการจดบันทึกข้อมูลตลอดกระบวนการผลิต และยังได้รับคัดเลือกเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกตำบลปากกลาง และเป็นสมาชิกสมาคมชาวสวนมะม่วงในการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สถานการณ์การผลิต ช่วงเวลาการผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) เป็นที่ตั้งของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกตำบลปากกลาง จึงทำให้เป็นศูนย์เรียนรู้ แนะนำให้ความรู้แก่เกษตรกรที่สนใจปลูกมะม่วง และเริ่มทำการปลูกมะม่วง นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับหน่วยงานต่างๆ อีกด้วย

2) การจัดการสวนมะม่วงเป็นแปลงเรียนรู้ต้นแบบให้กับสมาชิก และเกษตรกรที่สนใจ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีอาชีพที่เป็นอิสระ ลดการเข้าไปทำงานในเมืองของคนในชุมชน ด้วยการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ครอบคลุมรอบอุ้น และเป็นที่พักของชุมชน ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดเชียงราย

ด้านไม้ยืนต้น (กาแฟ)

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายอภิรุณ คำปิ่นคำ
วัน เดือน ปีเกิด : 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 170 หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เจดีย์ใหม่
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ : 09 6761 7132
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ใช้หลักการอยู่ร่วมกันของธรรมชาติ การเกี่ยวหนุนระหว่างพืชเศรษฐกิจและธรรมชาติ โดยทำเป็นเกษตรอินทรีย์

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ในการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ โดยเฉพาะกาแฟซึ่งเป็นพืชเฉพาะถิ่น กาแฟจะเจริญเติบโตได้ดีต้องมีร่มเงา และการทำเป็นกาแฟอินทรีย์จะทำให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย มีกลิ่นของธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีราคาสูงกว่าการปลูกโดยใช้สารเคมี

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : เพาะกล้ากาแฟเอง ซึ่งจะเป็นพันธุ์อาราบิก้า ปลูกแซมในพื้นที่ป่า โดยไม่ใช้สารเคมี คอยตัดหญ้า นำมาคลุมโคนต้น โดยให้ห่างจากโคนต้นประมาณ 10 เซนติเมตร ซึ่งจะช่วยรักษาความชื้นในดินได้ หากความชื้นในดินมีเพียงพอไม่จำเป็นต้องให้น้ำ และการย่อยสลายของใบไม้จะเป็นอินทรีย์วัตถุคืนสู่ผืนดิน กาแฟจะให้ผลผลิตจากการปลูกเมื่อต้นกล้าอายุ ไม่น้อยกว่า 1 ปี และเมื่อกาแฟมีความสูงประมาณ 1 เมตร ให้ตัดยอด

คงความสูงประมาณ 75 เซนติเมตร และเลือกตัดกิ่งแขนงให้คงไว้เฉพาะแขนงที่มีความแข็งแรง โดยกาแฟจะเริ่มให้ผลผลิต ในปี 3 การดูแลจะคอยตัดแต่งกิ่งไม่ให้สูงเกินไป ปุ๋ยที่ใช้จะเป็นมูลสัตว์เท่านั้น เพราะเป็นการปลูกกาแฟอินทรีย์

2) การจัดการผลผลิต : การเก็บเมล็ดกาแฟจะใช้แรงงานคนเก็บ จำหน่ายกาแฟเข้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยกลุ่มจะรับนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูป เพื่อให้ได้สารกาแฟที่ดี คงรสชาติของเมล็ดกาแฟ ล้างขัดเมือกด้วยน้ำสะอาด ก่อนนำไปตากจนเมล็ดกาแฟมีความชื้นประมาณ 13 %

3) การจัดการด้านการตลาด : เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟอินทรีย์รักษาป่าบ้านขุนลาว จะซื้อขายในกลุ่ม โดยมีมูลนิธิสายใยแผ่นดินช่วยในการทำการตลาด

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ศึกษาเรียนรู้จากทุกภาคส่วนราชการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดในกลุ่มของตนเอง ซึ่งในกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จะมีเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟอินทรีย์รักษาป่าในภาคเหนือ ให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

รวมกลุ่มเกษตรกรในชุมชน จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนบริหารทุน เครื่องจักร การตลาดร่วมกัน มีข้อตกลงที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับให้กับสมาชิก ทำให้ปัจจุบันกลุ่มมีความเข้มแข็งได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรในการแปรรูปจากหน่วยงานของรัฐ และการประสัมพันธ์การตลาดจากหน่วยงานทั้งองค์กรรัฐและเอกชน ทำเกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักของชุมชน จึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาการเกษตร โดยอาศัยหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำกรเกษตรให้มีความเหมาะสมอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ และสร้างอาชีพที่มั่นคง สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เห็นและเกิดความรักในภูมิปัญญาและอาชีพการเกษตร”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดลำพูน

ด้านไม้ยืนต้น

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายธีรวัจน์ จักรแก้วรังสี
วัน เดือน ปีเกิด	: 4 เมษายน พ.ศ. 2507
การศึกษา	: ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ที่อยู่	: 111 หมู่ที่ 8 ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
โทรศัพท์	: 09 4757 4299
ID Line	: ชี:ย้าย สอนไผ่บงหวาน
Facebook	: ชี:ย้าย สอนไผ่บงหวาน ลำพูน
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การจัดการไผ่บงหวานให้ออกตลอดปี ได้แก่ การตัดแต่งกิ่งไผ่บงหวาน การให้น้ำและปุ๋ย และการคลุมโคนต้นไผ่
- 2) การขยายพันธุ์ไผ่บงหวานให้แข็งแรง และมีอัตราการรอดสูง ได้แก่ การขยายจากต้นแม่พันธุ์ และการจัดการโรงเรือนเพาะชำ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การจัดการไผ่บงหวานให้ออกหน่อตลอดทั้งปี สร้างมูลค่าเพิ่ม ป้องกันการล้นตลาดช่วงหน่อไม้ในป่าออกสู่ตลาดช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม
- 2) การแปรรูปหน่อไม้เพิ่มมูลค่า ได้แก่ หน่อไม้บวชชี แกงเผ็ดหน่อไม้ ผัดกระเพราหน่อไม้ ส้มตำหน่อไม้สด ทำเมนูอาหารได้หลากหลาย
- 3) การนำองค์ความรู้การขยายพันธุ์ไผ่บงหวาน มาสร้างรายได้เสริม

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมี ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค การคลุมโคนต้นด้วยแกรบดำ เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้ดิน
- 2) **การจัดการผลผลิต** : การผลิตหน่อไม้ ลำงและทำความสะอาด แพ็กใส่ถุงพลาสติก และเก็บไว้ในตู้เย็นรอการจำหน่าย
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : ขายหน้าฟาร์ม วันละ 25 - 30 กิโลกรัม และส่วนหนึ่งขายผ่านอินเทอร์เน็ต

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) เป็นจุดดูงานการทำไม้บงหวานของเทศบาลตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
- 2) สร้างเฟสบุ๊กเพจ ชีะย้าย ไม้บงหวานลำพูน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรรายอื่นๆ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นจุดดูงานการทำไม้บงหวานของเทศบาลตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
- 2) สร้างเฟสบุ๊กเพจ ชีะย้าย ไม้บงหวานลำพูน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรในพื้นที่และรายอื่นๆ
- 3) เป็นแปลงเรียนรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

เจตนาารมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

// เพื่อสร้างแหล่งอาหารให้ครอบครัว และชุมชน

- 1) การผลิตหน่อไม้บงหวานที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และราคายุติธรรม
- 2) สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวอย่างยั่งยืน
- 3) การผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม //

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 7
จังหวัดนครราชสีมา

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
▮ จังหวัดนครราชสีมา	136
▮ จังหวัดยโสธร	138
▮ จังหวัดสุรินทร์	140
▮ จังหวัดอุบลราชธานี	142
▮ จังหวัดอำนาจเจริญ	144
ด้านข้าว	หน้า
▮ จังหวัดศรีสะเกษ	146
ด้านพืชไร่	หน้า
▮ จังหวัดบุรีรัมย์	148
ด้านไม้ผล	หน้า
▮ จังหวัดชัยภูมิ	150

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายนิพนธ์ เปลี่ยนกลาง
วัน เดือน ปีเกิด : 7 ธันวาคม พ.ศ. 2500
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 11 หมู่ที่ 3 ตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์ : 08-1264-5943
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) การใช้ปุ๋ยจากมูลหมูหลุม เริ่มจากขั้นตอนการเลี้ยงหมูหลุม โดยขุดดินให้ลึก 1.5 เมตร โดยไม่ต้องรองพื้นด้วยปูน จากนั้นก่ออิฐบล็อกขึ้นมาเป็นคอกขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร แล้วทำรั้วเหล็กด้านบนสูงประมาณ 60 เซนติเมตร ซึ่งในหลุมสามารถเลี้ยงหมูได้ 6 ตัว เฉลี่ยหมู 1 ตัว ใช้พื้นที่ 1 ตารางเมตร รองพื้นด้วยการเทแกลบดิบและเกลี่ยให้ทั่วหลุมให้หนาประมาณ 30 เซนติเมตร แล้วใช้ดินกั้นหลุมที่ปนละเอียดแล้วโรยทับหน้าแกลบดิบหนาประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร หว่านเกล็ดทะเลชนิดเม็ดจำนวน 500 กรัม ให้ทั่วผิวดิน ซึ่งเกล็ดจะช่วยดับกลิ่น และทำลายเชื้อโรคต่างๆ โดยทำสลับกันไปแบบนี้ 3 ชั้น โดยในแต่ละชั้นต้องมีการรดน้ำหมักจุลินทรีย์อัตรา 0.5 ลิตรต่อน้ำ 10 ลิตร เพื่อป้องกันกลิ่นและแมลงวันจากมูลหมูหลุม จากนั้นนำลูกหมูน้ำหนักตัวประมาณ 20 กิโลกรัม จำนวน 4 - 6 ตัว ลงเลี้ยงในหลุม โดยให้อาหารสำเร็จรูปสำหรับลูกหมูในช่วง 2 เดือนแรก และให้อาหารสำหรับการขุนหมูหลุมในช่วง 3 - 4 เดือน เมื่อครบระยะเวลา 4 เดือนหลังจากจำหน่ายหมูหลุมเรียบร้อยแล้ว จะนำเอามูลหมูหลุมออก เรียกว่า ปุ๋ยหมักมูลหมูหลุม ส่วนที่เหลือบริเวณใต้พื้นหลุมจะมีน้ำหมักเหลืออยู่ในหลุม ประมาณ 100 - 200 ลิตร เรียกว่า น้ำหมักจากมูลหมูหลุม ซึ่งสามารถนำไปผสมกับน้ำในอัตรา 1 ต่อ 20 ลิตร เพื่อเป็นปุ๋ยน้ำนำไปฉีดพ่นข้าว มะนาว และมันสำปะหลังได้ทุกๆ 15 วัน/ครั้ง ซึ่งจะทำให้พืชเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และได้ผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น

2) มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาที่ไม่เหมาะสมมาปลูกมะขามเทศพันธุ์เพชรโนนไทย เนื่องจากพื้นที่อำเภอโนนไทยเป็นพื้นที่ดินเค็ม ไม่เหมาะกับการทำนา จึงได้เปลี่ยนมาปลูกมะขามเทศ โดยการขุดร่องสวน และปล่อยน้ำในร่องสวนเพื่อเลี้ยงปลาในแปลง เพื่อเป็นรายได้ระหว่างที่รอให้ผลผลิตจากมะขามเทศพร้อมเก็บเกี่ยว โดยอาหารที่ใช้เลี้ยงปลานั้น นอกจากจะใช้อาหารสำเร็จรูปแล้ว ยังให้หญ้าเนเปียร์บดที่ปลูกอยู่ในสวนร่วมด้วย

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มูลหูลุม 1 หลุมจะได้ปุ๋ยหมักประมาณ 4,200 กิโลกรัม ต่อช่วงเวลาการเลี้ยง 4 เดือน เมื่อนำมาใช้ในมะนาววงบ่อซีเมนต์ จะใส่ได้ประมาณ 5-10 ไร่ โดยการใช้ปุ๋ยหมักจากมูลหูลุม จะช่วยให้ดินร่วนซุยเหมาะกับการขยายตัวของรากแก้ว รากแขนงและรากฝอยของมะนาวสามารถหาอาหารได้เป็นอย่างดี ทำให้ลำต้นมีรากเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในระยะเวลา 8 เดือน สามารถบังคับให้ออกดอกและติดผลได้

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การเลี้ยงหูลุม และนำปุ๋ยหมักจากมูลหูลุม มาใช้กับพืชชนิดต่างๆ ภายในสวน ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการผลิต และสามารถนำไปใช้บำรุงดินได้เป็นอย่างดี โดยเน้นการผลิตที่ปลอดภัย

2) **การจัดการผลผลิต** : วางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

3) **การจัดการด้านการตลาด** : จำหน่ายผลผลิตหลากหลายช่องทางทั้งจำหน่ายด้วยตนเองภายในฟาร์ม และประสานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย เพื่อจำหน่ายผลผลิต

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในพื้นที่

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

สวนของนายนิพนธ์ เปลี่ยนกลาง เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของอำเภอโนนไทย ในแต่ละวันจะมีหน่วยงาน และเกษตรกรที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการทำเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงหูลุม การทำปุ๋ยหมัก การปลูกมะนาวในบ่อซีเมนต์ การปลูกมะขามเทศ การปลูกข้าวโพดเมล็ดพันธุ์ โดยนายนิพนธ์ เปลี่ยนกลาง จะเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในฐานต่างๆ ภายในสวน

เจตนาารมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ เพื่อทำเป็นแปลงเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยี การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตในสภาพแล้ง ดินเค็ม ให้แก่เกษตรกรในอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดยโสธร

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางไพรวลัย จอกน้อย
วัน เดือน ปีเกิด : 20 เมษายน พ.ศ. 2518
การศึกษา : ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ที่อยู่ : 51 หมู่ที่ 3 บ้านนาดี ตำบลโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว
จังหวัดยโสธร
โทรศัพท์ : 18 6156 2977
ID Line : 1861562977
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรปราดปรี่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ได้นำอมน้ำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่ เพื่อเป็นแนวทาง แนวคิด สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ คือ การวางแผนในการทำเกษตร ให้เกิดระบบในแปลงงาน ให้มีอยู่มีกินมีใช้ สร้างรายได้ ใช้หลักภูมิปัญญา ท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีอยู่เชื่อมโยงพัฒนาเกษตรแผนใหม่ ประยุกต์ใช้ในแปลงการเกษตร ปลูกพืชที่มีความหลากหลาย 3 ระดับ ให้สามารถเกื้อกูลกันได้

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ใ กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการพื้นที่ โดยการแบ่งพื้นที่ 12 ไร่ ปลูกข้าว 3 ไร่
ขุดสระ 3 ไร่ ปลูกพืชผสมผสาน 5 ไร่ ที่อยู่อาศัย โรงเรือน เลี้ยงสัตว์ 1 ไร่

ก่อให้เกิดระบบในแปลง ทำให้เกิดความเหมาะสมและสะดวกมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนผังแปลง วางระบบน้ำในแปลง เพื่อให้มีน้ำใช้ตลอดฤดูกาลผลิต ประหยัดเวลา พืชออกสม่ำเสมอ ได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมาย มีการจัดทำแผนการผลิต พืชสามารถออกได้ตลอดทั้งปี มีรายได้สม่ำเสมอ มีการลดต้นทุนการผลิต ใช้หลักการหมักดิน ใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยคอก เศษพืช ทำปุ๋ย ให้เกื้อกูลกันกับวนเกษตร ก่อให้เกิดดินที่สมบูรณ์

138

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตและปลูกพืชในแปลง ปลูกแบบเกษตรผสมผสาน และยึดหลักการแบ่งพื้นที่ตามแนวทฤษฎีใหม่ ไม่ใช้สารเคมี ทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิต ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ให้สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกัน วางแผนการผลิตให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดทั้งปี และมีการผลิตที่ครบวงจรตั้งแต่ ต้นน้ำ - ปลายน้ำ (การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย)

2) **การจัดการผลผลิต** : การทำเกษตรผสมผสาน จะมีผลผลิตที่หลากหลายจากการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ทั้งเมล็ดพันธุ์ ต้นพันธุ์ การขยายพันธุ์พืชเพาะกล้าฟริก กล้าผักอื่นๆ ตามที่ตลาดต้องการ ปักชำ ตอนกิ่งมะนาว แยกหน่อกล้วย ทำปฏิทินการปลูกพืชให้เหมาะสมตามฤดูกาลตลาด 12 เดือน

3) **การจัดการด้านการตลาด** : วางแผนการผลิต โดยใช้ตลาดนำการผลิต มีผลผลิตหมุนเวียนจำหน่ายตลอดทั้งปี จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ภายในสวนลูกค้าประจำในชุมชน ตลาดทั่วไป และผู้มาศึกษาดูงานในสวน

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต (www.google.com) และหนังสือ และนำมาลงมือปฏิบัติและพัฒนาด้วยตนเอง

2) การเข้าร่วมอบรมหลักสูตรต่างๆ และศึกษาดูงานกับหน่วยงานราชการ

3) การเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

4) เข้าร่วมเป็นเกษตรกรต้นแบบ ที่น้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวปฏิบัติในโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5) เป็นศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นวิทยากรด้านการเกษตรให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร เป็นจุดเรียนรู้ให้กับชุมชน ทั้งเกษตรกรมาติดต่อขอความรู้ด้วยตนเอง และมีหน่วยงานต่างๆ มาขอดูงานเป็นประจำ เป็นแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ และการนำผลผลิตทางการเกษตรไปช่วยในการจัดงานเทศกาลต่างๆ ในชุมชน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ใช้” มัน ซื่อสัตย์ มันคงในสิ่งที่ เป็น ทำให้เห็นได้ประจักษ์
ไม่ได้สูงเพียงฟ้า แต่รู้ค่าของดิน เลี้ยงครอบครัวพออยู่พอกิน”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสุรินทร์

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นางวาจูนี บุคดาหลู
วัน เดือน ปีเกิด : 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2522
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการบัญชี
สถาบันการศึกษา : พงษ์สวัสดิ์พัฒนศึกษา
ที่อยู่ : 31 หมู่ที่ 3 ตำบลตากง อำเภอสังขะ
จังหวัดสุรินทร์
โทรศัพท์ : 09 3457 9387
ID Line : 0934579387
Facebook : Wathinee Booddahloo
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) ทำเกษตรผสมผสาน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการผลิตแบบหลากหลายให้เกื้อกูลกัน
- 2) การปลูกพืชอินทรีย์ โดยนำปุ๋ยจากการเลี้ยงหมูหลุม กระบือ ไก่ มาใช้เป็นปุ๋ยในการผลิตพืชผัก และนาข้าว เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยการผลิตข้าวอินทรีย์ พร้อมแปรรูปข้าวจำหน่าย
- 3) การเลี้ยงจิ้งหรีด จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง และแปรรูปจำหน่าย วัสดุเหลือจากการเลี้ยงนำมาใช้เป็นปุ๋ยปรับปรุงดิน มูลจิ้งหรีดนำมาเลี้ยงปลากินพืช ขุยมะพร้าวจากการเพาะจิ้งหรีดนำมาเพาะพันธุ์ไม้ขยายพื้นที่ป่าชุมชน
- 4) การเลี้ยงปลา โดยให้อาหารจากวัสดุเหลือใช้ เช่น เศษพืชผัก และใช้แสงไฟส่องแมลงมาเป็นอาหารปลา
- 5) ในช่วงฤดูแล้ง ทำการปลูกพืชตระกูลถั่ว โดยค้ำนึ่งถึงพืชที่ใช้น้ำน้อย และเป็นพืชที่ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน
- 6) การใช้เครื่องหยอดข้าว แปรรูปข้าว เครื่องทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

สามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่าของผลผลิต การผลิตแบบหลากหลายให้เกื้อกูลกัน โดยใช้การเกษตรผสมผสาน มาปรับใช้กับครัวเรือน และชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : เริ่มต้นจากการผลิต การแปรรูป ไปจนถึงจำหน่ายเอง โดยทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครอบครัว ซึ่งมีกิจกรรมดังนี้ การปลูกผัก ไม้ผล เลี้ยงจิ้งหรีด เลี้ยงหมูหลุม กระบือ ไก่ ปลูกอ้อย เลี้ยงปลา และทำนา เป็นการพึ่งพาตนเอง ในการประกอบอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ สร้างความเข้มแข็ง ให้ครอบครัว สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเป็นแบบอย่างให้บุตร ธิดา ญาติพี่น้อง และเกษตรกรในพื้นที่

2) **การจัดการผลผลิต** : การวางแผนการผลิตและการตลาด โดยใช้การตลาดนำการผลิต สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร

3) **การจัดการด้านการตลาด** : ช่องทางการตลาดที่จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร คือ

- 1) การจำหน่ายโดยตรงให้แก่ผู้บริโภค โดยจำหน่ายที่ตลาดเขียวอำเภอสังขะ ทุกวันอังคาร และวันศุกร์
- 2) จำหน่ายผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น ไลน์ Facebook ป้ายประชาสัมพันธ์ และออกบูธแสดงผลงาน
- 3) จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เป็นผู้สนใจใฝ่รู้ ศึกษาจากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และการเข้าร่วมการฝึกอบรมวิชาการ การศึกษาดูงาน จากโครงการต่างๆ เพื่อนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตน ตลอดจน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกับกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายภายในอำเภอ ปรชาชนูชาบ้าน อาสาสมัครเกษตร เกษตรกร รุ่นใหม่ รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญของหน่วยงานราชการ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายเกษตรผสมผสาน ในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเป็นแหล่งศึกษา ดูงาน ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ให้กับกลุ่มเกษตรกร นักศึกษา หรือกลุ่มบุคคลทั่วไปที่สนใจ ได้ไปศึกษาเรียนรู้ และสร้างแรงบันดาลใจให้นำไปปฏิบัติ
- 2) เกษตรกรต้นแบบ ด้านการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชน ผ่านทางหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น อบต. กศน. สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน และอื่นๆ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“การทำเกษตรผสมผสาน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองได้ พึ่งปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง มีอาหารปลอดภัยไว้รับประทาน มีการอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีการสร้างรายได้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบให้แก่ชุมชนและผู้สนใจ สร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ และสร้างผู้สืบทอดอาชีพการเกษตร ต่อไป”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นางจิราภรณ์ สาระไทย
วัน เดือน ปีเกิด	: 20 เมษายน พ.ศ. 2520
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่	: 143 หมู่ที่ 1 ตำบลคำเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์	: 09 4512 1154, 08 0162 3309
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งเกษตรกรใช้ต้นทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ 3,800 บาท โดยมีเป้าหมายลดต้นทุนให้ได้ไร่ละ 1,300 บาท หรือต้นทุนลดลง 3.3 บาท/กิโลกรัม ด้วยวิธีการดังนี้

- การไถกลบตอซัง โดยไถกลบขณะดินยังมีความชื้น
- การใช้พืชปุ๋ยสดหว่านปอเทือง 5 - 10 กก./ไร่ ไถกลบในระยะออกดอก
- การผลิตปุ๋ยหมักแห้งจากมูลสุกร มูลโค และแกลบ หมัก 3 - 4 เดือน
- การทำน้ำหมักมูลสุกร หมัก 5 - 7 วัน กรองเฉพาะน้ำไปใช้รดหรือฉีดพ่น
- การเลี้ยงไส้เดือนดิน เพื่อช่วยกำจัดขยะเปียก เศษผัก วัชพืชให้กลายเป็น

ปุ๋ยที่มีคุณภาพ

• การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา นำไปฉีดพ่นป้องกันเชื้อราสาเหตุโรคพืชแทนการใช้สารเคมี

• การจัดการแปลงนาในสภาพดินเค็ม โดยการขังน้ำ เพื่อชะล้างคราบเกลือ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์

• การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว มีการเตรียมเมล็ดพันธุ์ เตรียมดิน การจัดการปุ๋ย การตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสม และมีแปลงเรียนรู้

2) การนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบผสมผสานที่เด่นชัดยิ่งขึ้น

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ผลจากการนำวิธีการปรับปรุงบำรุงดินและแก้ไขปัญหาดินเค็ม สามารถทำให้เป้าหมายการลดต้นทุนการผลิตข้าวบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการผลิตด้านปศุสัตว์ และประมง มีการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดรายได้ตลอดปี

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : ใช้หลักการ “ตลาดนำ ทำเกษตรดี ที่ยั่งยืน” โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง และวางแผนการผลิตพืช ปศุสัตว์ ประมง ให้เกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน กำหนดให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดตรงกับความต้องการของตลาด ในแต่ละช่วงเวลา โดยการวิเคราะห์ราคาของผลผลิตในแต่ละฤดูเป็นตัวกำหนดการผลิต เพื่อแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด ราคาตกต่ำมีการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อผลิตข้าวดีมีคุณภาพ มีการตั้งกลุ่มเป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น ผลิตข้าวสารพร้อมบรรจุภัณฑ์ เพื่อจำหน่ายแทนการขายข้าวเปลือกเพียงอย่างเดียวแปรรูปเป็นข้าวกล้องงอกจำหน่าย การทำไข่เค็มสูตรต่างๆ การแปรรูปปลาอย่างอบแห้งจำหน่ายแทนการขายปลาสด การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดี

3) **การจัดการด้านการตลาด** : มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายผู้ผลิตชนิดเดียวกันสู่ตลาดสีเขียว ตลาดอินทรีย์ ตลาดชุมชน ได้เข้ารับการอบรมร่วมกับบริษัทีแทค ในการเพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์ เช่น Facebook และ Line ได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก). เพื่อสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้ผลิตชนิดเดียว เพื่อรับรู้ข่าวสารที่รวดเร็วและฉับไว

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) ผลสำเร็จของตนเอง การไม่รู้ ความขยัน ความอดทน และการยอมรับปรับเปลี่ยนนิสัยทัศนคติและทัศนคติเชิงบวกของตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง ฝึกการเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองสู่ Smart Farmer ต้นแบบ

2) ผลสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชนการตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกิดการพัฒนาศูนย์ฯ อย่างต่อเนื่องและชัดเจน เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรให้กับชุมชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนได้รับความสนใจศึกษาดูงานจากเกษตรกรแหล่งอื่นๆ เป็นจุดศูนย์รวมในการประกอบกิจกรรมสร้างเครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ขยายผลงานด้านวิถีชีวิตของเกษตรกรสู่เยาวชน ในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนบ้านท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ขยายผลงานด้านเกษตรกร ต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) แก่เกษตรกรในพื้นที่ ตำบลท่าเมืองและผู้สนใจ ด้านการลดต้นทุนการผลิต จำนวน 13 ฐานเรียนรู้ ดังนี้ 1. การโลกลดต่อซัง 2. การใช้ปุ๋ยพืชสด 3. การผลิตปุ๋ยหมักแห้ง 4. การทำน้ำหมักมูลสุกร 5. การเลี้ยงไส้เดือนดิน 6. การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา 7. การจัดการแปลงนาในสภาพดินเค็ม 8. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 9. การส่งเสริมเพาะพันธุ์ปลา 10. เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง 11. ส่งเสริมการเลี้ยงสุกรขุน 12. บัญชีต้นทุน บัญชีพารวย 13. การใช้น้ำอย่างมีคุณค่า

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ทำการเกษตรไม่มีหนี้พิกพันที่ ที่มีปัญหา ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยนำคำสอนของรัชกาลที่ 9 การระเบิดจากข้างใน กล่าวคือ เอาปัญหาที่เกิดขึ้นจริง กับสิ่งใกล้ตัว ดันหัววิชาการนี้ไปให้สำเร็จ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับคนโดยส่วนรวม พร้อมนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ (30 : 30 : 30 : 10) มาจัดสรรแบ่งการใช้พื้นที่ให้เกิดความสมดุล โดยพยายามผ่อนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการประกอบอาชีพ อยู่อย่างพอเพียง และเพียงพอ ไว้หนึ่ และอุทิศตนด้วยจิตอาสา ที่จะนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ และปฏิบัติจริงจนประสบผลสำเร็จมาเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน ได้มีแหล่งศึกษาหาความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันต่อไป ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอำนาจเจริญ

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายประยงค์ บุญทอง
วัน เดือน ปีเกิด : 24 มิถุนายน พ.ศ. 2517
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 152 หมู่ที่ 11 ตำบลนาหวัง อำเภอเมืองอำนาจเจริญ
จังหวัดอำนาจเจริญ
โทรศัพท์ : 08 6244 5974
ID Line : 0862445974
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การทำอาหารปลาช่อน ปั่นก้อนจากวัตถุดิบที่หาได้จากท้องถิ่น ประกอบไปด้วย
ไบโกระถินสับละเอียด 1 กิโลกรัม หมกกล้วยสับ 1 กิโลกรัม กากถั่วเหลือง 1 กิโลกรัม
ปุ๋ยคอก 1 กิโลกรัม กากมะพร้าว 1/3 กิโลกรัม รำอ่อน 1 กิโลกรัม น้ำหมัก พด.2.6
½ ลิตร น้ำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ½ ลิตร นำส่วนผสมทุกอย่างมาผสมกันแล้วปั้น
เป็นก้อนก็จะได้อาหารปลา เพื่อใช้แทนอาหารปลาสำเร็จรูปเป็นการลดต้นทุนในการ
เลี้ยงปลา และยังเป็น การเปลี่ยนพฤติกรรมของปลาช่อนให้กินเจ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

มีวิธีการเลี้ยงปลาช่อนกินเจ โดยคิดสูตรอาหารที่คิดค้นขึ้นเองมาใช้เลี้ยงปลาช่อน
ในฟาร์มได้ประสบผลสำเร็จ เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมปลาช่อนจากปลากินเนื้อให้
มากินเจ ทำให้ลดต้นทุนการผลิต และทำให้เลี้ยงร่วมกับปลาชนิดอื่นได้

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีความคิดริเริ่มในการลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นทดแทนวัสดุที่มีจำหน่าย
ในท้องตลาด ลดการใช้สารเคมี มีการวางแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ก่อนเริ่มต้นฤดูกาลผลิต สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลแล้วนำข้อมูล
ที่ได้มาจัดการกับทรัพยากรในฟาร์มของตนเอง โดยการผลิตข้าวปลอดสารพิษ การเลี้ยงปลา โดยการใช้อาหารที่ผลิตขึ้นเองแทนการ
ใช้อาหารสำเร็จรูป เพื่อลดต้นทุน การปลูกผักอินทรีย์ในพื้นที่ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เพื่อลดการใช้สารเคมี การเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำมูลสัตว์

มาใช้เป็นปุ๋ยคอกให้กับต้นไม้ที่ปลูก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและไม่ตกค้างในสิ่งแวดล้อมเหมือนปุ๋ยเคมี และยังลดต้นทุน ทุกกิจกรรมในฟาร์มสามารถเอื้อต่อกันอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

2) การจัดการผลผลิต : มีการจัดการผลผลิตในฟาร์มและฟาร์มเครือข่ายโดยจัดตั้งตลาดชุมชนให้มีจุดจำหน่ายสินค้าที่แน่นอนและสะดวกในการขนส่ง ผู้ซื้อพบผู้ขาย ใกล้แหล่งผลิต สมาชิกในชุมชนได้บริโภคสินค้าที่ปลอดภัยจากสารพิษ นอกจากนี้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมียังสามารถนำมาปรุงอาหารให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) แห่งนี้

3) การจัดการด้านการตลาด : โดยจัดตั้งตลาดในชุมชน เป็นจุดรวบรวมจำหน่ายสินค้าจากในฟาร์ม และเครือข่าย มีการเชื่อมโยงการตลาดกับตลาดภายนอกชุมชน และเพิ่มช่องทางการตลาดโดยขายผ่านตลาดออนไลน์

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อมาพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยการไปศึกษาดูงานจากเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ตลอดเวลา แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาประยุกต์ใช้พัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน แล้วพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ต้นแบบของจังหวัดอำนาจเจริญ นอกจากนี้ยังพัฒนา ศพก. แห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดอำนาจเจริญแบบครบวงจร มีอาหารปลอดภัยจากสารพิษที่ผลิตเองในฟาร์ม มีที่พัก จุดถ่ายรูป จุดเรียนรู้ทางการเกษตรแบบผสมผสาน พร้อมฝึกปฏิบัติ มีการขยายผลสำเร็จของตนเอง โดยการประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมในฟาร์มทางเครือข่ายออนไลน์ และสร้างเครือข่ายประสานงานจากการศึกษาดูงานในที่ต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านข้อมูลกับเครือข่ายตลอดเวลา

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่ และต่างพื้นที่เข้ามาเรียนรู้ เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รับผิดชอบศึกษาดูงานจากในจังหวัด และต่างจังหวัด จากการสร้างเครือข่ายและ ศพก. ส่วนใหญ่สถานที่แห่งนี้ยังสร้างงาน สร้างรายได้ โดยการรับซื้อผลผลิตจากเครือข่ายในชุมชน เพื่อนำมาทำอาหารให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต มีการจัดการพื้นที่การเกษตรเป็นแบบ 30 : 30 : 30 : 10 มีกิจกรรมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง ที่เอื้อต่อกันทุกกิจกรรม ทำการเกษตรแบบเน้นความมั่นคงธรรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กินสิ่งที่ปลูก ปลูกสิ่งที่กิน เมื่อเหลือจึงนำไปขาย และเมื่อตนเองประสบผลสำเร็จแล้วต้องการนำความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่ไปเผื่อแผ่ให้กับสมาชิกในชุมชน มีความเสียสละทั้งเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน มีจิตอาสาในการเป็นวิทยากรเกษตรกรให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ดำเนินงานเป็นแบบอย่างให้ชุมชน มีแหล่งความรู้ ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดศรีสะเกษ

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายวิชาติ อนันเทกา
วัน เดือน ปีเกิด : 26 กันยายน พ.ศ. 2510
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 52 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองฮาง อำเภอเบญจลักษ์
จังหวัดศรีสะเกษ
โทรศัพท์ : 08 5772 7664
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้วยวิธีการทำนาหยอด การทำนาหยอดเป็นอีกวิธีที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต มีขั้นตอนและวิธีการที่ไม่ยุ่งยาก และยังใช้เวลาน้อย ที่สำคัญทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้น สามารถกำหนดต้นทุนในการผลิต กำหนดเวลาในการผลิต และอาจจะกำหนดให้ผลผลิตมากขึ้นได้

การใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตด้วยการปรับเปลี่ยนมาผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ ตลอดการใช้ปุ๋ยพืชสดในการปรับปรุงบำรุงดินแทน

การใช้ปุ๋ยเคมี ซึ่งการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีในปัจจุบัน เนื่องจากมีราคาแพง และในแต่ละฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ต้องใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

สามารถเพิ่มผลผลิตและคุณภาพการผลิตข้าว และลดต้นทุนการผลิตกว่าการหว่าน การปรับเปลี่ยนจากนาหว่านเป็นนาหยอด ช่วยลดปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ต่อไร่ได้

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ควบคุม และให้คำแนะนำโดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ มีการแบ่งพื้นที่สำหรับการปลูกผัก ผลไม้ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ สำหรับบริโภคในครัวเรือน และจำหน่าย (ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้)

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) กระบวนการผลิต : ผลิตข้าวคุณภาพ ดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) การจัดการผลผลิต : ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพให้ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี
- 3) การจัดการด้านการตลาด : จำหน่ายผลผลิตให้ศูนย์วิจัยข้าวอุบลราชธานี และชุมชน

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การอบรมหาความรู้กับหน่วยงานราชการ และการสืบค้นข้อมูลจากโซเชียลมีเดีย การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตข้าว ตั้งแต่การเตรียมดิน จนถึงกระบวนการเก็บเกี่ยว แนวโน้มการเกิดโรคและแมลงศัตรูข้าวต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนศึกษาค้นคว้าวิธีแก้ไขปัญหาต่างๆ ประสานงานและแจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังมีเครือข่ายหมู่บ้านอื่นๆ ในตำบลเดียวกัน เครือข่ายต่างอำเภอ และเครือข่ายต่างจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลการผลิต

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และขยายผลไปในชุมชนใกล้เคียง โดยการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตข้าว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แนะนำวิธีการผลิตและการควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว แก่เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และสมาชิก โดยปัจจุบันมีสมาชิกในชุมชน จำนวน 80 ราย มีการประชุม อบรมถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในชุมชน และเปิดโอกาสให้สมาชิก มีการซักถามแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

เจตนาปรารถนาในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **ผลักดันตนเองและชุมชนให้ดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง** เกษตรกรในชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้เพิ่มมากขึ้น เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรในชุมชน รวมถึงเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการประกอบอาชีพของชุมชน สร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการรวมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และยังสามารถ ต่อรองราคาผลผลิตได้ พัฒนาความรู้ ทักษะ ของตนเอง และคนในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดบุรีรัมย์

ด้านพืชไร่

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางทองแดง วัฒนดี
วัน เดือน ปีเกิด : 2504
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 4
สถานการศึกษา : โรงเรียนบ้านโนนชีเหล็ก
ที่อยู่ : 72 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองกึ่ง อำเภอหนองกี่
จังหวัดบุรีรัมย์
โทรศัพท์ : 08-1966-0363
ID Line : 0819660363
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

นำเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลเกษตรเข้ามาใช้ในไร่้อยู่ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและแรงงาน และเพิ่มผลผลิต ได้แก่ มีการตัดแปลงเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อเพิ่มประโยชน์ในการผลิต้อยู่ ได้แก่ การตัดแปลงถังน้ำมัน 2,000 ลิตร ผ่าครึ่ง เป็นอุปกรณ์ปรับดินให้เรียบสม่ำเสมอ และย่อยดินให้ก้อนเล็กลง ลดปัญหาก้อนหินขนาดใหญ่และตอไม้ก่อนปลูก้อยู่ เรียกว่า “เรืออีโปง” ทำให้สะดวกในการทำงานของรถไถและรถตัด้อยู่ มีการปรับปรุงเครื่องใส่ปุ๋ยคอก โดยขยายร่องที่ใช้ใส่ปุ๋ยให้กว้างขึ้นเพื่อให้ปุ๋ยคอกลงได้สะดวก เป็นการประหยัดแรงงานที่เคยจ้างในการใส่ปุ๋ยซีไค

และเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ผลผลิต้อยู่เพิ่มขึ้น เน้นการตัด้อยู่ชิดดิน ทำให้ได้ปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่ม ประหยัดเงินและเวลาในการตกแต่งต้อยู่ และการใช้วิธีไถกลบต้อยู่ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดิน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้เครื่องจักรกล ตั้งแต่เริ่มปลูก้อยู่ จนกระทั่งถึงการเก็บเกี่ยว ทำให้สามารถลดต้นทุนในการจ้างแรงงาน และประหยัดเวลา และมีแปลงทำพันธุ์้อยู่ ไว้ใช้เอง เป็นการลดต้นทุนการผลิต

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต

การจัดทำแผนการผลิต้อยู่และกิจกรรมในไร่ กำหนดระยะเวลาเป็นกรอบในการทำงาน เตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ แรงงาน และเครื่องจักรกลการเกษตรล่วงหน้าก่อนถึงช่วงการทำงาน

1 การเตรียมดินก่อนปลูกอ้อย ใช้รถไถระเบิดดินดาน ทำให้มีความชื้นในดินสูง ส่งผลให้อ้อยเจริญเติบโตได้อย่างสม่ำเสมอ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการไถกลับใบอ้อยสด รองพื้นด้วยปุ๋ยคอก พรวนดินและปรับดินให้ละเอียด โดยใช้กระบะดินทำด้วยถังน้ำมัน 2,000 ลิตร ผ่าครึ่ง ลากไปบนพื้นที่ดินที่ไถแล้ว เพื่อให้ดินเรียบเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเครื่องจักรกลการเกษตร มีแปลงพันธุ์อ้อยสำหรับปลูกในพื้นที่ของตนเอง และไว้จำหน่ายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรทั่วไป โดยคัดท่อนพันธุ์ที่สะอาดปลอดเชื้อโรคจากพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ คัดเลือกพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตรวจสอบโรคและแมลงศัตรูอ้อยอย่างต่อเนื่อง และมีการดูแลรักษาแปลงพันธุ์อ้อยไม่ให้มีวัชพืชขึ้น

2 การปลูกและการดูแลรักษา การปลูก แบ่งการปลูกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ปลูกอ้อยปลายฝน (อ้อยข้ามแล้ง) และอ้อยต้นฝน โดยใช้รถปลูกอ้อยเป็นหลัก เพื่อให้สามารถปลูกอ้อยได้ทันช่วงเวลาและประหยัดแรงงาน ใช้ระบบการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยพร้อมการปลูกอ้อย โดยการใส่รถบรรทุกถังน้ำหนัก 10,000 ลิตร ให้น้ำในร่องปลูก และใส่ปุ๋ยพร้อมการปลูกอ้อยด้วยรถปลูก คัดท่อนพันธุ์ดีในการปลูก โดยเลือกพันธุ์ที่มีความต้านทานโรคและแมลงศัตรูอ้อย มีการบ่มท่อนพันธุ์อ้อยก่อนปลูก ทำให้มีอัตราการงอกร้อยละ 100 การใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นก่อนปลูก โดยใช้รถแทรกเตอร์ลากตุ่มปุ๋ยที่ผสมปุ๋ยที่สามารถบรรจุได้ถึง 500 กิโลกรัม ไปในแนวร่องปลูกในอ้อยต่อ ใช้รถปลูกอ้อย พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี โดยใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน ซึ่งสะดวกแก่การควบคุมอิทธิพลทั้งหมดในการทำงาน การควบคุมวัชพืช มีการรักษาต่ออ้อยที่ดี โดยหลังจากตัดอ้อยสดแล้วได้ใช้ใบอ้อยคลุมดิน

2) การจัดการผลผลิต : การเก็บเกี่ยวโดยใช้รถตัดอ้อย จัดเตรียมแปลงให้เหมาะสมกับการใช้รถตัดอ้อย เริ่มจากการปรับระดับดินให้เรียบ ไม่เป็นคลื่นก่อนปลูก ส่งผลให้รถตัดอ้อยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตัดอ้อยได้ชิดดิน สูงจากดินไม่เกิน 5 เซนติเมตร ประหยัดแรงงานและเวลา สามารถนำอ้อยสดส่งโรงงานได้เร็ว ลดอัตราการสูญเสีย อันเนื่องมาจากการใช้รถตัดอ้อยลง มีการปลูกพืชหมุนเวียน จึงทำให้ไม่มีโรคและแมลงรบกวน ตัดอ้อยสดทุกแปลง ไม่มีการเผาใบอ้อย

3) การจัดการด้านการตลาด : การใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวทำให้ประหยัดแรงงาน เวลา สามารถนำอ้อยสดส่งโรงงานได้ทันเวลา โดยได้ทั้งคุณภาพและผลผลิตตามที่ต้องการ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เกษตรกรมีอาชีพทำไร่ต่อเนื้อเป็นเวลา 26 ปี โดยสามารถไว้ต่ออ้อยได้นานถึง 13 ต่อ มีรายได้ต่อเนื่องจากการทำไร่อ้อย มีการแสวงหาความรู้โดยการไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกชาวไร่อ้อย มีการสังเกต ทดลอง และปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อนำความรู้ไปปรับใช้ภายในไร่อ้อย นอกจากนี้ได้ช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่มีเงินลงทุน โดยการลงทุนในเรื่องให้พื้นที่ในการทำไร่อ้อยและพันธุ์อ้อย เครื่องจักรกลการเกษตร รวมทั้งให้ความรู้ในการผลิต เหมาจ่ายเป็นค่าดูแล ไร่ละ 1,000 บาท และเป็นศูนย์เครือข่าย ศพก. มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตอ้อย มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนกับสมาชิก เป็นแหล่งกระจายอ้อยพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกร เป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกร มีเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามาศึกษาดูงานและนำไปต่อยอดปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ เป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“การยึดอาชีพการทำไร่อ้อย ทำให้สามารถสร้างฐานะ และความมั่นคงในชีวิต ผลจากการปลูกอ้อยโดยใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในทุกขั้นตอน ช่วยทำให้ประหยัดแรงงานและเวลา ทำให้สามารถมีเวลาไปทำกิจกรรมอื่น และสามารถผลิตพืชอื่นๆ เพื่อเป็นรายได้เสริม และมีความตั้งใจการปลูกฝังให้ลูกหลาน ได้เรียนรู้และปฏิบัติตามเพื่อสืบต่อเจตนารมณ์ของการยึดอาชีพการทำไร่อ้อยต่อไป”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดชัยภูมิ

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายทองพูน วงษา
วัน เดือน ปีเกิด : 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2505
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานการศึกษา : โรงเรียนกฤษณาศึกษา
ที่อยู่ : 108 หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น
จังหวัดชัยภูมิ
โทรศัพท์ : 06 1974 4854, 0 4484 4045
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การวางแผนกระบวนการผลิตให้มีเพียงพอต่อความต้องการของตลาดส้มโอ
- 2) การวางระบบน้ำภายในแปลง เพื่อให้ส้มโอได้รับน้ำอย่างเพียงพอต่อความต้องการ
- 3) การคัดเลือกส้มโอพันธุ์ดีที่ตลาดมีความต้องการ เช่น พันธุ์ทองดี
- 4) การคำนวณการให้ปุ๋ยตรงกับความต้องการของส้มโออย่างเพียงพอต่อความต้องการของพืช
- 5) การกำจัดศัตรูพืชตามความเหมาะสม และมีกระบวนการผลิตตามมาตรฐาน GAP

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) สามารถเพิ่มผลผลิตในแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิม 10 ตัน ในปี 2559 เป็น 15 ตัน ในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 50
- 2) สามารถลดต้นทุนการผลิตภายในแปลง
- 3) ทำให้สามารถคำนวณผลผลิตที่จะเกิดขึ้นและมีข้อมูลผลผลิตที่คาดการณ์ เพื่อนำไปหาช่องทางการจำหน่ายที่เหมาะสม โดยจะเก็บส้มโอเพียง 80 – 100 ลูก/ต้น

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตตามมาตรฐาน GAP
- 2) **การจัดการผลผลิต** : การจำกัดจำนวนผลผลิตที่ให้ผลของส้มโอ ดังนี้
 - ส้มโอที่อายุต่ำกว่า 4 ปี ไม่ให้มีผลผลิต
 - ส้มโอที่เกิน 4 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี เก็บผลผลิต 20 - 30 ลูก
 - ส้มโอที่เกิน 5 ปี แต่ไม่ถึง 6 ปี เก็บผลผลิต 50 - 60 ลูก
 - ส้มโอที่เกิน 6 ปี เก็บผลผลิต 60 - 80 ลูก
- 3) **การจัดการด้านการตลาด** : ส่งออกต่างประเทศ คือ จีน โดยการรวมกลุ่มของผู้ปลูกส้มโอในพื้นที่ในรูปแบบสมาชิกแปลงใหญ่ผู้ปลูกส้มโออำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การศึกษาด้วยตนเอง จากหนังสือ ผู้รู้ การสังเกต การปฏิบัติเอง และการได้รับคำแนะนำจากนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นประธานแปลงใหญ่ ของผู้ปลูกส้มโออำเภอบ้านแท่นตลอดจนการรวมกลุ่มตามแนวทางการส่งเสริมการเกษตรสมาชิกแปลงใหญ่ ตามนโยบายของรัฐบาล เป็นผลให้เกิดการรวมกลุ่ม และสามารถสร้างศักยภาพในการผลิต รวมถึงผลผลิตที่มีเพียงพอต่อความต้องการของตลาดต่างประเทศ และการขยายพื้นที่ปลูกเพื่อขยายตลาดเพิ่มเติมต่อไป

เจตนาหมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร

**“ มีความตั้งใจอยากช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่
ในการสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่การประกอบอาชีพการเกษตรกรรม ”**

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 8
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
▪ จังหวัดระนอง	154
ด้านพืชผัก	หน้า
▪ จังหวัดภูเก็ต	156
ด้านไม้ผล	หน้า
▪ จังหวัดชุมพร	158
▪ จังหวัดนครศรีธรรมราช	160
ด้านไม้ยืนต้น	หน้า
▪ จังหวัดกระบี่	162
▪ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	164
ด้านสมุนไพรและเครื่องเทศ	หน้า
▪ จังหวัดพังงา	166

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดระนอง

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายอุดร ศรีหาบุตร
วัน เดือน ปีเกิด : 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2519
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 109/12 หมู่ที่ 10 ตำบลลำเลียง อำเภอรบุรี
จังหวัดระนอง
โทรศัพท์ : 09 0236 7713
ID Line : 0902367713
Facebook : นายอุดร ศรีหาบุตร
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) ผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง โดยนำวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน และวัสดุภายในสวน เช่น ทางปาล์ม เศษหญ้า เศษผักและผลไม้ต่างๆ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี
- 2) การทำน้ำหมักจากหน่อกล้วยใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- 3) การทำสารไล่แมลงใช้เอง
- 4) การอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้หญ้าแฝก

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การใช้เครื่องบดหญ้าให้มีขนาดเล็ก เพื่อทำปุ๋ยหมัก
- 2) ปรับเปลี่ยนวิธีการใส่ปุ๋ยเคมีลดลงจากแบบเดิม เป็นการนำมาผสมน้ำแล้วฉีดพ่นแทน และใช้เท่าที่จำเป็น
- 3) การใช้น้ำส้มควันไม้ผสมกับหน่อกล้วยหมัก หยอดน้ำยาฆ่าโรคแทนการใช้น้ำกรด ช่วยให้หน่อกล้วยไม่ถูกทำลาย และทำให้น้ำยางจับตัวได้ดีและเร็วขึ้น

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) **กระบวนการผลิต :** การทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และผลิตสารไล่แมลงเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 2) **การจัดการผลผลิต :** ปรับเปลี่ยนวิธีจัดการผลผลิต เช่น กาแฟจากเดิมตากที่พื้นดิน ก็เปลี่ยนมาตากบนแคร่ไม้หรือมีวัสดุรอง ทำเป็นกาแฟกะลา เพื่อให้กาแฟมีกลิ่นหอม มีคุณภาพมากขึ้น และสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าได้ด้วย
- 3) **การจัดการด้านการตลาด :** มีการรวมกลุ่มขายผลผลิตแบบเป็นกลุ่ม

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) เข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ อยู่เสมอ และนำมาประยุกต์ใช้
- 2) ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
- 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) จากผลการปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จจากการปฏิบัติจริง จึงสอนสมาชิกในหมู่บ้านให้ทำเป็น
- 2) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน และผู้ที่สนใจในการทำเกษตร
- 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเครือข่ายต่างๆ
- 4) ทำให้ผลผลิตดีขึ้น พร้อมทั้งลดต้นทุนในการผลิต

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **ต้อง**การรักษอาชีพเกษตรกร และถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลานสืบไป และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ ๑ ให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดภูเก็ต

ด้านพืชผัก

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายกัมพล กิ่งแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	: 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2510
การศึกษา	: ประถมศึกษาปีที่ 4
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนบ้านคลอง
ที่อยู่	: บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 5 ตำบลคลอง อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
โทรศัพท์	: 08 3692 8808
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ทำการเกษตรแบบผสมการควบคู่กับการทำสวนยางพารา ในพื้นที่การเกษตร 4 ไร่ ลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบ และที่ลาดชันควนเขา ซึ่งปัจจุบันในพื้นที่มีการปลูกพืชผักหลายชนิด เช่น ผักกูด ผักเหมียง ชะอม ข่า แต่ที่โดดเด่นและปลูกเกือบเต็มพื้นที่ที่มีอยู่ คือ “ผักกูด” ที่มีความแตกต่างกับเกษตรกรทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีการปลูกผักกูดบนที่ลาดชันควนเขาให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ใน กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ใช้เทคนิคการปลูกผักกูดบนที่ลาดควนเขาให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์พบว่า จะได้ผักกูดกรอบและไม่เหม็นคืดที่ขม เนื่องจากผักกูดไม่ได้อยู่ในพื้นที่น้ำขัง โดยสภาพพื้นที่เป็นที่ลาดควนเขาทำให้ไม่เกิดน้ำขัง ให้น้ำและความชื้นอยู่ตลอดด้วยระบบสปริงเกอร์ ผักกูดจึงมีรสชาติความกรอบที่ดีกว่าผักกูดที่ปลูกในพื้นที่ลุ่มและในพื้นที่น้ำขังในสวนอื่น ปัจจุบันปลูกผักกูดมานานกว่า 15 ปีในพื้นที่ 4 ไร่

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : น้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการในกระบวนการผลิต โดยการทำเกษตรหลายอย่างปลูกพืชที่หลากหลายชนิดร่วมกัน เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะราคาผลผลิตตกต่ำ มีการผลิตที่ใส่ใจในทุกขั้นตอน และดูแลการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทุกกิจกรรม โดยการนำระบบนิเวศน์ธรรมชาติเข้ามาใช้ คือ ใช้ศัตรูธรรมชาติกำจัดศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนและ

ลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ได้รับการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรตามระบบ GAP โดยมีการวางแผนการผลิตและการตลาด ครอบคลุมในแต่ละรอบเดือน รอบสัปดาห์ และรอบปี เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และหลีกเลี่ยงการสูญเสียผลผลิต จากภัยธรรมชาติ เช่น การวางระบบน้ำสปริงเกอร์ในแปลงผักกูด เพื่อการจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันการขาดแคลนน้ำ ในช่วงหน้าแล้ง การเตรียมกล้าพันธุ์ผักกูด โดยการไปเก็บต้นพันธุ์ผักกูดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ ระยะเวลาปลูก จะปลูกระยะ 20 x 30 เซนติเมตร ขุดหลุมลึก 10 - 15 ซม. การดูแลรักษา ด้วยพื้นที่เป็นที่ลาดชันควนเขา ไม่มีน้ำขัง จึงต้องติดตั้งสปริงเกอร์ให้น้ำทุกเช้า แต่ถ้าช่วงไหนร้อน และแห้งแล้งมากๆ ก็จะมีการให้น้ำช่วงเย็นด้วย และการเก็บผลผลิต จะเก็บ 3 วัน/ครั้ง และมัดเป็นมัดๆ และขายส่งมัดละ 7 บาท แต่ถ้าขายเองขายมัดละ 10 บาท สัปดาห์หนึ่งจะได้ผลผลิตประมาณ 200 - 300 มัด

2) การจัดการผลผลิต : จะเก็บเกี่ยวผลผลิตสดทุกครั้งที่จัดจำหน่าย เพื่อให้ผลผลิตสดใหม่ถึงมือลูกค้า โดยเก็บเกี่ยว ผลผลิตผักกูดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง และนำมามัดเป็นกำๆ ขายกำละ 10 บาท ในหนึ่งสัปดาห์จะได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 300 กำคิดเป็น รายได้ต่อปีเฉลี่ยประมาณ 144,000 บาท นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการเก็บผักเหมียง และผักชนิดอื่นๆ อีกด้วย ส่วนต้นทุนการผลิต จะไม่มีเนื่องจากต้นพันธุ์ใช้วิธีตามธรรมชาติ มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุในแปลง ส่วนในด้านแรงงานก็เป็นแรงงานในครัวเรือน

3) การจัดการด้านการตลาด : ทำการตลาด โดยการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ให้แก่กลุ่มองค์กรเกษตรกรต่างๆ บุคคลทั่วไป และการออกร้านของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากประสบการณ์ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่สนใจ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ใหม่ๆ ในการผลิตอยู่เสมอ โดยการใช้ความรู้ที่ได้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการทำการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ในการทำการเกษตรได้รับรางวัลที่ 1 จากการประกวดผลงานเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาทำสวน จากสำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต และปัจจุบันแปลงผักกูด ยังเป็นแปลงผักกูดต้นแบบของสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรอีกด้วย และยังเป็นแปลงต้นแบบลดต้นทุน สำหรับเกษตรกรที่สนใจปลูกและต้องการความรู้ในเรื่องการ ปลูกผักกูดในพื้นที่ลาดชันควนเขา โดยมีเกษตรกรทั้งในพื้นที่ และเกษตรกรในชุมชน ใกล้เคียงเข้าศึกษาดูงาน และนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง และเป็น วิทยากรถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ แก่ชุมชน เช่น เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการปลูกผักกูด และการดูแลรักษา ให้กับเกษตรกร หรือนักเรียนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาดูงานในแปลงได้เป็นอย่างดี

เจตนาภณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ เกษตรกร ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง โดยเชื่อว่า ยามที่มีเวลาว่างจากการทำงานมักจะชอบดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับด้านการเกษตร และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑ ก่อให้เกิดความชอบทางด้านเกษตรจนอายุได้ประมาณ 34 ปี ได้มีความคิดอยากจะทำ ปลูกพืชผักไว้ทานเองในบ้าน จึงได้ทดลองปลูกผักกูดเป็นแปลงเล็กๆ ขนาดประมาณ 3x3 เมตร เมื่อมีผลผลิตมากเกินที่จะทานในบ้าน จึงได้ทดลองนำผลผลิตไปขายที่ตลาดในชุมชน ได้รับความสนใจและเป็นที่ต้องการของตลาดมาก เนื่องจากในพื้นที่นั้นยังไม่ค่อยมีการปลูกแพร่หลายมากนัก จึงได้ผันตัวเองมาเป็นเกษตรกรเต็มตัว ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดชุมพร

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายสิทธิพงษ์ อรุณรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด : 24 มกราคม พ.ศ. 2503
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาขาช่างกลโรงงาน
สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยเทคนิคคนนทบุรี
ที่อยู่ : 44 หมู่ที่ 7 ตำบลท่ามะปราง อำเภอหลังสวน
จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ : 08 7627 0071
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ใช้เทคโนโลยีการผลิตมังคุดคุณภาพ โดยผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด (มังคุดผิวมัน) มีวิธีการจัดการแปลงมังคุด แบ่งเป็น 6 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะการปักตัวหลัง การเก็บเกี่ยว 2) ระยะการแตกใบอ่อน-เจริญเติบโตทางใบ 3) ระยะก่อนการออกดอก 4) ระยะออกดอก 5) ระยะผลอ่อน - ผลแก่ 6) ระยะการเก็บเกี่ยว

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อปรับสภาพดินและช่วยบำรุงดิน
- 2) การควบคุมปริมาณดอกมังคุดให้พอดีกับต้นมังคุด ปริมาณ 30 - 35 % ของต้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
- 3) การป้องกันเพลี้ยไฟเข้ามาทำลายผลมังคุด ในช่วงดอกเริ่มคล้ายกลีบหุ้มดอกและผลอ่อน
- 4) เทคนิคการสังเกตลักษณะผลมังคุดที่เป็นเนื้อแก้วและยางไหล

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : ผลิตมังคุดคุณภาพ โดยวางแผนการผลิตเริ่มตั้งแต่หลังการเก็บเกี่ยว จนถึงการเก็บเกี่ยวในฤดูต่อไป ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

2) การจัดการผลผลิต : การเก็บผลผลิตมังคุดต้องเก็บผลที่มีสีหรือมีจุดสายเลือดที่มองเห็นชัดเจน ไม่มีลูกดิบ แดง หรือตกดิน หลังจากเก็บผลผลิตจากต้นแล้วจะคัดเกรดขนาดผลให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด โดยการคัดเกรดเป็น 6 เกรด คือ เกรด 1 น้ำหนัก 90 กรัม ขึ้นไป ผิวมัน 90% และหุเขียว หุครบสมบูรณ์ เกรด 2 น้ำหนัก 90 กรัม ขึ้นไป ผิวมัน 70% หุเขียว มี 3 หุได้ ผิวลายได้ 30% เกรด 3 น้ำหนัก 56-89 กรัม ผิวมัน 90% และหุเขียว หุครบสมบูรณ์ เกรด 4 มังคุดที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 56 กรัม ขึ้นไป ผิวมันลาย หุแดงหรือไม่ครบสมบูรณ์

เกรด 5 เบอร์ดอกขนาดตั้งแต่ 55 กรัม ลงมาแต่ไม่ดำ ไม่ดิบ ไม่ตกดิน และมีเนื้อกินได้

เกรด 6 เบอร์ดำ ทุกผลที่มีสีคล้ำจนถึงดำ ห้ามแตก บุปสลาย ตกดิน หรือข้ามมาก่อน

3) การจัดการด้านการตลาด : จำหน่ายผลผลิตให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา ซึ่งรวบรวมผลผลิตมังคุดคุณภาพจากสมาชิก เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง และจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการส่งออกโดยวิธีการประมูล

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ได้ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตมังคุดคุณภาพ จากการเข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม ตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน นอกจากนี้ยังนำสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี พ.ศ. 2559 และร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการผลิต เช่น การวิเคราะห์ดินและใบ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การแก้ไขปัญหาเนื้อแก้วยางไหลในผลมังคุด

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ได้ดำเนินการประกอบอาชีพการเกษตรในการทำสวนมังคุดจนประสบผลสำเร็จ และดำเนินการรวมกลุ่มเกษตรกรโดยจดทะเบียนเป็น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมังคุดศูนย์เรียนรู้การเกษตรท่ามะปลา และดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ จึงทำให้เกิดการถอดบทเรียนท่ามะปลา Model ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการผลิตมังคุดคุณภาพ การบริหารจัดการกลุ่ม และการจำหน่ายมังคุดโดยวิธีประมูล ซึ่งนำไปขยายผลการดำเนินงานผ่านเครือข่ายผู้ผลิตมังคุดคุณภาพจังหวัดชุมพร จำนวน 16 กลุ่ม และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทุกสำนักงานเกษตรอำเภอทั่วประเทศ นอกจากนี้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยถ่ายทอดความรู้ในการผลิตมังคุดคุณภาพ การรวมกลุ่ม ให้กับเกษตรกรในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง

เจตนาหมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ **ส่งเสริม** การทำสวนมังคุด ซึ่งเป็นราชินีไม้ผลให้เกิดความยั่งยืน อยู่คู่กับประเทศไทย โดยสร้างองค์ความรู้กระบวนการผลิตมังคุดคุณภาพ และถ่ายทอดให้เกษตรกรทั่วไป รวมไปถึงสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรผ่านการทำงานกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อบริหารจัดการผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรสมาชิกของกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีและรายได้เพิ่มขึ้น ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายอรุณ คำคุ้ม
วัน เดือน ปีเกิด : 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2500
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 24/2 หมู่ที่ 4 ตำบลควนทอง อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช
โทรศัพท์ : 08 1958 2616
Facebook : อรุณ คำคุ้ม
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ได้ผลิตฝรั่งภายใต้มาตรฐาน GAP เพื่อให้ผลผลิตได้มาตรฐาน ปลอดภัย ปลอดภัยต่อพืช และมีคุณภาพดี เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด ประหยัดค่าใช้จ่าย ผู้บริโภคปลอดภัย รักษาสิ่งแวดล้อม และเกิดการเกษตรแบบยั่งยืน

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ได้ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ในการเพิ่มผลผลิตให้แก่ฝรั่ง ในทุกๆ เดือน จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปุ๋ยสูตรเสมอมีราคาที่สูง จึงลดต้นทุนการผลิต โดยการนำแม่ปุ๋ยมาผสมปุ๋ยใช้เอง และได้ทำปุ๋ยหมักใช้เอง เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินโดยหว่านสดจากในพื้นที่มาทำ เพื่อลดต้นทุนจากการซื้อปุ๋ยหมักสำเร็จรูปมาใช้ และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การผลิตพืช จะผลิตพืชแบบปลอดภัย เน้นให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี โดยการตกแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ย

160

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เคมี และการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ มีการสำรวจแปลง ติดตามและประเมินพัฒนาการของพืช รวมถึงโรค วัชพืช และแมลงศัตรูพืชต่างๆ เพื่อจะได้เลือกวิธีการจัดการโรคและแมลงที่เหมาะสม

2) การจัดการผลผลิต : ได้เก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยเลือกจากขนาด สี และผิวของผล ที่มีอายุเก็บเกี่ยวได้ และเลือกที่เก็บและขายวันต่อวัน เพื่อให้ผู้บริโภคได้ผลผลิตที่สดใหม่อยู่เสมอ ในกรณีไปขายโดยตรงจะทำแบบพร้อมรับประทานให้แก่ผู้บริโภคที่ต้องการและเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตขึ้น

3) การจัดการด้านการตลาด : เน้นการตลาดนำการผลิต โดยได้คำนวณในแต่ละสัปดาห์ว่าจะใช้ผลผลิตปริมาณเท่าไร แล้วก็ผลิตให้ได้เท่ากับที่จะนำไปจำหน่าย โดยเน้นขายตรงให้แก่ลูกค้าลดปัญหาพ่อค้าคนกลาง และนอกจากนี้ได้จำหน่ายตามความต้องการของบริษัทที่มีมาในทุกสัปดาห์ ถ้าไม่เพียงพอในการจำหน่าย จะทำการรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรใกล้เคียงที่ผลิตได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาจำหน่าย

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้ไปศึกษาดูงานกับเครือข่ายการปลูกฝรั่งจากต่างอำเภอ และจังหวัดอื่นๆ เพื่อได้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ เช่น เทคโนโลยีการผลิต การตลาด โรคและแมลงที่ระบาด และราคาผลผลิต เพื่อจะได้วางแผนการผลิต ควบคุมความเสี่ยงล่วงหน้า และได้ไปเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อหาความรู้จากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เช่น เรื่องมาตรฐานการผลิตพืช การตลาดออนไลน์ เทคโนโลยีการผลิตพืช เป็นต้น เพื่อนำไปพัฒนาการผลิตพืชที่มีคุณภาพมากขึ้น และทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

จากเดิมได้ปลูกฝรั่งก็ภูมิใจเป็นคนเดียวในพื้นที่ และเมื่อทำแล้วประสบความสำเร็จได้ขยายผลไปให้แก่เกษตรกรข้างเคียงที่สนใจในการปลูกฝรั่งก็ภูมิใจ ทำให้เกษตรกรข้างเคียงปลูกฝรั่งก็มากขึ้น และมีรายได้จากการปลูกฝรั่งก็สูงทั้งเป็นรายได้เสริมและเป็นรายได้หลัก และได้ตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ สถาบันการศึกษา นำบุคลากร เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา มาศึกษาดูงานทั้งทางด้านการผลิต และการตลาดอย่างสม่ำเสมอ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

**“อาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว
ได้อยู่ดีมีความสุข และเน้นการทำเกษตรแบบปลอดภัยทั้ง
ผู้ผลิต และผู้บริโภค และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม”**

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดกระบี่

ด้านไม้ยืนต้น

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายสำราญ ไทยทอง
วัน เดือน ปีเกิด	: 14 ตุลาคม พ.ศ. 2560
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่	: 5/5 หมู่ที่ 5 ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
โทรศัพท์	: 08 1087 3221
ID Line	: 0810873221
Facebook	: สำราญ ไทยทอง
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) มีการประดิษฐ์และพัฒนาเครื่องมือ เช่น รถสำหรับหว่านปุ๋ย รถสำหรับยกทลายปาล์มขึ้นรถ
- 2) ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- 3) ลดต้นทุนการผลิตโดยการผลิตปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ
- 4) การบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ตามซีวีวี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน บางแปลงที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ลาดเอียง ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ใช้วิธีการขุดคูน้ำ โดยทำเป็นฝายทดน้ำ เพื่อเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง
- 2) ในพื้นที่สภาพดินไม่สมบูรณ์ แก้ปัญหาโดยใช้ทลายปาล์มเปล่าและทางใบ คลุมหน้าดิน
- 3) การวางทางใบขวางทางน้ำ ลดการชะล้างธาตุอาหารในดิน และวางในวงกว้างลดต้นทุนในการปราบวัชพืช

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต :** ได้มีการดำเนินการผลิตปาล์มน้ำมันตามมาตรฐาน RSPO และประดิษฐ์เครื่องมือรถสำหรับหว่านปุ๋ย โดยต่อรถพ่วงกับรถไถ เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยลดค่าแรงจากเดิมที่ใช้คนเดียว กระสอบละ 50 บาท แต่เมื่อใช้เครื่องจักรเข้ามามีค่าแรงเหลือกระสอบละ 35 บาท ลดต้นทุนการใส่ปุ๋ยได้ 30 % และได้ประดิษฐ์รถสำหรับยกทลายปาล์มน้ำมัน เพื่อลดปัญหาด้านแรงงาน รวมทั้งมีการบริหารจัดการน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน และการกำจัดวัชพืชในสวนปาล์มน้ำมันด้วย

2) **การจัดการผลผลิต :** มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่สุกพอดี เพื่อให้ได้ราคาดี และได้มีการจัดการวัสดุเหลือใช้ในสวนปาล์ม เช่น ทลายปาล์ม ทางปาล์ม ใบปาล์ม มาใช้ประโยชน์ในการจัดการในสวนปาล์ม

3) **การจัดการด้านการตลาด :** นำไปขายที่ลานเทเท่านั้น การทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ตั้งแต่ปี 2547 มีการทำบันทึกค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นแกนนำของหมู่บ้านในการขับเคลื่อนเกษตรกรปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ การตัดปาล์มคุณภาพ
- 2) การทำแปลงปาล์มน้ำมันต้นแบบ การปลูกพืชผสมผสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) มีการจดบันทึกสวนปาล์มน้ำมัน
- 4) เน้นการทำสวนปาล์มน้ำมันที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

- 1) มีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง
“แบบอย่างที่ดี ย่อมมีค่ากว่าคำสอน”
- 2) ชยัน อดทน และแสวงหาความรู้ใหม่
- 3) แบ่งปันความรู้สู่ชุมชน และเกษตรกรรายอื่นๆ
- 4) ช่วยเหลืองานสังคม

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ด้านไม้ยืนต้น

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายโสฬส เดชมนี
วัน เดือน ปีเกิด	: 25 ตุลาคม พ.ศ. 2501
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่อยู่	: 38 หมู่ที่ 1 ตำบลศรีวิชัย อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์	: 08 1370 0105
ID Line	: 081-3700105
Facebook	: โสฬส เดชมนี
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) การใช้ทางใบปาล์ม เป็นปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติ ต้นทุนต่ำ ธาตุอาหารสูง
- 2) ตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน
- 3) ใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของปาล์มน้ำมัน
- 4) การบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ตามมาตรฐาน RSPO

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) โดยการใช้ทางใบปาล์ม เป็นปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติ ต้นทุนต่ำ ธาตุอาหารสูง และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของแต่ละแปลง ตามความต้องการของพืช
- 2) การวางทางใบขวางทางน้ำ ลดการชะล้างธาตุอาหารในดิน และวางใบวงกว้างลดต้นทุนในการปราบวัชพืช

164

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) การให้น้ำปาล์มน้ำมัน โดยใช้เครื่องสูบน้ำขนาดเล็กสูบน้ำใส่แปลง ในช่วงปาล์มน้ำมันขาดน้ำ

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) มีการวางแผนการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของแต่ละแปลง
- 2) มีการวางแผนการผลิตปาล์มน้ำมันทั้งรอบปี
- 3) ทำผลผลิตคุณภาพ และการตัดปาล์มคุณภาพส่งโรงงาน
- 4) พยายามเติมความรู้ให้เต็ม นำความรู้มาคิดต่อยอดโดยเข้าไปปรึกษาที่สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือมีเวทีอบรมเรื่องปาล์ม
- 5) ได้นำความรู้มาใช้ในแปลงตนเอง
- 6) เป็นสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน อย่างยั่งยืน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นเครือข่ายที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับ RSPO
- 7) การทำแปลงปาล์มน้ำมันต้นแบบ การปลูกพืชผสมผสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 8) มีการจดบันทึกสวนปาล์มน้ำมัน
- 9) เน้นการทำสวนปาล์มน้ำมันที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

พยายามเติมความรู้ให้เต็ม นำความรู้มาคิดต่อยอด และนำมาใช้ โดยเข้าไปปรึกษาที่สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือมีเวทีอบรมเรื่องปาล์ม เข้าไปเป็นสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นเครือข่ายที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับ RSPO

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรกรปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ การตัดปาล์มคุณภาพ
- 2) การทำแปลงปาล์มน้ำมันต้นแบบ การปลูกพืชผสมผสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) มีการจดบันทึกสวนปาล์มน้ำมัน
- 4) เน้นการทำสวนปาล์มน้ำมันที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ มีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง
“พึ่งพาตนเองและความจริงใจในอาชีพของตนเอง”
ขยัน อดทน และแสวงหาความรู้ใหม่
1) แบ่งปันความรู้สู่ชุมชน และเกษตรกรรายอื่นๆ
2) ช่วยเหลืองานสังคม ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพังงา

ด้านพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายจรัญ ศรีสว่าง
วัน เดือน ปีเกิด	: 23 กันยายน พ.ศ. 2486
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนตะกั่วป่าเสนานุกูล
ที่อยู่	: 302/15 ถนนราษฎร์บำรุง ตำบลตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
โทรศัพท์	: 08 1082 5946
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

จัดการพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่จำกัดให้มากที่สุดตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการผลิตแบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นการผลิตในรูปแบบของเกษตรปลอดภัย

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ใช้เทคโนโลยีการปรับปรุงดิน โดยการนำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก บำรุงดิน ไม่ใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการซื้อปุ๋ยเคมี
- 2) ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ลดต้นทุนในการใช้ยาฆ่าแมลง

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต

การผลิต เนื่องจากทำการปลูกพืชสมุนไพรมาแล้วประมาณ 14 ปี เป็นที่สนใจและแพร่หลายเกือบทั้งจังหวัด มีการปลูกสมุนไพรหายาก หรือ สมุนไพรที่เป็นพันธุ์พืชหายากหลายชนิด เช่น ต้นสามสิบ (ลำต้นเหมือนต้นกุหลาบใบเป็นฝอยเหมือนใบต้นก้างปลา ส่วนหัวที่มีประโยชน์มีลักษณะคล้ายหัวกระชาย และปัจจุบันมีเครือข่ายถ่ายทอดไปยังหลายอำเภอ

การปลูก เน้นการปลูกสมุนไพรร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีตำรายา และเอกสาร เพื่อศึกษาค้นคว้า สำหรับเยาวชนและผู้สนใจใคร่รู้ ที่เข้าเยี่ยมชม เพื่อการเรียนรู้ มีการสาธิตการทำปุ๋ยหมักจุลินทรีย์และชีวภาพ

2) การจัดการผลผลิต

สืบค้นข้อมูลโดยไม่ลังเล จากการติดต่อประสาน การโทรศัพท์สอบถาม การไปติดต่อกับตนเอง เนื่องจากมีความคิดว่า การสืบค้นจากนักวิชาการซึ่งเป็นผู้รู้ ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ หากปฏิบัติสำเร็จจะเป็นผลดี

ปุ๋ยหมัก ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ตามท้องถิ่น มาผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เกษตรกรข้างเคียง

ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติในการป้องกันศัตรูพืชผัก

3) การจัดการด้านการตลาด : ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ วางจำหน่ายหน้าที่ทำการชุมชน หรือแม่ค้ามารับไปจำหน่าย

การแสวงหาคำปรึกษาในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

มีประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นเวลาหลายสิบปี สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะปลูกสมุนไพรร และปลูกพืชผักปลอดสารพิษ และเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ สามารถเป็นต้นแบบหรือจุดเรียนรู้กับชุมชน และผู้ที่สนใจมาศึกษาดูงาน

เจตนาภณในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ต้องการจะปลูกพืชสมุนไพรร เพื่อช่วยเหลือชุมชน คนในหมู่บ้านให้มีสุขภาพดี ห่างไกลโรค และเป็นยารักษาเบื้องต้นให้แก่คนที่มีความเสี่ยงต่อโรคต่างๆ เช่น ความดัน เบาหวาน เป็นต้น รวมถึงเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจในเรื่องสมุนไพรร ”

Smart Farmer ต้นแบบ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 9
จังหวัดพิษณุโลก

ด้านเกษตรผสมผสาน	หน้า
จังหวัดกำแพงเพชร	170
จังหวัดพิษณุโลก	172
จังหวัดเพชรบูรณ์	174
ด้านข้าว	หน้า
จังหวัดตาก	176
จังหวัดนครสวรรค์	178
ด้านพืชไร่	หน้า
จังหวัดอุดรธานี	180
ด้านไม้ผล	หน้า
จังหวัดพิจิตร	182
จังหวัดสุโขทัย	184
จังหวัดอุทัยธานี	186

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดกำแพงเพชร

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวจนา เพชรรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด : 27 เมษายน พ.ศ. 2512
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนต้น
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 50 หมู่ที่ 11 บ้านหนองเตาอิฐ ตำบลโลโก้สมิ
อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร
โทรศัพท์ : 08 3390 3950
ID Line : 0833903950
Facebook : จนา เพชรรัตน์
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2559

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การปรับปรุงบำรุงดินให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพต่างๆ เมื่อดินอุดมสมบูรณ์ รากพืชสามารถหาอาหารได้ง่าย ดินพืชจะเติบโตและแข็งแรง โรคและแมลงจะเข้ามาทำลายได้น้อย

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ช่วยทำให้ลดต้นทุนในการผลิตได้มาก เพราะเป็นวัตถุดิบที่ทำได้จากในไร่นา ทำให้ไม่มีค่าใช้จ่าย ทำให้ใช้ปุ๋ยเคมีลดลง และปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วย

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : มีการผลิตผลผลิตที่หลากหลายและต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี มีการคัดเลือกพืชที่สามารถขายได้เงินเป็นรายวัน

เช่น ไข่เป็ด รับผิดชอบข้าว ขายสินค้าแปรรูป เช่น ขนมจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ รายเดือน เช่น ฝั่ ตะไคร้ กล้วย ข้าว รายปี เช่น อ้อย ยางพารา

2) การจัดการผลผลิต : โดยการขายสินค้าในท้องถิ่นก่อน พร้อมทั้งแปรรูปสินค้าเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในกรณีที่สินค้ามีจำนวนมาก พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายสินค้าเกษตรที่เป็นชนิดเดียวกัน ทำให้สามารถขายไปพร้อมกับเพื่อนสมาชิกได้

3) การจัดการด้านการตลาด : นำผลผลิตติดตัวไปด้วยในการออกพื้นที่ต่างๆ ทั้งเป็นวิทยากรไปร่วมกิจกรรม เพื่อสื่อสารให้กับคนทั่วไปได้รับรู้ และลง Facebook ในกิจกรรมที่ทำ ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นและมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดูดี

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เข้าร่วมการอบรม เพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ เต็มที่ทุกครั้งหากมีปากในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ รวมไปถึงหน่วยงานราชการต่างๆ และนำความรู้ที่ได้รับ มาพัฒนาสวนของตนเองและนำความรู้ขยายผลไปสู่คนในท้องถิ่น และสมาชิกเครือข่าย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ขยายความสำเร็จด้วยการเป็นจุดเรียนรู้เครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพและการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขยายผลความรู้สู่เกษตรกรที่สนใจมาเรียนรู้ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดให้กับหน่วยงานต่างๆ ในการทำเกษตรผสมผสาน ส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากได้เจอคนที่มีความรู้หลากหลาย ได้เปิดโลกทัศน์ และมีความสุขที่ช่วยให้คนอื่นได้พัฒนา รวมไปถึงทำให้สินค้าเกษตรขายได้มากขึ้น จากความเชื่อมั่นที่เขาได้รับข้อมูลจากการอบรม

เจตนาหมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ใฝ่รู้ ทดลองทำจริง และมีความสุขกับงานที่ทำ จะทำให้ประสบความสำเร็จ และภาคภูมิใจ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพิษณุโลก

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นางจันทนา ศิริวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	: 2 เมษายน พ.ศ. 2502
การศึกษา	: ประถมศึกษาปีที่ 6
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนวัดท่าหมื่นราม
ที่อยู่	: 47 หมู่ที่ 11 ตำบลคนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
โทรศัพท์	: 08 3956 2057
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ประกอบอาชีพการเกษตร โดยทำแบบผสมผสาน ใช้ความรู้ทางวิชาการผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น ใช้ประโยชน์จากผลผลิตและสิ่งเหลือใช้จากการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ใช้รำข้าวจากการสี เพื่อแปรรูปข้าวเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ใช้มูลไก่ทำเป็นปุ๋ยคอกสำหรับใส่ในนาข้าว ปลูกผัก ใช้เศษพืชผักที่เหลือจากการบริโภคและจำหน่ายเป็นอาหารไก่ อาหารปลา

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ใน กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้ความรู้ทางวิชาการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ผลผลิต และสิ่งเหลือใช้จากการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกระบวนการผลิต และเกี่ยวหนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรต่ำ

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : กระบวนการผลิตทางการเกษตร มีหลากหลายกิจกรรม เน้นการเกี่ยวหนุนซึ่งกันและกันในพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 20 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน

- ส่วนที่ 1 จำนวน 2 ไร่ เป็นพื้นที่พักอาศัย โรงสีข้าวขนาดเล็ก ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่
- ส่วนที่ 2 จำนวน 6 ไร่ เป็นพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา กบ ปลาสร้อย ปลาอินทรี จำนวน 3 บ่อ บ่อดินสำหรับเลี้ยงกบ จำนวน 6 บ่อ
- ส่วนที่ 3 จำนวน 12 ไร่ เป็นพื้นที่ นาข้าว

2) การจัดการผลผลิต : ผลผลิตข้าว เก็บไว้บริโภค จัดทำเป็นเมล็ดพันธุ์ และแปรรูปเป็นข้าวกล้องจำหน่ายในชุมชน ผลผลิตจากกบ จำหน่ายเป็นกบเนื้อ ผลผลิตเฉลี่ย 40,000 กิโลกรัม/ปี พืชผัก จำหน่ายในชุมชน ส่วนที่เหลือนำเป็นอาหารปลาอินทรี และไก่พื้นเมือง

3) การจัดการด้านการตลาด : จำหน่ายข้าวเป็นเมล็ดพันธุ์ และแปรรูปเป็นข้าวกล้อง ภายในชุมชน ผลผลิตจากพืชผัก กบ ปลา เปิดร้านค้าจำหน่ายในชุมชน และมีพ่อค้ามารับซื้อภายในพื้นที่ โดยมีกรจำหน่าย ทั้งราคาปลีกและราคาส่ง

การแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพของการเกษตร จากหน่วยงานราชการ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร พ่อค้าภายในพื้นที่และต่างพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบอาชีพและการตลาด รวมทั้งยังเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐดำเนินการ เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ร่วมเป็นเครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรมยั่งยืน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

มีการขยายองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ตนทำอยู่ไปสู่ชุมชนและคนที่สนใจ ผ่านการเป็นวิทยากรเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรมยั่งยืน และบุคคลผู้สนใจ ทำให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้เกิดแรงบันดาลใจนำไปประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร และขยายผลให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้

เจตนาถนอมในการประกอบอาชีพการเกษตร

“**น้อม**นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้สามารถเลี้ยงดูตนเอง ครอบครัวย และสามารถเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกร และผู้สนใจได้”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

- ชื่อ-นามสกุล : นายมิตรชัย ยุทธรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด : 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถานการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 142 หมู่ที่ 4 ตำบลนาแขวง อำเภอหล่มเก่า
จังหวัดเพชรบูรณ์
โทรศัพท์ : 08 7316 9130
ID Line : 0873169130
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

การผลิตหน่อไม้หน่อถั่ว เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาโรคผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากในฤดูฝนหน่อไม้ป่า ซึ่งแม่ค้านำมาจำหน่าย มีปริมาณมาก ทำให้ราคาถูกลง หากหน่อไม้ที่สวนออกก่อนหน่อไม้จากธรรมชาติก็จะได้ราคาดี ถึงก็โลกรั่มละ 60 - 80 บาท โดยใช้เทคโนโลยีที่สมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้หน่อไม้ออกนอกฤดู ทั้งนี้ได้ใช้ประโยชน์จากของเหลือจากการเลี้ยงไก่บนบ่อปลา โดยนำน้ำจากบ่อพักมูลไก่ มาใช้ในแปลงไผ่ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และของเหลือจากปศุสัตว์ ทำให้ได้ผลผลิตสูง รวมไปถึงลดการใช้ปุ๋ยเคมี ส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำ และให้ผลผลิตออกนอกฤดู จึงมีราคาขายสูงกว่าท้องตลาด

ด้านการบริหารจัดการ

1) ภาระการผลิต : ขั้นตอนการผลิตเริ่มต้นจากการตัดแต่งกอไม้ให้เหลือเฉพาะลำอ่อน 4 - 6 ลำ/กอ ให้น้ำ (น้ำจากบ่อพักมูลไก่) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ระหว่างเดือนธันวาคม-กรกฎาคม สามารถเก็บหน่อไม้เพื่อจำหน่ายในเดือน สิงหาคม-กุมภาพันธ์ ราคา 60 - 80 บาท/กิโลกรัม

2) การจัดการผลผลิต : การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ไม้ที่ถูกตัดแต่งออก สามารถนำไปขายเป็นไม้ไฟใช้งาน หน่อไม้สามารถขายสด และนำมาแปรรูปเป็นหน่อไม้ต้มจำหน่ายต่อไป

3) การจัดการด้านการตลาด : หน่อไม้และไม้ไฟสำหรับใช้งาน มีคนที่สนใจ เกษตรกรและกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ภายในจังหวัด มาซื้อถึงที่บ้าน และบางส่วนนำไปขายที่ตลาดสดภายในอำเภอ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

จะมีการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่การผลิตของตนเอง เพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม ทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐได้จัดขึ้น เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) โครงการแปลงใหญ่ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) เป็นต้น

ภายหลังการเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ มีการตั้งกลุ่มเพื่อเป็นเครือข่ายของเกษตรกร โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น Line และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบเกษตรกรรมของตนเองอยู่เสมอ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การขยายองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสำเร็จในระบบเกษตรกรรมที่ทำอยู่ไปสู่ชุมชนและคนที่สนใจ โดยการเป็นประธานศูนย์และวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งจะใช้วิธีการบรรยาย การร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาหรือให้คำแนะนำ และพาชมแปลงต้นแบบ ทำให้ผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติในกิจกรรมที่สนใจ เพื่อนำไปปฏิบัติและขยายผลการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรได้ ภายหลังที่ผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานจะมีการโทรไปสอบถามกลุ่มที่มาศึกษาดูงานถึงผลลัพธ์ของการนำไปปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคต่างที่เกิดขึ้น เพื่อให้คำแนะนำและวิธีการแก้ไขกับผู้ที่ได้นำไปทดลองปฏิบัติต่อไป ความสำเร็จของการขยายองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสำเร็จ คือ เกษตรกรที่มาศึกษาดูงานนำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปปฏิบัติ และได้แนะนำให้เกษตรกรท่านอื่นๆ มาดูต้นแบบในการบริหารจัดการที่ดี ทำให้เกิดกำลังใจในการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ และทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำการเกษตรสำหรับเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาดูงาน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“อาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพที่น่าถ่อมอง เราสามารถเลี้ยงคนได้ทั้งประเทศ การที่เราจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรวมต้องกล้าที่จะคิดให้แตกต่างจากเกษตรกรทั่วไป ลองผิดลองถูก เพื่อให้ได้ตามความต้องการ หากเรามีความพยายามและไม่หยุดนิ่ง ความสำเร็จก็จะเกิดแก่เรา สว่างไสวได้ให้กับครอบครัวอย่างยั่งยืนทั้งนี้”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดตาก

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นางกรรณีย์ ดำแดง
วัน เดือน ปีเกิด : 24 มีนาคม พ.ศ. 2504
การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 33 หมู่ที่ 2 ตำบลตากตก อำเภอบ้านตาก
จังหวัดตาก
โทรศัพท์ : 08 7200 1482
ID Line : 0872001482
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ใช้เทคโนโลยีที่สมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค และเกษตรกรทั่วไปในการนำไปใช้ ทั้งนี้ได้ใช้ประโยชน์จากของเหลือจากการเลี้ยงวัว เลี้ยงไก่ และเลี้ยงนกกกระทา โดยนำมูลสัตว์มาใช้ในนา เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี รวมไปถึงความใส่ใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ต้องใส่ใจในทุกขั้นตอน เพื่อลดการปนของเมล็ดพันธุ์ข้าว และรักษามาตรฐานการผลิตของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรทั่วไป

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และของเหลือจากปศุสัตว์ ทำให้ได้ผลผลิตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด ข้าวปลอดภัยกับผู้บริโภค สร้างความมั่นใจ และได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงลดการใช้ปุ๋ยเคมี ส่งผลทำให้ต้นทุนในการผลิตข้าวต่ำกว่าเกษตรกรทั่วไป

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : เริ่มต้นจากการเตรียมแปลงปลูกและเพาะกล้าข้าว จากเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร จากนั้นปลูกข้าวด้วยรถดำนา ดูแลและกำจัดวัชพืช โดยใช้แรงงานคนในครอบครัว บำรุงต้นข้าว โดยใส่มูลวัว และมูลนกกกระทาที่เลี้ยงไว้ โดยใส่เป็นประจำ ทั้งนี้การดูแลรักษาจะต้องดูแลตลอดฤดูกาลปลูก เพื่อควบคุมการระบาดของโรคและวัชพืชในแปลงนาที่อาจเกิดขึ้นได้ ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต 10 วัน จะปล่อยน้ำออกจากแปลง เพื่อให้ข้าวสุกสม่ำเสมอ จากนั้นจึงเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรกลที่ทำความสะอาดก่อนเก็บเกี่ยว เพื่อลดการปนของเมล็ดพันธุ์ปน และลดระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวข้าว

2) **การจัดการผลผลิต** : การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่จะนำไปเป็นเมล็ดพันธุ์ โดยเริ่มจากการนำข้าวที่ได้จากการเก็บเกี่ยวมาตาก เพื่อลดความชื้น ให้เหลือความชื้นประมาณ 11 - 12 % จากนั้นนำตัวอย่างข้าวที่ได้จากการลดความชื้นส่งห้องปฏิบัติการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร เพื่อตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และส่วนข้าวที่จะนำไปบริโภค โดยแบ่งข้าวที่ได้จากการลดความชื้นนำไปสี เพื่อเป็นข้าวสำหรับบริโภคภายในครัวเรือน และจำหน่ายต่อไป

3) **การจัดการด้านการตลาด** : เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจะมีคนที่สนใจมาก ทั้งเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำจากที่ต่างๆ และกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ภายในจังหวัด จะมาซื้อถึงที่บ้าน และส่วนของข้าวที่ใช้บริโภคจะนำไปใส่บรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าและจำหน่ายในพื้นที่ โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต การจำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ทั้งนี้สามารถส่งจองล่วงหน้า เพื่อรักษาคุณภาพ ป้องกันผลผลิตล้นตลาด ตอบสนองความต้องการของลูกค้าและคนที่สนใจได้

การแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

มีการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่การผลิตของตนเอง เพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม ทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐได้จัดขึ้น เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการแปลงใหญ่ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) เป็นต้น ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ มีการตั้งกลุ่มเพื่อเป็นเครือข่ายของเกษตรกร โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น Line และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบเกษตรกรรมของตนเองอยู่เสมอ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

การเป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก โดยใช้วิธีการบรรยาย การรวมคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาหรือให้คำแนะนำ และพาชมแปลงต้นแบบการผลิตข้าว ทำให้ผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติในกิจกรรมที่สนใจ เพื่อนำไปปฏิบัติและขยายผลการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรได้ ผลสำเร็จของการขยายองค์ความรู้ และประสบการณ์ คือ เกษตรกรที่มาศึกษาดูงานนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปแนะนำให้เกษตรกรท่านอื่นๆ มาดูต้นแบบในการบริหารจัดการที่ดี ทำให้เกิดกำลังใจในการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำการเกษตรสำหรับเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาดูงาน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ทำเกษตรกรรมระยะเวลหลายปี สัมผัส

ประสบการณ์ต่างๆ เรียนรู้ร่วมกับปฏิบัติจนเกิดเป็นประสบการณ์ที่สามารถถ่ายทอดและขยายผลต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นๆ ที่มีความสนใจและจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับระบบเกษตรกรรมของตนเอง พัฒนา

ให้เกิดความผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสบการณ์ของตนเอง เพื่อรักษามาตรฐานการผลิต และระบบการบริหารจัดการให้เป็นต้นแบบที่ดีต่อไป ทั้งนี้ การทำเกษตรกรรมแบบพึ่งพาตนเอง ทำแล้วมีรายได้ ได้อยู่ร่วมกับสมาชิกครอบครัวทุกวัน สมาชิกในครอบครัวได้ร่วมกันปฏิบัติ เพียงเท่านั้นก็มีความสุขแล้ว”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดนครสวรรค์

ด้านข้าว

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายวิวัฒน์ ปั้นทอง
วัน เดือน ปีเกิด : 7 กันยายน พ.ศ. 2509
การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)
ที่อยู่ : 31/3 หมู่ที่ 7 ตำบลวังใหญ่ อำเภอท่าตะโก
จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ : 08 3000 0749
Facebook : วิวัฒน์ ปั้นทอง
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ศึกษาและนำมโนแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพทำนา คือ
การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพผลผลิต เนื่องจากพื้นที่การทำนา
อยู่นอกเขตชลประทาน จึงมีวิธีการทำนาหลายวิธี เช่น วิธีหว่านสำรว
วิธีหยอดเมล็ดข้าวแห้ง วิธีหว่านน้ำตม และวิธีปักดำ เป็นต้น วิธีการทำนา
จึงปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของภูมิอากาศในแต่ละปี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ใน กระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันทำนาตามกระบวนการผลิตพืชปลอดภัย (GAP) โดยวิธี
ลดต้นทุนการผลิต ตามกระบวนการผลิตพืชปลอดภัย เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้
ในฤดูกาลผลิตครั้งต่อไป และเก็บผลผลิตข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน
เหลือจึงจำหน่ายภายในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ เป็นเมล็ดพันธุ์ที่กรมการข้าวรับรอง เป็นเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้ มีความสมบูรณ์ เพื่อสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ใช้ในรอบฤดูกาลผลิตครั้งต่อไป ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี และมีการเทคโนโลยี หรือกระบวนการผลิตแบบใหม่มาใช้ในการทำนา

2) **การจัดการผลผลิต** : เก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง ที่เหลือจึงนำมาจำหน่าย และมีการแปรรูปเป็นข้าวสารไว้บริโภคในครัวเรือน ที่เหลือนำมาจำหน่าย

3) **การจัดการด้านการตลาด** : เป้าหมายลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชน ในหมู่บ้าน และชุมชนใกล้เคียง

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ มาเพิ่มเติมให้กับตนเองตลอดเวลา ไม่ว่าจะหน่วยงานใดที่จัดอบรมให้ความรู้จะเข้าร่วมตลอด รวมถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อนำมาปรับใช้กับตนเอง

2) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในการเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และหาช่องทางทางการตลาด และเครือข่ายกลุ่ม Smart Farmer เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และช่องทางทางการตลาดในกลุ่ม Smart Farmer ด้วยกัน

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการรวมกลุ่มสมาชิกแปลงใหญ่กันในชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่ตำบลวังใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิด และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการทำนา ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ที่มาร่วมเรียนรู้ จะรู้จักตนเองและเกิดการยอมรับตนเองมากขึ้น ทำให้มีเกษตรกรสนใจสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากตนเองในเรื่องการทำนา มีการจัดทำแปลงสาธิตของตนเองในด้านการทำนา เพื่อให้เกษตรกรทั่วไปเห็นว่ามีการผลิตที่ดี ทำให้เกษตรกรที่อยู่ใกล้เคียงสนใจในการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เน้นพึ่งพาตนเอง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอุดรดิตร

ด้านพีชไร

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายบันล มาดิคา
วัน เดือน ปีเกิด	: 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2513
การศึกษา	: มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา	: โรงเรียนน้ำป่าดขุมปดัมกร
ที่อยู่	: 39/1 หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำป่า จังหวัดอุดรดิตร
โทรศัพท์	: 08 1740 3954
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราคาเปรือง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

- 1) ใช้สารไซโตโคนินจากน้ำมะพร้าว เพื่อยืดอายุการเก็บเกี่ยวสับปะรด
- 2) มีการวางแผนการจัดการ และการดูแลรักษาผลผลิตในแปลงเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

- 1) ใช้สารไซโตโคนินที่ได้จากการนำน้ำมะพร้าวมาหมักกับนมเปรี้ยว และแบ่งข้าวหมาก เป็นเวลา 1 เดือน นำมากรองและนำมาฉีดพ่นในสับปะรดขณะลูกยังเล็ก จำนวน 1 ครั้ง อัตราส่วน น้ำหมัก 1.25 ลิตร ต่อน้ำ 1,000 ลิตร เพื่อยืดอายุการเก็บเกี่ยวสับปะรด ทำให้ผิวสับปะรดสวย สีส้มสม่ำเสมอ
- 2) วางแผนการผลิตพืชรายแปลง ที่สามารถกำหนดช่วงเวลาเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันการกำจัดแมลงศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการปลูก การจัดการผลผลิต และการจัดการแรงงาน ที่สอดคล้องตามปฏิทินการเพาะปลูก คือ ในช่วงที่ดอกสับปะรด

กำลังบาน เกษตรกรจะไม่เข้าไปตัดหญ้าหรือพ่นสารใดๆ เพราะจะทำให้ดอกสับปะรดเจริญเติบโตได้เต็มที่ที่ไม่ถูกรบกวน ซึ่งจะส่งผลทำให้เนื้อสับปะรดสวย สม่ำเสมอ ไม่เป็นจุดสีดำ หรือน้ำตาลเข้ม ทำให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพดี ขายได้ราคาดี

ด้านการบริหารจัดการ

มีการบริหารจัดการพื้นที่ปลูกสับปะรดห้วยมุ่น 18 ไร่ โดยการวางแผนการผลิตที่ขยายแปลง ที่สามารถกำหนดช่วงเวลาเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันการกำจัดแมลงศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการปลูก การจัดการผลผลิต และการจัดการแรงงาน ที่สอดคล้องตามปฏิทินการเพาะปลูก ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ผลผลิตที่ตกเกรดตัดทิ้งเป็นปุ๋ยในดิน ไถหมักดินในแปลงที่จะปลูกใหม่ ใช้น้ำหมักฉีดพ่นในระยะผลอ่อน ไม่เข้าแปลงในระยะที่ดอกสับปะรดเป็นดอกสีม่วง เพื่อไม่ต้องการการรบกวนการผสมเกสร ทำให้ไม่เกิดตาตำเนื่อดำ มีผลผลิตมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

เกษตรกรให้ความสนใจ และเปิดรับในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ไปใช้ในแปลงเกษตรกร มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งยังค้นคว้าหาความรู้จากทางระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร จะมีกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตพืช และกลุ่ม Smart Farmer คอยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอ

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

เป็นแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรรายอื่นที่สนใจในการศึกษาดูงาน เป็นวิทยากร ให้คำแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้ โดยแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่เห็นข้อดีของการวางแผนการผลิต และเริ่มใช้สารจากธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมีมากขึ้น

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รักษาสิ่งแวดล้อม ให้สมดุลกับการทำการเกษตร”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดพิจิตร

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายสาธิต บุญยิ่ง
วัน เดือน ปีเกิด : 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2507
การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยเกษตรกรรมพิจิตร
ที่อยู่ : 77 หมู่ที่ 1 ตำบลวังทับไทร อำเภอสามโก้
จังหวัดพิจิตร
โทรศัพท์ : 056 606188, 08 1887 1964
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2558

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

ใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ในการผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออก มีการเชื่อมโยงตลาดด้วยตนเอง มีการรวบรวมผู้ผลิตมะม่วงในพื้นที่ เพื่อการส่งออก และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตมะม่วงและไม้ผลอื่นๆ ของจังหวัดพิจิตร อีกทั้งมีการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยการเสียบกิ่งพันธุ์ดีในมะม่วงพันธุ์ที่ราคาผลผลิตต่ำ (เกษตรกรเรียกฝักทอง, อุ่มบุญ) ทำให้ได้มะม่วงที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องขยายพื้นที่ปลูกเพิ่ม และใช้เทคโนโลยีในการผลิต เช่น การป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้โดยวิธีผสมผสาน ได้แก่ การใช้เหยื่อล่อ การใช้สมุนไพรรักษา และการใช้แมลงวันผลไม้ตัวผู้ที่เป็นหมันโดยการฉายรังสี และลดการใช้สารเคมี การนำผลไม้ที่ร่วงหล่นเสียหาย นำมาทำเป็นปุ๋ยน้ำสกัดชีวภาพ เพื่อเป็นการตัดวงจรและลดจำนวนประชากรของแมลงวันผลไม้ และลดต้นทุนด้านปุ๋ยเคมี และได้รับการรับรองการผลิตไม้ผลที่ดีและเหมาะสม (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

การนำเครื่องจักรขนาดเล็มาดัดแปลงใช้ในพื้นที่อย่างเหมาะสม เช่น เครื่องตัดหญ้า เครื่องพรวนดิน เป็นต้น มีการเลี้ยงผึ้งในสวนไม้ผล เพื่อการอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ ในการลดการใช้สารเคมี มีการใช้สมุนไพรรักษาในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูไม้ผล และมีการใช้เทคโนโลยีแมลงวันผลไม้เป็นหมันในการควบคุมแมลงวันผลไม้ในธรรมชาติ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตในการใช้สารเคมี ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมดีขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัย

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : การปรับปรุงคุณภาพดินตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยการใส่ปุ๋ยคอกและตัดหญ้าคลุมดิน ปล่อยให้ย่อยสลาย ทำความสะอาดสวนโดยการตัดหญ้า ตัดทำลายพืชอาศัยที่เป็นแหล่งอาหารของแมลงศัตรูพืช ใช้ปุ๋ยชีวภาพ เช่น การใช้ฟางข้าว นำมาคลุมโคนต้นไม้ผลร่วมกับปุ๋ยคอก ช่วยเก็บความชื้นและเป็นปุ๋ยหมัก นำผลไม้ที่ร่วงหล่นเสียหาย ซึ่งเป็นแหล่งขยายพันธุ์ของแมลงวันผลไม้ นำมาทำเป็นปุ๋ยน้ำสกัดชีวภาพ เพื่อเป็นการตัดวงจรและลดจำนวนประชากรของแมลงวันผลไม้ และลดต้นทุนด้านปุ๋ยเคมี

2) การจัดการผลผลิต :

- 1) การห่อผล ทดลองกระดาษห่อผลชนิดต่างๆ ถุงห่อชนิดพิเศษด้านในเป็นสีดำ ถุงดำ
 - 1) การบรรจุหีบห่อ เช่น จัดทำกล่อง จัดกระเช้าผลไม้จำหน่ายของขวัญเพื่อเพิ่มมูลค่า
 - 1) การเพิ่มผลผลิตมะม่วง โดยการเสียบกิ่งพันธุ์ดีในมะม่วงพันธุ์ที่ราคาผลผลิตต่ำ (เกษตรกรเรียกฝากทอง, อัมบุญ)
- ทำให้ได้มะม่วงที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องขยายพื้นที่ปลูกเพิ่ม
- 1) มีการปรับเปลี่ยนสายพันธุ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยวิธีการเปลี่ยนยอด
 - 1) มีการคัดเกรดผลผลิตมะม่วง เพื่อการจำหน่ายตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยนำความรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่พบ ถ่ายทอดแก่สมาชิกกลุ่มผู้ผลิ มะม่วง

3) การจัดการด้านการตลาด : สำรวจตลาดและเก็บข้อมูลผลผลิตและจุดรับซื้อในพื้นที่ เพื่อวางแผนการผลิต และเชื่อมโยงการตลาดจนปัจจุบันจำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น มาเลเซีย ญี่ปุ่น และมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามากขึ้น

การแสวงหาคำความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

- 1) ศึกษาเรียนรู้จากธรรมชาติของพื้นที่ และเลือกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ มาปลูกและขยายเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชน
- 2) ศึกษาการใช้แมลงวันผลไม้ตัวผู้ที่เป็นหมัน โดยร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตร และทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) และเผยแพร่ให้กับคนในพื้นที่
- 3) เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่หน่วยงานราชการ และองค์กรเกษตรกร รวมไปถึงผู้มาศึกษาดูงานการผลิตไม้ผล (มะม่วง) เพื่อการส่งออก และผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ
- 4) ได้รับการอบรม และดูงานจากหลายหน่วยงานและหลายสถาบัน โดยในปี 2546 ได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาดูงานการควบคุมแมลงและการผลิตไม้ผล ที่ประเทศเม็กซิโก, กัวเตมาลา
- 5) เป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

จากการประกอบอาชีพด้วยการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดประสบการณ์และองค์ความรู้ที่มีความชำนาญ และเข้าใจหลักการจัดการในกระบวนการผลิต การจัดการด้านการตลาดอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง และถ่ายทอดสู่ชุมชนในพื้นที่ และเกษตรกรรายอื่นได้แก่ 1) จัดพื้นที่สวนไม้ผลเป็นแหล่งศึกษาดูงานของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ 2) เป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรและการจัดการด้านการตลาด 3) เป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตมะม่วงและไม้ผลอื่นๆที่ใหญ่ของจังหวัดพิจิตรและของประเทศ ที่มีคุณภาพและปลอดภัย 4) ใช้บริเวณพื้นที่บ้านเป็นจุดรวบรวมผลผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออกของสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงของจังหวัดพิจิตร และจังหวัดใกล้เคียง 5) เป็นผู้ประสานงานทั้งส่วนภาครัฐ บริษัทผู้ส่งออก และเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิตมะม่วง มะปราง

เจตนาภมณในการประกอบอาชีพการเกษตร

- 1) ยึดหลักและเชื่อมั่นว่า ความขยันหมั่นเพียรทำให้ชีวิตฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวง
- 2) ยึดหลักการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจริง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 3) สนับสนุนและสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนให้รักอาชีพและรักท้องถิ่นของตนเอง
- 4) ยึดหลักการให้เกียรติและความเสมอภาคกับผู้ร่วมงานทุกคน
ในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล
- 5) มุ่งมั่นพัฒนาอาชีพการเกษตรให้เกิดความยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและชุมชน

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดสุโขทัย

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล	: นายสายชล จันทร์วีโร
วัน เดือน ปีเกิด	: 4 มกราคม พ.ศ. 2520
การศึกษา	: ปริญญาตรี สาขาพัฒนาชุมชน
สถาบันการศึกษา	: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ที่อยู่	: 88/1 บ้านคลองต่าง หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำชุม อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย
โทรศัพท์	: 09 3280 2862
Facebook	: ผู้ใหญ่อ้อ มะม่วงร้อยล้าน (บ้านคลองต่างโซคอนันต์)
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) :	ปี พ.ศ. 2557

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

1) ผลิตฮอโรมอนธาตุอาหารรองแคลเซียมโบรอนใช้เอง และแนะนำให้สมาชิกผลิตไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากราคาขายในตลาดค่อนข้างแพง โดยได้นำความรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรมจากสำนักงานเกษตรอำเภอศรีนคร โดยนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ได้แนะนำวิธีการ และฝึกปฏิบัติ จนสามารถนำมาปรับใช้ในสวนมะม่วงโซคอนันต์ของตนเอง และแนะนำให้สมาชิกปฏิบัติตาม ช่วยลดต้นทุนการผลิตลดลงเหลือลิตรละ 20 บาท/ลิตร

2) การเพิ่มมูลค่ามะม่วง โดยการใช้กระดาษคาร์บอนห่อ ราคาจะแพงกว่าใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ก็โลกรั่มละ 5 - 6 บาท ฝีมะม่วงที่ใช้กระดาษคาร์บอนห่อสีจะออกเขียวสวยงาม

3) การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการขยายพันธุ์มะม่วงโซคอนันต์ โดยวิธีการเสียบยอด

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

ลดต้นทุนในเรื่องปุ๋ย โดยการผสมปุ๋ยไว้ใช้เอง การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การผลิตสารชีวภัณฑ์ เพื่อป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช

ด้านการบริหารจัดการ

1) กระบวนการผลิต : มีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด ที่ดี ผลผลิตมะม่วงโซคอนันต์สามารถส่งจำหน่ายในตลาด 3 ประเภท ได้แก่ ตลาดมะม่วงอ่อน ตลาดมะม่วงแก่ผิวสวย และตลาดมะม่วงแก่ผิวไม่สวย

ส่วนผลผลิตออกสู่ตลาด : แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ผลผลิตประมาณ 45 ตัน ช่วงเดือนเมษายน – กรกฎาคม ผลผลิตประมาณ 30 ตัน และช่วงเดือนสิงหาคม – ธันวาคมผลผลิตประมาณ 30 ตัน

2) การจัดการด้านการตลาด : ตลาดภายในประเทศ ช่วงที่มะม่วงโชคอนันต์เป็นที่ต้องการของตลาดจะขายได้ทุกขนาด โดยราคาจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาโรงงานภายในประเทศที่มารับซื้อ เช่น จากจังหวัดราชบุรี นครปฐม โดยเกษตรกรจะนำผลผลิตมาที่จุดรวบรวมผลผลิต ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงบ้านคลองต่าง เพื่อรอโรงงานมารับซื้อ ส่วนตลาดต่างประเทศ ปัจจุบันได้มีการขยายตลาดมะม่วงโชคอนันต์ไปยังต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเขมร ประเทศลาว ประเทศมาเลเซีย ประเทศพม่า และพยายามขยายตลาดแห่งใหม่ เพื่อรองรับผลผลิตของเกษตรกรชาวสวนมะม่วงบ้านคลองต่างอีก ๓ ประเทศได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีโดยการนำสินค้ามะม่วงโชคอนันต์ไปเจรจาเสนอจุดเด่นของสินค้าเกษตรไทย

การแสวงหาลู่ทางการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

การผลิตสารฮอร์โมนธาตุอาหารรองแคลเซียมโบรอนใช้เอง และแนะนำให้สมาชิกผลิตไว้ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิตเนื่องจากราคาขายในตลาดค่อนข้างแพง

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

- 1) จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงโชคอนันต์ หมู่ที่ 1 บ้านคลองต่าง พ.ศ. 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกกลุ่มและต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง เป็นการสร้างความเข้มแข็งความสามัคคีภายในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้
- 2) เป็นสถานที่ศึกษาดูงานการผลิตมะม่วงโชคอนันต์ และเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่องการผลิตมะม่วงโชคอนันต์แก่เกษตรกรที่สนใจทั้งในและนอกจังหวัด
- 3) ขยายพื้นที่แปลงปลูกมะม่วงโชคอนันต์ และส่งเสริมเกษตรกรในชุมชนให้ปลูกมะม่วงโชคอนันต์เพิ่มขึ้น เพราะมะม่วงโชคอนันต์ถือว่าเป็นมะม่วงที่ให้ผลผลิตตลอดทั้งปี เกษตรกรมีรายได้ตลอดทุกวัน

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ 1) การแข่งขันทางด้านการตลาดของไม้ผลค่อนข้างสูง กีดกันในเรื่องของคุณภาพผลผลิต จึงได้พยายามที่จะทำให้มะม่วงโชคอนันต์ของเกษตรกรในตำบล อำเภอ รวมถึงจังหวัด มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานรับรองสินค้าเกษตร

2) เพื่อหาตลาดใหม่ๆ เพื่อสามารถต่อรองราคาของสินค้าได้

3) เป้าหมาย การทำมะม่วงโชคอนันต์อินทรีย์ ซึ่งปัจจุบันคนเราหันมาใส่ใจในเรื่องของสุขภาพเป็นสำคัญ หากทำได้จะปลอดภัยทั้งคนทำและคนกิน และลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรทำให้เรามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ”

Smart Farmer ต้นแบบ จังหวัดอุทัยธานี

ด้านไม้ผล

ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบ

ชื่อ-นามสกุล : นายไพศาล จันจินดา
วัน เดือน ปีเกิด : 24 ตุลาคม พ.ศ. 2506
การศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ 4
สถานบันการศึกษา : โรงเรียนวัดสุวรรณรัตนาราม
ที่อยู่ : 61/1 หมู่ที่ 3 ตำบลกุ่มนางาม อำเภอลานสัก
จังหวัดอุทัยธานี
โทรศัพท์ : 08 9562 1691
เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) : ปี พ.ศ. 2561

ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของ Smart Farmer ต้นแบบ

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิต

นำเทคโนโลยีรถพ่นยา "แอร์บัส" เข้ามาใช้ในการดูแลรักษา ป้องกันกำจัดโรคและแมลงในระบบการผลิตมะม่วง ระบบกลไกของรถ สามารถควบคุมความสม่ำเสมอของการพ่นยาในอัตราส่วนที่คงที่ได้ ลดสารกำจัดศัตรูพืชในการฉีดพ่นแต่ละครั้ง 20 - 60 เปอร์เซ็นต์ จากเครื่องพ่นแบบ ปัมแรงดันสูง ละอองที่พ่นมีความละเอียด จึงพ่นเข้าด้านในของทรงพุ่มไม้ ที่หนาทึบได้อย่างทั่วถึง เพิ่มความปลอดภัยกับผู้ใช้สารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งสามารถทำงานได้รวดเร็ว ลดช่วงเวลาก่อนการสัมผัสกับสารเคมี

ด้านการนำนวัตกรรม หรือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มาใช้ในการบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

จากการนำเทคโนโลยีรถพ่นยา "แอร์บัส" เข้ามาใช้ในการดูแลรักษา ป้องกันกำจัดโรคและแมลงในระบบการผลิต ช่วยในเรื่องของความสะอาด ประหยัด ลดแรงงานในการฉีดพ่น สามารถพ่นได้เนื้อที่ 8 - 10 ไร่ / 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในเรื่องของการจ้างแรงงานคน และทันต่อการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ในช่วงที่มีการระบาดของโรค และแมลง สามารถหลีกเลี่ยงการพ่นสารฯ ในช่วงที่อากาศไม่เอื้ออำนวย เช่น ฝนตก ลมแรง และเว้นระยะให้สารกำจัดแมลงฯ สลายตัวก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิตสู่ตลาด

186

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้านการบริหารจัดการ

1) **กระบวนการผลิต** : มีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะม่วง มีการตรวจค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อทราบปริมาณธาตุอาหารหลัก N P K ที่มีอยู่ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง แล้วนำผลการตรวจวิเคราะห์ดินมาผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี

2) **การจัดการผลผลิต** : มีการใช้ถุงคาร์บอนในการห่อผลผลิต ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษสามารถป้องกันมดและแมลงวันทองได้เป็นอย่างดี ทำให้ผิวมะม่วงเป็นมันเงา และมีสีสวยตามมาตรฐาน แก้ปัญหาผิวมะม่วงเป็นคราบจากน้ำฝนและน้ำค้าง ป้องกันโรคระบาด เชื้อรา และแบคทีเรีย และป้องกันผลไม่จากสารเคมี เมื่อจำเป็นต้องพ่นไล่ศัตรูพืชอื่นๆ

3) **การจัดการด้านการตลาด** : เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิต และมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน ซึ่งผลผลิตสามารถจำหน่ายได้ทั้งผลสุกและผลดิบ โดยมีบริษัทมารับซื้อเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

การแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

1) ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเองสู่การเป็นมืออาชีพ และนำมาพัฒนาแปลงเป็นจุดเรียนรู้ในเรื่องของกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยว และการตลาดที่มีองค์ความรู้และมีประสิทธิภาพ

2) มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ทั้งจากการเรียนรู้จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และที่ปรึกษาสมาคมชาวสวนมะม่วงแห่งประเทศไทย

การขยายผลความสำเร็จของตนเองไปสู่ชุมชน

1) เป็นแปลงเรียนรู้ด้านการผลิตไม้ผล ให้กับเกษตรกรในชุมชน ทั้งในเรื่องของกระบวนการผลิต ตั้งแต่การเตรียมดิน วิธีการปลูกและดูแลรักษา การขยายพันธุ์ การเก็บเกี่ยว และการตลาด

2) เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงในชุมชน และมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง เพื่อไม่ให้เกษตรกรในชุมชนถูกเอาเปรียบเรื่องราคาผลผลิต

เจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ ขยัน อดทน มุ่งมั่น ในการประกอบอาชีพการเกษตร ”

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายกฤษฎา บุญราช
นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ
นางสาวตุงเดือน ศตะนาวิน
นายสมชาย ชาญณรงค์กุล
ว่าที่ร้อยตรี ดร.สมสวย ปัญญาสิทธิ์
นางสาวภาณี บุญยเกื้อกุล
นางอัญชลี สุวจิตตานนท์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรกร
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

เรียบเรียง

นางสาวสุพิศ เหล่าจตุรพิศ
นางสุวิสาข์ คนเจน
นางสาวนันท์ปพร โกชิน
นางสาววัลย์กร นครไธสง
นางสาวขวัญใจ เล็งเอี่ยม
นางสาวสุธามาศ มั่นหลง
กลุ่มพัฒนาเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตร กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาเกษตรกรและอาสาสมัครเกษตร
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

เรื่อง - ภาพ

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 9
สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด
สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

จัดทำ

นางรุจิพร จารุพงศ์
นางสาวอำไพพงษ์ เกาะเทียน
กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
www.doae.go.th